

3-4 (56-57)
2023

Kwartalnik

Prawno-Kryminalistyczny

ISSN 2080-5810

**Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny
Szkoly Policji w Pile
nr 3-4 (56-57) 2023**

Adres redakcji:

64-920 Pila, pl. Staszica 7
tel. 47 774 2100; fax 47 774 2327
www.pila.szkolapolicji.gov.pl

Łączność z czytelnikami:

sekretariat@sppila.policja.gov.pl

Redaktor naczelny:

insp. dr Marek Ujazda

Zastępcy redaktora naczelnego

mł. insp. Marcin Towalewski

Sekretarz redakcji:

mł. insp. Leszek Koźmiński

Zespół redakcyjny:

mł. insp. Marzena Brzozowska
mł. insp. Jacek Słoiński
mł. insp. Krzysztof Sawicki
podinsp. Piotr Borek

Redakcja językowa, skład i projekt okładki:

Waldemar Hałuja

Nakład:

50 egz.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo skrótów i opracowania redakcyjnego tekstów, przyjętych do druku oraz prawo nieodpłatnego publikowania listów. Redakcja zastrzega sobie również możliwość nieodpłatnego wykorzystania publikowanych materiałów na stronie internetowej Szkoły Policji w Pile.

Kwartalnik wydawany jest przez:

Szkołę Policji w Pile

W numerze

Zbigniew Bogusz, Jarosław Pińkowski, Michał Kosarski Konfrontacja jako szczególny rodzaj przesłuchania	3
Hanna Bigielmajer Kredyt a pożyczka – podobieństwa i różnice	11
Artur Pinkowski Możliwości wykorzystania stołów do reprodukcji fotograficznej na przykładzie firmy Stanimex	19
Iwona Ratajczak, Piotr Ratajczak Przestępstwa popełnione z nienawiści na gruncie polskiego prawa karnego	26
Przemysław Wypuść, Robert Hampelski Praktyczne ujęcie identyfikacji potrzeb szkoleniowych w procesie lokalnego doskonalenia zawodowego w Policji	32
Jarosław Tomczewski, Tomasz Rogowski Leworęczni w Policji – skala zjawiska	37
Krzysztof Sawicki, Łukasz Wiśniewski Umorzenie rejestrowe w aspekcie pracy policyjnej funkcjonariusza dochodzeniowo-śledczego	46
Paweł Jaskulski Wybrane systemy informatyczne w Policji	54
Tomasz Kłys Cyberprzestępczość – charakterystyka zjawiska	57
Leszek Bieliński Co zdobi mundur policjanta – przypadek znaku spadochronowego	66
Adriana Niemczuk-Gorgoń Współpraca międzynarodowa Szkoły Policji w Pile	71
Jacek Cyran Trudne interwencje	77
Z życia Szkoły	79

KONFRONTACJA

JAKO SZCZEGÓLNY RODZAJ PRZESŁUCHANIA

podinsp. Zbigniew Bogusz, nadkom. Jarosław Pińkowski, podkom. Michał Kosarski

Zakład Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile

Jedną z wielu czynności procesowych wskazanych przez ustawodawcę w kodeksie postępowania karnego jest konfrontacja. Przeprowadza się ją pomiędzy przesłuchanymi osobami w przypadku konieczności wyjaśnienia rozbieżności w ich zeznaniach lub wyjaśnieniach, mogących mieć istotny wpływ na wynik prowadzonego postępowania przygotowawczego. Jako czynność procesowa, konfrontacja może być przeprowadzona już na etapie czynności w niezbędnym zakresie wykonywanych w trybie art. 308 § 1 k.p.k.¹ Kiedy to w każdej sprawie, w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, można przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe.

T. Hanusek zdefiniował konfrontację jako szczególną formę przesłuchania dwóch osób, które charakteryzuje jedność czasu, miejsca, przedmiotu i dokumentacji przesłuchania.² Z. Czczot i T. Tomaszewski wskazali, że konfrontacja, jest to stawianie do oczu, równoczesne przesłuchanie dwóch osób na tę samą okoliczność w celu wyjaśnienia sprzeczności w ich poprzednich zeznaniach lub wyjaśnieniach.³ Natomiast w § 82 Wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów określono, że konfrontacja to szczególny rodzaj przesłuchania polegający na bezpośrednim i jednoczesnym przesłuchaniu co najmniej

dwóch osób, których zeznania lub wyjaśnienia albo treść opinii złożone wcześniej są ze sobą sprzeczne co do istotnych faktów”.⁴

W codziennej pragmatyce służbowej przyjęte jest, że podczas konfrontacji w czasie jednego przesłuchania na tę samą okoliczność wypowiadają się dwie osoby, których wcześniejsze zeznania lub wyjaśnienia były sprzeczne. W celu sprawnego przeprowadzenia czynności nie powinno się konfrontować jednocześnie więcej niż dwóch osób, gdyż może to mieć wpływ na prawidłowy przebieg czynności. Należy w tym miejscu podkreślić, że celem konfrontacji jest wyjaśnienie sprzeczności w zeznaniach, wyjaśnieniach osób przesłuchiowanych, a co za tym idzie wykazanie ich fałszywości i prawidłowe udokumentowanie tego faktu w sposób procesowy. Psychologiczny

¹ Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 roku Dz. U. 2022 r., poz. 1375 z późn. zm.).

² T. Hanusek, Kryminalistyka. Zarys wykładu Kraków 1996, s. 187.

³ Z. Czczot T. Tomaszewski Kryminalistyka ogólna Warszawa 1996, s. 139 i n.

⁴ § 82.1 Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez Policję (Dz. Urz. z 7 września 2017 r. poz. 59 z późn. zm.).

aspekt tej czynności ma wywołać u osób konfrontowanych przekonanie o konieczności mówienia prawdy, a organ prowadzący czynność - o słuszności realizowanej konfrontacji i upewnieniu się prowadzącego, że obrał właściwy kierunek postępowania.

Podstawę prawną przeprowadzenia konfrontacji określa art. 172 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego (zwany dalej k.p.k.), zgodnie z którym osoby przesłuchiwane mogą być konfrontowane w celu wyjaśnienia sprzeczności.

Zgodnie z treścią art. 172 k.p.k., ustawodawca wykluczył możliwość przeprowadzenia konfrontacji z udziałem świadka anonimowego lub osoby dla niego najbliższej, wobec których sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator (na podstawie art. 184 k.p.k.) wydał postanowienie o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie ich tożsamości. Co więcej, konfrontacja w przypadku tego źródła dowodowego jest niedopuszczalna, zarówno gdy dotyczy dwóch świadków składających zeznania *incognito*, jak i wówczas, gdy przynajmniej jedna z osób, której wypowiedź należałoby skonfrontować z innymi, korzysta z ochrony przewidzianej w art. 184 k.p.k.⁵ Rozwiązanie to jest jak najbardziej zasadne, ponieważ udział w konfrontacji świadka anonimowego jak trafnie podkreśla P. Wiliński „musiałoby doprowadzić, jeżeli nie do jego pełnej dekonspiracji, to z całą pewnością do skutków bardzo zbliżonych i tym samym do pozbawienia ochrony jej dóbr”.⁶ Niedopuszczalne jest także przeprowadzenie konfrontacji pomiędzy pokrzywdzonym, o którym mowa w art. 185a k.p.k. i art. 185c k.p.k. a świadkiem lub podejrzanym.⁷

W tym drugim przypadku chodzi o niedoprowadzenie do sytuacji, gdy osoba małoletnia poniżej 15 roku życia, będąca ofiarą określonej kategorii przestępstw (przeciwko wolności, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstw przeciwko rodzinie i opiece), jak również przestępstw popełnionych z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej, ponownie stanie twarzą w twarz ze swoim oprawcą. Należy za słuszny uznać kierunek obrany przez ustawodawcę o wykluczeniu tych osób z kręgu uczestników konfrontacji, a tym samym nie narażać ich na bezpośredni kontakt ze sprawcą przestępstwa i wtórne przeżycie tej samej traumy spowodowanej przestępstwem. Podobnie rzecz się ma z dorosłymi ofiarami przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności określonych w art. 197 k.k. do 199 k.k. Należy też w tym miejscu zaznaczyć, że poza przytoczonymi ograniczeniami uregulowanymi przepisami kodeksu postępowania karnego, niewątpliwie brakuje aktów prawa wykonawczego, np. rozporządzeń, decyzji lub wytycznych, które precyzyjnie normowałyby tę kwestię i dawały funkcjonariuszom wskazówki postępowania w tego typu sytuacjach. Niemniej jednak kodeks postępowania karnego zezwala na konfrontację osoby, która może być źródłem dowodowym w procesie karnym. Konfrontacja może zostać przeprowadzona pomiędzy:

- świadkiem a świadkiem,
- świadkiem a podejrzanym,
- podejrzanym a podejrzanym,
- biegłym a biegłym,
- biegłym a świadkiem lub podejrzanym,
- specjalista a specjalistą,

⁵ Art. 184 kodeks... op. cit.

⁶ P. Wiliński, Świadek *incognito* w polskim procesie karnym, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2003, s. 125.

⁷ §82.2 Wytyczne nr 3... op. cit.

- specjalistą a biegłym, świadkiem lub podejrzanym.

Należy pamiętać, że konfrontacja, to jeden z trzech (obok okazania i eksperymentu procesowego) szczególnych rodzajów przesłuchania. Teoretycznie możemy wykonywać wszystkie rodzaje wskazanych powyżej konfrontacji, lecz w praktyce policyjnej najczęściej stosuje się pierwsze trzy. Sporadycznie są konfrontowani biegli.

U podstaw tego leży przedmiot przesłuchania, gdzie świadek/podejrzaný zeznaje/wyjaśnia co spostrzegł, robił lub czego dowiedział się, natomiast zeznania biegłego będą odnosiły się do treści opinii zleconych przez organ procesowy prowadzący postępowanie. Kodeks postępowania karnego nie zabrania konfrontacji kilku osób, lecz w praktyce przyjęto pogląd, że konfrontujemy dwie osoby w tym samym czasie, co faktycznie jest bardziej efektem prakseologii, a nie przepisów ustawy. Trudno sobie bowiem wyobrazić konfrontację, w której bierze udział trzy lub więcej osób, przede wszystkim z perspektywy prowadzącego taką czynność, zwłaszcza w kontekście jej planowania, sprawnego przebiegu i zaplanowania nad emocjami uczestników tej czynności.

W związku z powyższym na prowadzącym postępowanie przygotowawcze, jeszcze przed podjęciem decyzji o przeprowadzeniu konfrontacji, spoczywa obowiązek ustalenia, czy są spełnione następujące warunki determinujące jej przeprowadzenie:

- występują istotne sprzeczności w uprzednio złożonych zeznaniach lub wyjaśnieniach osób przesłuchiowanych,
- niemożność usunięcia sprzeczności w inny sposób niż w drodze konfrontacji,

- istnienie uzasadnionego przekonania, że osoba mówiąca prawdę (według prowadzącego postępowanie) nie zmieni swojego stanowiska podczas konfrontacji.

Po upewnieniu się i podjęciu decyzji o konieczności przeprowadzenia konfrontacji prowadzący postępowanie przygotowawcze powinien w sposób odpowiedni przygotować się do czynności procesowej, które to powinno być poprzedzone analizą wypowiedzi osób, które mają być skonfrontowane, w celu zestawienia istotnych sprzeczności niedających się usunąć w wyniku wcześniejszych przesłuchań tych osób.

Na podstawie analizy całości materiału dowodowego organ procesowy mający przeprowadzić konfrontację powinien wyrobić sobie przekonanie o prawdopodobności osoby, której zeznaniami lub wyjaśnieniami chce się posłużyć do zdemaskowania nieprawdziwych wypowiedzi drugiej osoby konfrontowanej. Wskazane jest, aby osoba, której wypowiedzi traktuje się jako prawdziwe, zdawała sobie sprawę z tego faktu. Osoba taka może być powiadomiona wcześniej o tym: kiedy, z kim i na jaką okoliczność będzie konfrontowana, natomiast dla osoby, której relacje uchodzą za nieprawdziwe, termin przeprowadzenia konfrontacji powinien do końca pozostawać tajemnicą.⁸

Ponadto należy pamiętać o tym, że każda konfrontacja jest przeżyciem stresującym dla jej uczestników, a w przypadku podejrzanych może wywołać agresywne zachowania. W związku z powyższym, mając na uwadze zapewnienie optymalnych warunków przeprowadzenia konfrontacji (w tym bezpieczeństwa uczestników), należy wybrać odpowiednie pomieszczenie oraz zapewnić właściwą liczbę policjantów

⁸ C. Jerzyński: Konfrontacja jako czynność procesowa. Konfrontacja jako czynność procesowa, Kwartalnik kadry kierowniczej Policji 2011 r., s. 34-37.

do udziału w czynnościach. W sytuacji gdy istnieje potrzeba skonfrontowania kilku osób, policjant powinien przyjąć najbardziej korzystną kolejność konfrontacji oraz właściwe odstępy czasowe między nimi.

W sprawach trudnych i skomplikowanych ważnym etapem jest odpowiednie przygotowanie się do konfrontacji, a nawet sporządzenie odpowiedniego planu realizowanej czynności, który następnie zostaje zatwierdzony przez bezpośredniego przełożonego.

Zgodnie z § 83 Wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów, przygotowanie do konfrontacji polega w szczególności na:

- dokonaniu analizy protokołów przesłuchań konfrontowanych osób lub opinii biegłych oraz zapoznaniu się w niezbędnym zakresie z innymi materiałami sprawy;
- określeniu zagadnień mających być przedmiotem konfrontacji;
- właściwym, ze względu na okoliczności sprawy, doborze miejsca i czasu konfrontacji;
- określeniu kolejności wypowiedzi osób konfrontowanych;
- ustaleniu kolejności konfrontacji i odpowiednich przerw między konfrontacjami;
- określeniu sposobu zabezpieczenia przebiegu konfrontacji, zwłaszcza zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom.

Natomiast plan czynności powinien zawierać m.in. informacje dotyczące:

- celu konfrontacji,
- oznaczenia miejsca, czasu i sposobu przeprowadzenia konfrontacji,

- danych osobowych uczestników konfrontacji,
- faktów, które mają zostać wyjaśnione w trakcie konfrontacji (sprzeczności),
- pytań szczegółowych.

Konfrontacja, podobnie jak każde przesłuchanie, składa się z następujących po sobie etapów, tj.:

Etap czynności wstępnych - rozpoczyna się od wprowadzenia uczestników postępowania do pomieszczenia, w którym będzie przeprowadzana konfrontacja. Dokonyjemy sprawdzenia tożsamości osób biorących udział w konfrontacji, pouczamy o przysługujących uprawnieniach i ciążących obowiązkach - w zależności od roli procesowej osoby konfrontowanej. Podejrzanego należy m.in. pouczyć o prawie do odmowy składania wyjaśnień, prawie do odmowy udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania.⁹ Z kolei świadka należy uprzedzić o odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233§1 i 1a k.k., a w razie potrzeby pouczyć dodatkowo o treści art. 183 k.p.k., a więc prawie do uchylenia się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli udzielenie odpowiedzi mogłoby narazić świadka lub osobę dla niego najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Etap właściwej konfrontacji - rozpoczyna się, gdy konfrontowane osoby znajdują się w pomieszczeniu, w którym czynność będzie realizowana.

Wyżej wymienione etapy można również przedstawić w algorytmie czynności, jakie powinien wykonać funkcjonariusz Policji prowadząc konfrontację.

1. Sprawdzić dane personalne wezwanych osób.

⁹ J. Kudrelek: Szczególne formy przesłuchania w postępowaniu karnym, Wyższa Szkoła Policji w Szczecinie, Szczecino 2010, s. 21.

2. Powiadomić osoby o celu wezwania i o zasadach zachowania się podczas trwania konfrontacji.
3. Polecić osobom konfrontowanym, aby usiadły obok siebie twarzami zwróconymi w kierunku przeprowadzającego konfrontację.
4. Jeżeli wśród konfrontowanych jest świadek, należy uprzedzić go o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 k.k.) i za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu (art. 233 § 1a k.k.) oraz innych uprawnień wynikających z k.p.k. (art. 182, 183, 185).¹⁰
5. Zadać konfrontowanym pytanie dotyczące znajomości drugiej osoby konfrontowanej, a w przypadku otrzymania odpowiedzi twierdzącej zapytać, kim jest wskazana osoba.
6. Kolejno zadawać pytania związane z istniejącymi sprzecznościami.
7. Udokumentować przeprowadzoną czynność w protokole konfrontacji, z jego treścią zapoznać osoby konfrontowane i odebrać podpisy od wszystkich uczestników czynności.
8. Przesłuchać ponownie osobę, która podczas konfrontacji zmieniła poprzednio złożone zeznanie bądź wyjaśnienie.

Prowadząc konfrontację należy pamiętać o zachowaniu podstawowych reguł taktyczno-procesowych, do których należy zaliczyć następujące elementy:

1. Nie wolno przeprowadzać konfrontacji pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a k.p.k. i art. 185c k.p.k. z podejrzanym lub świadkiem.

2. Konfrontacja powinna być przeprowadzona przez co najmniej dwóch policjantów.
3. Przebiegiem konfrontacji powinna kierować osoba, która poprzednio przesłuchiwała osoby konfrontowane.
4. Jako pierwszą do pomieszczenia, w którym ma się odbyć konfrontacja wprowadza się osobę, która według przesłuchującego mówi prawdę. W ten sposób osiąga się korzystny efekt psychologiczny, gdyż z osobą tą można przeprowadzić jeszcze rozmowę przygotowującą ją do spotkania z osobą, która zeznaje nieprawdę.
5. Osoby sadzamy w bezpiecznej odległości od siebie, zwrócone twarzami w kierunku do przesłuchującego. Między osobami konfrontowanym nie powinno być żadnych barier w postaci dużego biurka, stołu, barierki ochronnej. Możliwość nieprzerwanej obserwacji konfrontowanych i kontrolowania ich zachowania stanowi absolutne minimum.
6. Konfrontowanych należy pouczyć o tym, że mają odpowiadać na pytania zadawane im przez prowadzącego konfrontację. Niedopuszczalne jest nawiązywanie bezpośredniej rozmowy między konfrontowanymi osobami. Konfrontowani mogą zadawać pytania, ustosunkować się do wypowiedzi drugiej osoby tylko za pośrednictwem i zgodą prowadzącego konfrontację.
7. Jeżeli w konfrontacji bierze udział świadek, należy uprzedzić go o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy (art. 233 § 1 k.k.) i za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub

¹⁰ Art. 233 § 1, 233 §1a Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 roku (Dz. U. 2022 r., poz. 1138 z późn. zm.)

- jego najbliższym (art. 233 § 1a k.k.) oraz innych uprawnień wynikających z k.p.k. (art. 182, 183, 185).
8. Wyjaśnienie sprzeczności podczas konfrontacji polega na zadaniu ogólnie sformułowanego pytania, dotyczącego kwestii spornych zawartych w uzyskanych uprzednio zeznaniach lub wyjaśnieniach osób konfrontowanych.
 9. Osoby konfrontowane powinny na zadane pytanie odpowiadać krótko, ale w sposób swobodny (art. 171 § 1 k.p.k.).
 10. Ostatnie pytanie powinno dotyczyć przyczyn powstania sprzeczności, które pojawiły się we wcześniej uzyskanych zeznaniach lub wyjaśnieniach.
 11. Pytania zadawane uczestnikom konfrontacji powinny być proste, zrozumiałe i zbudowane tak, aby każda osoba mogła udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Należy zwracać uwagę na to, aby odpowiadający nie udzielał odpowiedzi wieloznacznych.
 12. W pierwszej kolejności składa zeznania lub wyjaśnienia osoba, której wypowiedzi ocenia się jako wiarygodne. Przy konfrontacji świadka z podejrzanym, jako pierwszy powinien składać zeznania świadek, a następnie wypowiada się podejrzany, jeżeli nie odmówi złożenia wyjaśnień.

Stosowanie takich zasad nie może mieć charakteru sztywnego. Ich wykorzystanie i ścisłe przestrzeganie zależy od kształtu okoliczności związanych z prowadzonym postępowaniem. W związku z tym należy pamiętać o możliwości m.in. użycia sprzętu do rejestrowania obrazu i dźwięku.

W tym miejscu nie sposób nie poruszyć zagadnienia związanego z dopuszczalnością konfrontacji na odległość oraz konfrontacji „pośredniej”. Procedura karna przewiduje możliwość przesłuchiwania

świadków przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku (art. 177 § 1a k.p.k.). Przepis ten ma również zastosowanie do biegłych, a co za tym idzie, również osoby występujące w tej roli procesowej można przesłuchać w taki właśnie sposób (art. 197 § 3 k.p.k.). W praktyce taki sposób realizacji tej czynności procesowej najczęściej wykorzystywany jest w sytuacji, gdy przykładowo wezwanie świadka lub biegłego na przesłuchanie wiązałoby się z nadmiernymi kosztami lub w danej chwili byłoby znacznie utrudnione gdy np. świadek przebywa na stałe za granicą lub odbywa karę pozbawienia wolności w odległym od miejsca realizowanej czynności zakładzie karnym, a dzięki wykorzystaniu urządzeń zapewniających możliwość zrealizowania tej czynności na odległość można takie przesłuchanie zrealizować bez ponoszenia nadmiernych kosztów stawieństwa lub doprowadzenia tych osób. Można więc przyjąć, że wprowadzenie tych regulacji doprowadziło do ułatwienia i przyspieszenia czynności dowodowych z udziałem świadków i biegłych w sytuacji, gdy istniały nadmierne trudności z ich wezwaniem na przesłuchanie w trybie zwyczajnym. O ile w przypadku świadków i biegłych kwestia przesłuchania „na odległość” w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego została unormowana przepisami ustawy, o tyle brakuje przepisów wykonawczych, które zawierałyby precyzyjne regulacje w tym zakresie, zwłaszcza dla organów prowadzących postępowania przygotowawcze, w tym Policji. Dla przykładu, organa wymiaru sprawiedliwości prowadzące postępowania cywilne mogą swoje działania w tym przedmiocie realizować w oparciu o przepis art. 235 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postę-

powania cywilnego i wydane na jego podstawie Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie urządzeń i środków technicznych umożliwiających przeprowadzenie dowodu na odległość w postępowaniu cywilnym, o tyle nasze wewnętrzne akty wykonawcze nie regulują tej materii. Z tego tytułu nasuwają się pytania: jak mielibyśmy taką czynność przeprowadzić, przy wykorzystaniu jakich urządzeń i oprogramowania, kto będzie zajmował się ich obsługą i tworzeniem nośników z takich przesłuchań i wreszcie najważniejsze pytanie, czy konfrontacja w takim trybie (na odległość) spełniałaby swoje zasadnicze cele, jak również czy jest dopuszczalne przesłuchanie w tym trybie podejrzanego w postępowaniu karnym?

Otóż w przypadku świadków czy biegłych przytoczono przepisy, które umożliwiają takie przesłuchanie, natomiast w odniesieniu do podejrzanego próżno szukać regulacji odnoszących się do tego zagadnienia. Ustawodawca nie przewidział bowiem możliwości przesłuchania w tym trybie podejrzanego, a tym samym przeprowadzenia z jego udziałem konfrontacji w drodze wideokonferencji.

Po pierwsze, aby w ogóle rozpocząć rozważania w tym przedmiocie, ustawodawca musiałby znowelizować k.p.k., dodając przepisy umożliwiające przesłuchanie podejrzanego na etapie postępowania przygotowawczego na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Po drugie organa ścigania musiałby wówczas wprowadzić przepisy wykonawcze precyzyjnie określające sposób realizacji tej czynności, a po trzecie musiałby w drodze przepisów określić, iż dopuszczalnym jest przeprowadzenie konfrontacji w ten sposób, gdzie jeden lub nawet dwójka uczestników konfrontacji nie przebywa w miejscu gdzie organ czynność tę realizuje.

Koncepcja konfrontacji na odległość jest być może słuszna, mając na uwadze względy ekonomiki procesowej czy chociażby przyspieszenia przebiegu procesu karnego, jednakże nie jest zgodna z ogólnymi założeniami tej czynności procesowej. Jak zaznaczyliśmy na wstępie, przytaczając słowa T. Hanauska, konfrontacja jest szczególną formą przesłuchania dwóch osób, ale przy tym charakteryzuje się między innymi jednością miejsca. Realizując więc konfrontację na odległość, zasada ta zostałaby naruszona, bowiem obie konfrontowane ze sobą osoby przebywałyby w dwóch różnych, oddległych od siebie miejscach, przy czym jedna z przesłuchiowanych osób przebywałaby, co do zasady, w pomieszczeniu gdzie organ prowadzący czynność by ją realizował, natomiast z drugą z konfrontowanych osób porozumiewano by się przy wykorzystaniu odpowiednich urządzeń. Wynika z tego, że konfrontowane osoby nie miałyby ze sobą bezpośredniego kontaktu, nie wiemy też jak takie ograniczenie wpłynęłoby na wynik tej czynności, jak również czy jako organ procesowy mielibyśmy możliwość oceny zachowania się przesłuchiowanych osób, w kontekście weryfikacji symptomów pozawerbalnych mogących świadczyć o prawdziwości lub fałszywości składanych przez nich oświadczeń. W naszej ocenie, jako praktyków, konfrontacja realizowana w tym trybie nie spełniałaby swojej dotychczasowej funkcji, a jedynie usprawniła proces karny lub też przyczyniłaby się do ograniczenia jego kosztów.

Nieco zastępczym rozwiązaniem w odniesieniu do konfrontacji „na odległość” jest realizacja tzw. konfrontacji pośredniej, a więc skonfrontowanie jednego z uczestników procesu karnego (np. pokrzywdzonego, podejrzanego) z całością lub fragmentem oświadczenia (zeznań/wyjaśnień) innego uczestnika. Ta koncepcja,

choć sprzeciw w stosunku do niej wyraża znaczna część doktryny, jest stosowana w praktyce zarówno przez prokuratorów, jak i policjantów. Oczywiście nie jest ona stosowana w sytuacji, gdy jest fizyczna możliwość uczestniczenia w konfrontacji obu osób, których oświadczenia pozostają w sprzeczności względem siebie. Natomiast ma zastosowanie, gdy przykładowo podejrzany, który złożył wcześniej wyjaśnienia, nie stawia się obecnie na wezwania lub też ukrywa się przed organami ścigania, a zachodzi potrzeba skonfrontowania jego oświadczenia z innym podejrzanym lub świadkiem. W tej sytuacji ponownie przesłuchujemy osobę dla nas dostępną, gdzie w trakcie tej czynności odczytujemy sporne fragmenty zeznań lub wyjaśnień innego z uczestników postępowania. Oczywiście osoba przesłuchiwana może się odnieść do odczytanego jej fragmentu, może zmienić lub podtrzymać swoje pierwotne oświadczenie, może też całkowicie zanegować odczytany fragment lub całość protokołu innej osoby, uznając go za niezgodny z prawdą. Można więc powiedzieć, że weryfikujemy w ten sposób materiał dowodowy w sprawie, a być może nawet wyjaśniamy pewne sprzeczności. Jednakże czy w ten sposób nie naruszamy prawa do repliki drugiej strony, która w samej czynności nie uczestniczy, a jedynie jest odczytana treść jej wcześniejszego oświadczenia. Taka osoba przecież nie może bronić swoich pierwotnych oświadczeń, nie może realizować swoich uprawnień, nie może też zająć stanowiska

w przedmiocie oświadczeń drugiej strony konfrontacji i się do nich odnieść.

Podsumowując należy uznać, że na chwilę obecną brak jest przepisów proceduralnych oraz wykonawczych, które regulowałyby problematykę konfrontacji „na odległość”, jak również w naszej ocenie, taki sposób realizacji tej czynności mógłby negatywnie wpłynąć na jej efekt końcowy. Mając na uwadze powyższe rozważania należy uznać, że konfrontacja jest jedną z najtrudniejszych czynności dowodowych do przeprowadzenia i nie zawsze jest osiągany cel tej czynności, a co za tym idzie czynność ta budzi skrajne emocje wśród wykonujących ją funkcjonariuszy. Większość stoi na stanowisku, że czynność ta jest nieskuteczna, ponieważ nie doprowadza do wyjaśnienia sprzeczności w złożonych wcześniej oświadczeniach osób konfrontowanych.

W naszej ocenie jest to podejście niewłaściwe, bowiem gdy funkcjonariusz podejrze do tej czynności z właściwym zaangażowaniem, stosując się do zasad taktyczno-procesowych podanych przez nas powyżej, znacznie zwiększy swoją szansę, nie tylko na skuteczną realizację tej czynności, ale również na osiągnięcie celu konfrontacji, jakim jest wyjaśnienie sprzeczności. Ważne jest także przeświadczenie przeprowadzającego konfrontację, że osoba składająca prawdziwe zeznania (wyjaśnienia) nie zmieni ich lub nie odwoła pod wpływem stresu związanego z sytuacją, w jakiej się znajduje.

KREDYT A POŻYCZKA - PODOBIEŃSTWA I RÓŻNICE

nadkom. Hanna Bigielmajer

Wydział Organizacji Szkolenia i Dowodzenia Szkoły Policji w Pile

Autorka artykułu dokonała porównania kredytu i pożyczki, przybliżając podobieństwa i różnice między wskazanymi produktami finansowymi, które na pierwszy rzut oka mogą się wydawać tożsame.

W mowie potocznej określenia „kredyt” i „pożyczka” są stosowane zamiennie. W rzeczywistości to tylko pozornie takie same produkty finansowe. Łączy je wiele cech wspólnych, lecz równie wiele dzieli. Aby dowiedzieć się, na czym te różnice polegają, należy sięgnąć przede wszystkim do aktów prawnych, w których zostały uregulowane.

Definicję kredytu oraz warunki jego udzielania określa ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2324):

Art. 69 [Umowa kredytu]

1. Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

2. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;

4) zasady i termin spłaty kredytu;

4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;

5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;

6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;

7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;

8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;

9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;

10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

3. W przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia

i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Art. 70 [Zdolność kredytowa]

1. Bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie.

Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności.

2. Osobie fizycznej, prawnej lub jednostce organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, które nie mają zdolności kredytowej, bank może udzielić kredytu pod warunkiem:

1) ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia spłaty kredytu;

2) przedstawienia niezależnie od zabezpieczenia spłaty kredytu programu naprawy gospodarki podmiotu, którego realizacja zapewni - według oceny banku - uzyskanie zdolności kredytowej w określonym czasie, przy czym programem naprawy gospodarki podmiotu, o którym mowa powyżej, może być w szczególności układ przyjęty w ramach postępowania restrukturyzacyjnego prowadzonego zgodnie z ustawą z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1588 i 2140 oraz z 2022 r. poz. 655).

3. Kredytobiorca jest obowiązany umożliwić podejmowanie przez bank czynności związanych z oceną sytuacji finansowej i gospodarczej oraz kontrolę wykorzystania i spłaty kredytu.

4. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio przy udzielaniu kredytu nowoutworzonemu przedsiębiorcy, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną.

5. (*uchylony*)

6. (*uchylony*)

Art. 70a [Wyjaśnienie]

1. Banki i inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów na wniosek osoby fizycznej, prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, ubiegającej się o kredyt przekazują, w formie pisemnej, wyjaśnienie dotyczące dokonanej przez siebie oceny zdolności kredytowej wnioskującego.

2. Wyjaśnienie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje informacje na temat czynników, w tym danych osobowych wnioskującego, które miały wpływ na dokonaną ocenę zdolności kredytowej.

3. W przypadku przedsiębiorców bank i inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów może pobierać opłatę za sporządzenie wyjaśnienia, o którym mowa w ust. 1. Wysokość opłaty powinna być odpowiednia do wysokości kredytu.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy ubiegającego się o pożyczkę pieniężną.

Art. 71 [Limity koncentracji wierzytelności]

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego, może określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje ekspozycji wymienionych w art. 400 ust. 2 i art. 493 ust. 3 rozporządzenia nr 575/2013, wobec których nie stosuje się przepisu art. 395 ust. 1 tego rozporządzenia, kierując się potrzebą odzwierciedlenia faktycznego obciążenia funduszy własnych banku ryzykiem prowadzonej działalności, wynikającym z koncentracji ekspozycji.

Art. 72 (*uchylony*)

Art. 73 [Konsorcjum bankowe]

1. Banki w celu wspólnego udzielenia kredytu mogą zawrzeć umowę o utworzeniu konsorcjum bankowego.

2. W umowie, o której mowa w ust. 1, banki ustalają warunki udzielenia kredytu i jego zabezpieczenia oraz wyznaczają bank umocowany do zawarcia umowy kredytu.

3. Banki, o których mowa w ust. 1, ponoszą ryzyko związane z udzielonym kredytem proporcjonalnie do wysokości wniesionych środków finansowych do wspólnie udzielonego kredytu.

Art. 74 [Kontrola sytuacji kredytobiorcy]
W czasie obowiązywania umowy kredytu kredytobiorca jest obowiązany przedstawić - na żądanie banku - informacje i dokumenty niezbędne do oceny jego sytuacji finansowej i gospodarczej oraz umożliwiające kontrolę wykorzystania i spłaty kredytu.

Art. 75 [Wypowiedzenie; zabezpieczenie]

1. W przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej.

2. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni.

3. Wypowiedzenie umowy kredytu z powodu utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej lub zagrożenia jego upadłością nie może nastąpić, jeżeli bank zgodził się na realizację przez kredytobiorcę programu naprawczego.

4. Przepis ust. 3 stosuje się przez cały okres realizacji programu naprawczego, chyba że bank stwierdzi, iż program naprawczy nie jest w sposób należyty realizowany.

Art. 75a [Termin spłaty kredytu]

1. O ile umowa kredytu nie stanowi inaczej, termin spłaty kredytu jest terminem zastrzeżonym na rzecz obu stron.

2. W przypadku gdy strony ustaliły termin spłaty kredytu dłuższy niż rok, kredytobiorca może wypowiedzieć umowę z zachowaniem terminu trzymiesięcznego.

Art. 75b [Ochrona kredytobiorcy]

1. Wykonanie uprawnienia, o którym mowa w art. 69 ust. 3, nie może wiązać się z poniesieniem przez kredytobiorcę dodatkowych kosztów.

2. Bank nie może uzależnić wykonania przez kredytobiorcę uprawnienia, o którym mowa w art. 69 ust. 3, od wprowadzenia dodatkowych ograniczeń, w szczególności nie może zobowiązać kredytobiorcy do nabywania waluty przeznaczonej na spłatę rat kredytu, jego całości lub części, od określonego podmiotu.

3. Otwarcie i prowadzenie rachunku, o którym mowa w art. 69 ust. 3, jest wolne od opłat w przypadku, gdy kredytobiorcą jest konsument w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.

4. Przepisy ust. 1-3, art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz ust. 3 stosuje się odpowiednio do umów pożyczek pieniężnych.

Art. 75c [Wezwanie do dokonania spłaty; wniosek o restrukturyzację zadłużenia]

1. Jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych.

2. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

3. Bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy.

4. Restrukturyzacja, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę.

5. Bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do umów pożyczek pieniężnych.

Art. 76 [Oprocentowanie] Zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym że w razie stosowania stopy zmiennej należy:

1) określić w umowie kredytowej warunki zmiany stopy procentowej kredytu;

2) powiadomić w sposób określony w umowie kredytobiorcę, poręczyciela oraz, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, inne osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia kredytu o każdej zmianie stopy jego oprocentowania.

Art. 76a [Obowiązek powiadomienia poręczycieli] Bank jest obowiązany niezwłocznie powiadomić, w sposób określony w umowie, osoby będące dłużnikami banku z tytułu zabezpieczenia kredytu, jeżeli kredytobiorca opóźnia się z jego spłatą.

Art. 77 [Kredyt niewykorzystany] Umowa kredytu może określać, że od kredytu postawionego do dyspozycji kredytobiorcy i przez niego niewykorzystanego przysługuje bankowi odrębna prowizja.

Art. 77a [Zlecenie udzielenia kredytu osobie trzeciej] Bank może przyjąć zlecenie udzielenia kredytu osobie trzeciej. Zlecenie powinno być złożone w formie pisemnej pod rygorem nieważności. W takim przypadku, jeśli umowa nie stanowi inaczej, dający zlecenie staje się poręczycielem za dług przyszły.

Art. 78 [Pożyczki] Do umów pożyczek pieniężnych zawieranych przez bank stosuje się

odpowiednio przepisy dotyczące zabezpieczenia spłaty i oprocentowania kredytu.

Art. 78a [Kredyt konsumencki] Przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie.

Art. 78b [Wyłączenie zastosowania przepisów] Przepisów art. 720-720 Kodeksu cywilnego nie stosuje się do umowy kredytu i pożyczki pieniężnej udzielanej przez bank.

Warto przytoczyć treść art. 17 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, który mówi, że kto bez zezwolenia prowadzi działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób, podlega grzywnie do 20 000 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 5. Tej samej karze podlega, kto, prowadząc działalność zarobkową wbrew warunkom określonym w ustawie, używa w nazwie jednostki organizacyjnej niebędącej bankiem lub do określenia jej działalności lub reklamy wyrazów "bank" lub "kasa".

Co się zaś tyczy umowy pożyczki, jej rodowodu należy szukać w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1360), w Dziale II „Dzierżawa”, w Tytule XIX „Pożyczka” w art. 720 - art. 724:

Art. 720. Umowa pożyczki

§ 1. Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

§ 2. Umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej.

Art. 720. Pozaodsetkowe koszty związane z zawarciem umowy pożyczki pieniężnej

§ 1. Przepis art. 720 umowa pożyczki § 1 nie wyłącza prawa dającego pożyczkę pieniężną do żądania od biorącego pożyczkę odsetek oraz pozaodsetkowych kosztów, z zachowaniem przepisów poniższych.

§ 2. Przez pozaodsetkowe koszty związane z zawarciem umowy pożyczki pieniężnej należy rozumieć wynikające z tej lub innej umowy lub z innej czynności prawnej:

- 1) marże, prowizje lub opłaty związane z przygotowaniem umowy pożyczki, udzieleniem pożyczki lub jej obsługą, albo koszty o podobnym charakterze,
- 2) opłaty związane z odroczeniem terminu spłaty pożyczki, jej nieterminową spłatą albo koszty o podobnym charakterze,
- 3) koszty usług dodatkowych, w szczególności koszty ubezpieczeń, koszty związane z ustanowieniem zabezpieczenia pożyczki, koszty pozyskiwania informacji dotyczących biorącego pożyczkę, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do zawarcia umowy

– z wyłączeniem opłat notarialnych oraz dań o charakterze publicznoprawnym, które strony są zobowiązane ponieść w związku z zawarciem umowy.

§ 3. Jeżeli dającego pożyczkę reprezentuje przy zawarciu umowy agent lub inna osoba, za której pośrednictwem dający pożyczkę zawiera umowę lub przy której pomocy wykonuje swoje zobowiązanie, do pozaodsetkowych kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki wlicza się również wynagrodzenie agenta lub tej osoby, o ile ponosi je biorący pożyczkę.

Art. 720. Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów

§ 1. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, w umowie pożyczki pieniężnej zawieranej z osobą fizyczną i niezwiązaną bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby łączna wysokość pozaodsetkowych kosztów nie może przekraczać maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów określonej wzorem:

$$MPK = K \times n/R \times 20\%,$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów,

K – całkowitą kwotę pożyczki, rozumianą jako suma wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących współfinansowanych kosztów pożyczki, które dający pożyczkę wydaje biorącemu pożyczkę na podstawie umowy,

n – okres spłaty wyrażony w dniach, licząc od dnia wydania przedmiotu pożyczki,

R – liczbę dni w roku.

§ 2. Pozaodsetkowe koszty, o których mowa w § 1, w całym okresie spłaty pożyczki nie mogą być wyższe od 25% całkowitej kwoty pożyczki.

§ 3. Jeżeli pozaodsetkowe koszty przekraczają maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów określoną w § 1 lub 2, należą się pozaodsetkowe koszty w maksymalnej wysokości.

§ 4. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

Art. 720³. Zobowiązanie udzielenia zabezpieczenia w umowie pożyczki

§ 1. Jeżeli w związku z zawarciem umowy, o której mowa w art. 720dx2 § 1, biorący pożyczkę zobowiązuje się udzielić zabezpie-

czenia zwrotu pożyczki, zobowiązanie to należy określić w umowie. W takim przypadku w umowie wskazuje się sposób zabezpieczenia oraz, stosownie do okoliczności, rzecz lub prawo majątkowe będące przedmiotem zabezpieczenia i jego wartość albo określoną w inny sposób sumę zabezpieczenia.

§ 2. Czynność prawna zobowiązująca do udzielenia zabezpieczenia z naruszeniem § 1 jest nieważna.

§ 3. Suma zabezpieczenia roszczeń z tytułu umowy, o której mowa w art. 720dx2 § 1, nie może być wyższa od sumy kwoty pożyczki powiększonej o wysokość odsetek maksymalnych obliczonych bezpośrednio od tej kwoty za okres, na który została udzielona pożyczka, wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie obliczonych od kwoty pożyczki za okres do 6 miesięcy oraz maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

§ 4. Przepisów § 1–3 nie stosuje się do zabezpieczenia przyjmującego postać hipoteki lub zastawu rejestrowego.

Art. 720⁴. Obowiązki informacyjne przed zawarciem umowy dającego pożyczkę wobec biorącego pożyczkę

Przed zawarciem umowy, o której mowa w art. 720dx2 § 1, dający pożyczkę informuje biorącego pożyczkę w sposób jednoznaczny i zrozumiały o łącznej wysokości pozaodsetkowych kosztów, wysokości odsetek oraz kwocie należnej z tytułu odsetek, którą jest on zobowiązany zapłacić w związku z zawarciem umowy.

Art. 720. Spłata pożyczki przed terminem określonym w umowie

§ 1. W przypadku spłaty pożyczki, o której mowa w art. 720dx2 § 1, przed terminem określonym w umowie nie można żądać odsetek za okres pozostały do zakończenia okresu, na który zgodnie z umową została udzielona pożyczka.

§ 2. W przypadku spłaty pożyczki, o której mowa w art. 720dx2 § 1, przed terminem określonym w umowie poniesione pozaodsetkowe koszty ulegają obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby biorący pożyczkę poniósł je przed tą spłatą.

Art. 721. Odstąpienie od umowy z powodu złego stanu majątkowego pożyczkobiorcy
Dający pożyczkę może odstąpić od umowy i odmówić wydania przedmiotu pożyczki, jeżeli zwrot pożyczki jest wątpliwy z powodu złego stanu majątkowego drugiej strony. Uprawnienie to nie przysługuje dającemu pożyczkę, jeżeli w chwili zawarcia umowy o złym stanie majątkowym drugiej strony wiedział lub z łatwością mógł się dowiedzieć.

Art. 722. Termin przedawnienia roszczeń o wydanie przedmiotu pożyczki

Roszczenie biorącego pożyczkę o wydanie przedmiotu pożyczki przedawnia się z upływem sześciu miesięcy od chwili, gdy przedmiot miał być wydany.

Art. 723. Termin zwrotu pożyczki

Jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę.

Art. 724. Obowiązek naprawienia szkody wywołanej wadami rzeczy pożyczzonej

Jeżeli rzeczy otrzymane przez biorącego pożyczkę mają wady, dający pożyczkę obowiązany jest do naprawienia szkody, którą wyrządził biorącemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich. Przepisu powyższego nie stosuje się w wypadku, gdy biorący mógł z łatwością wadę zauważyć.

Art. 724. Odpowiednie stosowanie przepisów ustawy do nieuregulowanych innymi przepisami umów

§ 1. Do nieuregulowanych innymi przepisami umów, na mocy których osobie fizycznej zostaje przekazana suma pieniężna z obowiązkiem jej zwrotu, niezwiązanych bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby stosuje się odpowiednio przepisy **art. 720** pozaodsetkowe koszty związane z zawarciem umowy pożyczki pieniężnej – 720.

§ 2. Przepisy art. 720dx1 – 720dx5 stosuje się odpowiednio także do nieuregulowanych

innymi przepisami umów przeniesienia na osobę fizyczną za wynagrodzeniem wierzytelności lub innych praw majątkowych, których wartość oznaczono sumą pieniężną z obowiązkiem ich zwrotu, jeżeli umowy te nie są związane bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby. W takim przypadku przez całkowitą wartość pożyczki należy rozumieć wartość tych wierzytelności lub praw według stanu na dzień rozporządzenia nimi.

Zestawienie różnic między kredytem a pożyczką przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Porównanie kredytu i pożyczki

	Kredyt	Pożyczka
Regulacje prawne	Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2324)	Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1360)
Kto może udzielić?	Banki	Banki, instytucje pozabankowe, parabanki, osoby prywatne dysponujące odpowiednimi środkami. Pożyczkę może udzielić każdy, kto jest właścicielem środków
Własność środków	Bank nie musi być właścicielem środków pieniężnych – może udzielać kredytu ze środków będących własnością deponentów	Pożyczki może udzielić tylko właściciel środków pieniężnych
Zjawisko kreacji pieniądza	Tak	Nie
Przedmiot umowy	Środki pieniężne	Pieniądze albo rzeczy oznaczone co do gatunku
Forma zawarcia umowy	Wyłącznie forma pisemna pod rygorem nieważności	Forma ustna lub pisemna (umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej)
Cel przeznaczenia	Ściśle sprecyzowany, ustalony w umowie (zasada celowości kredytu). Wyjątek stanowią kredyty konsumpcyjne oraz gospodarcze, które z reguły udzielane są na pokrycie bieżących wydatków kredytobiorcy.	Dowolny
Prawo kontroli wykorzystania środków	Tak Prawo wypowiedzenia umowy w przypadku wykorzystania kredytu niezgodnie z przeznaczeniem	Nie

	(bank może zażądać natychmiastowej spłaty całego zobowiązania)	
Koszty zaciągnięcia	Kredyt zawsze jest odpłatny - odsetki, prowizje, koszty dodatkowe wynikające z treści umowy	Może być nieodpłatna albo odpłatna (prawo do odsetek oraz pozaodsetkowych kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki pieniężnej, pożyczki bankowe są zawsze odpłatne)
Zaświadczenie o dochodach	W większości wymagane	Możliwość otrzymania pożyczki „na dowód” bez zaświadczeń o dochodach
Podobieństwa		
• cel: dostarczenie środków pieniężnych; • zewnętrzne źródło finansowania; • powstanie długu; • możliwość spłaty w ratach; • ograniczenie maksymalną wysokością oprocentowania; • swoboda wyrażania woli co do faktu zawarcia umowy; • umowa dwustronnie zobowiązująca; • umowa konsensualna – dochodzi do skutku w momencie podpisania przez strony, a dzie dopiero w momencie wydania środków pieniężnych lub, w przypadku pożyczki, także rzeczy; • instytucje, osoby udzielające finansowania w postaci kredytu lub pożyczki mogą naliczać odsetki za opóźnienie w spłacie, a także dochodzić swoich praw na drodze sądowej.		

Źródło: opracowanie własne.

Mimo wielu podobieństw, różnice pomiędzy kredytem a pożyczką są wyraźne, dlatego nie możemy traktować tych pojęć jak synonimy i używać ich zamiennie. Co lepiej zaciągnąć? Odpowiedź na to pytanie nie jest wcale taka prosta i oczywista jak by się mogło wydawać. Jeżeli potrzeba pieniędzy „na już” lub nie mamy ściśle sprecyzowanego celu wydatkowania, zależy nam na minimum formalności bez długiego oczekiwania na rozpatrzenie wniosku kredytowego przez bank i nie mamy odpowiedniej zdol-

ności kredytowej, to wybór pada na pożyczkę. Z kolei, jeśli chcemy sfinansować budowę domu, kupno mieszkania czy samochodu, to podpiszemy umowę kredytu z bankiem, gdyż kredyty opiewają na wyższe kwoty i mają dłuższe okresy spłaty.

Konkludując, znajomość podobieństw i różnic między kredytem a pożyczką to istotna sprawa. Dzięki tej wiedzy jesteśmy w stanie wybrać produkt, który zaspokoi nasze oczekiwania i będzie bardziej opłacalny pod względem finansowym.

MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA STOŁÓW DO REPRODUKCJI FOTOGRAFICZNEJ NA PRZYKŁADZIE FIRMY STANIMEX

podkom. Artur Pinkowski

Zakład Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile

Fotografia reprodukcyjna stanowi rozległy i atrakcyjny dział fotografii użytkowej. Z pomocą aparatu fotograficznego możemy w sposób niezwykle prosty sfotografować w naturalnej wielkości lub dowolnej skali najbardziej skomplikowany rysunek, dokument, zdjęcie fotograficzne czy przedmiot z zachowaniem wszelkich cech charakterystycznych oryginału.¹¹

W fotografii reprodukcyjnej stosowanej w Policji bardzo często konieczne jest wyeksponowanie indywidualnych i swoistych cech przedmiotu, jak w przypadku tra-seologii, mechanoskopii czy uwidocznienie wypukłości w banknotach. Fotografia reprodukcyjna stosowana jest do zdjęć daktyloskopijnych, porównań pisma ręcznego, maszynowego czy drukowanego

Reprodukcję fotograficzną można wykonać na wiele sposobów i tylko wyobraźnia ludzka stwarza w tym zakresie ograniczenia. Najprostszym sposobem wykonania reprodukcji jest oczywiście zrobienie zdjęcia z przysłowiowej ręki bez dodatkowych pomocniczych przyrządów, jednak sposób taki jest niedokładny i może spowodować powstanie wielu błędów. W obecnych czasach reprodukcja wykonywana jest bardzo często przy użyciu telefonu komórkowego, które są coraz bardziej zaawansowane technicznie. Najlepszym sposobem na wykonanie reprodukcji jest wykorzystanie

specjalnych stołów do fotografii reprodukcyjnej z dodatkowym wyposażeniem takim jak lampy, lustra czy specjalna szyna mocująca aparat (fot. 1). Przez dziesiątki lat fotografia reprodukcyjna, podobnie jak inne dziedziny fotografii, przeszły rewolucję, a co za tym idzie, stoły do fotografii reprodukcyjnej również ewoluowały i obecnie mamy zaawansowane konstrukcje z wieloma możliwościami, takimi jak blaty bezcieniowe, przezroczyste blaty oświetlane od spodu, czy całe kabiny bezcieniowe. W pracy Policji stoły reprodukcyjne mają zastosowanie również przy wielu innych zadaniach jak fotografia śladów na przedmiotach odbijających mniej lub bardziej światło, przy fotografii śladów słabo widocznych gołym okiem, a także fotografia zabezpieczeń na dokumentach. Podczas wykonywania dokumentacji fotograficznej materiału dowodowego w postaci banknotów lub dokumentów należy zwrócić uwagę na liczne zabez-

¹¹ Zbigniew Pękosławski: Fotografia reprodukcyjna, Filmowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1957, s. 5.

pieczenia, tj.: mikrodruki, farbę zmiennooptyczną, znaki wodne i inne zabezpieczenia widoczne w świetle przechodzącym czy UV, ale również wspomniane już elementy druku stalorytniczego, których nawet najlepsza drukarka nie jest w stanie uwidocznić (fot. 9).

System oświetleniowy dla stołu fotograficznego obejmuje cztery lampy typu LED (7 x 3 W, 12 volt). Oświetlenie takie daje efekt reflektora - światło punktowe i nadaje się do fotografowania odbitek obuwnia. W przypadku konieczności rozproszenia światła, należy przed lampę założyć filtry dyfuzyjne (fot. 3). Lampy umieszczone są na dwóch ruchomych ramionach - po dwie lampy na każdym ramieniu. Ramiona oraz lampy możemy dowolnie konfigurować. Ramiona możemy ustawić pionowo nad stołem i oświetlać przedmiot z góry, a jeśli będzie konieczne zastosowanie oświetlenia kątownego, możemy dowolnie ustawić ramiona w zależności od naszych potrzeb, nawet do pozycji poziomej, a w sytuacji, kiedy konieczne będzie zastosowanie światła przechodzącego, można ramiona całkowicie obniżyć i oświetlać przedmioty od spodu przez szklaną lub matową płytę. Poziomą szynę ramienia z lampami możemy przesuwając po szynie pionowej, co daje możliwość przybliżenia lub oddalenia oświetlenia od przedmiotu. Lampy również możemy dowolnie przemieszczać, umieścić je skrajnie lub centralnie na poziomej szynie, możemy umieścić dwie lampy z jednej dowolnej strony. Dodatkowym atutem stołu jest to, że każda lampa ma osobne zasilanie, dzięki czemu można korzystać ze wszystkich lamp jednocześnie lub pojedynczo je wyłączać. Ramiona są niezależne od siebie, więc można

je osobno ustawiać co daje możliwość oświetlenia przedmiotu z jednej strony od góry, a z drugiej strony - pod dowolnym kątem (fot. 2). Jeżeli ramiona lamp okazały się niewystarczające do odpowiedniego ustawienia oświetlenia, możemy dowolną lampę odzepić i przy użyciu uchwyty zamontowanego na lampie dowolnie operować oświetleniem (fot. 3).

Opcjonalnie stół został wyposażony w lampę podłogową ze stojakiem, dzięki wykorzystaniu której wraz ze szklaną przezroczystą lub matową tablicą możemy sfotografować przedmioty w świetle przechodzącym, np. znak wodny, znak recto-verso czy nitka zabezpieczająca. W celu oddalenia źródła światła od przedmiotu, możemy wykorzystać znajdujące się pod stołem ruchome lustro. Lustro umiejscowione jest w specjalnych uchwytach z otworami, których jest po osiemnaście w każdym uchwycie, co ułatwia różne ustawienia.

Ergonomiczna konstrukcja stojaka aparatu pozwala przy użyciu korby na płynną, wygodną i precyzyjną zmianę wysokości aparatu. System mocowania aparatu na szynie pozwala na zamocowanie aparatu w sposób prostopadły oraz równoległy do fotografowanego obiektu bez konieczności przemieszczania przedmiotu. W blacie stołu znajdują się liczne otwory, w których możemy zamontować np. tła czy lustra, które pozwolą na dodatkowe oświetlenie przedmiotu czy ustawienie na odpowiednim tle. Funkcjonalność stołu daje nam praktycznie nieograniczone możliwości wykonania prawidłowej reprodukcji lub udokumentowania interesujących nas szczegółów.

Fot. 1. Stół do fotografii reprodukcyjnej firmy Stanimex.

a) widok z przodu

b) widok z boku

Fot. 2. Oświetlenie LED oraz podnoszona szyba.

- a) lampy LED oddalone od stołu i ustawione pod średnim kątem, doświetlane światłem pochodzącym od lampy ustawionej pod stołem, odbitym od ruchomego lustra i przechodzącym przez przezroczystą szybę blatu stołu ustawioną na regulowanym podwyższeniu,

- b) Lampy LED ustawione płasko i blisko przedmiotu (ostry kąt). Błat stołu wykonany z matowego tworzywa sztucznego przepuszczającego światło.

c) Lampy LED oddalone od stołu i ustawione pod różnym kątem.

d) Pojedyncza lampa z siedmioma diodami LED z zamontowanym dyfuzorem do rozpraszania światła.

e) Lampa LED ze zdemontowanym dyfuzorem.

f) Lampy LED opuszczone, oświetlenie dolne przechodzące.

Fot. 3. Dyfuzor, szkło rozpraszające światło.

a) Oświetlenie stołu z odczepioną lampą bez założonego dyfuzora

b) Wyłączona lampa bez dyfuzora

c) Włączona lampa ze światłem przechodzącym przez dyfuzor

Fot. 4. Lampa z jedną diodą LED do podświetlania od spodu wraz z regulowanym stojakiem.

Fot 5. Szyna do mocowania aparatu, regulowana przy pomocy korby i taśmy.

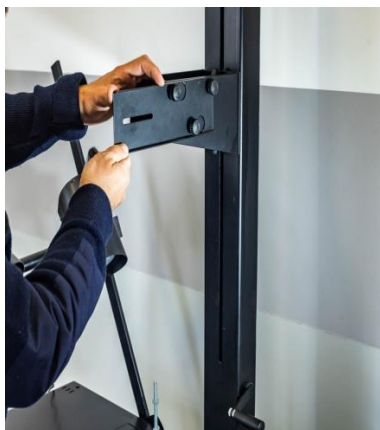
a) regulowanie ustawienia aparatu

b) zamocowany aparat do szyny

c) aparat zamocowany do wysokości szyny, widok z boku

c) mocowanie dodatkowego aparatu

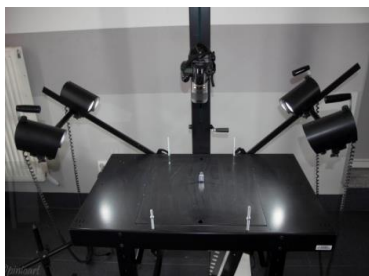

e) aparat zamocowany bokiem za pomocą dodatkowego uchwytu.

f) boczne mocowanie uchwytu na aparat

Fot. 6. Różne rodzaje blatu (tła).

a) tło czarne - metalowa płyta

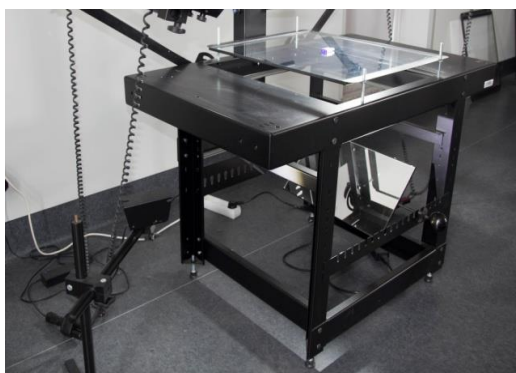

b) tło białe - płyta z tworzywa sztucznego

c) szyba przezroczysta

Fot. 7. Lustro do odbicia światła.

a) widok lustra z boku

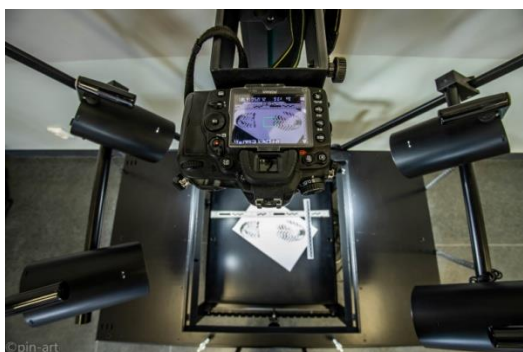

b) widok lustra z góry

Foto. 8. Oddalenie aparatu od blatu.

a) widok z przodu

b) widok z góry

Fot. 9. Fotografia zabezpieczeń w postaci wypukłości na banknotach z wykorzystaniem światła kąowego.

a) oświetlenie boczne pod ostrym kątem.

b) oświetlenie górne, prostopadłe.

PRZESTĘPSTWA POPEŁNIONE Z NIENAWIŚCI NA GRUNCIE POLSKIEGO PRAWA KARNEGO

podkom. Iwona Ratajczak, mł. asp. Piotr Ratajczak

Zakład Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile

Rozważania niniejszego artykułu należy rozpocząć od zdefiniowania pojęcia „nienawiść”. Potoczne rozumienie słowa oparte jest na silnym uczuciu niechęci oraz wrogości wobec drugiej osoby, któremu jednocześnie towarzyszy pragnienie wyrządzenia czegoś złego. Przestępstwa, które noszą znamiona przestępstw popełnionych z nienawiści, nie są w polskim prawie karnym nową kategorią przestępstw, wręcz przeciwnie - istnieją już od wieków. Wspólnym mianownikiem, jaki łączy przestępstwa popełnione z nienawiści są różnice na tle przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej oraz wyznaniowej. Współcześnie zachodzące zjawiska migracyjne powodują w społeczeństwie eskalację nastroju i przekonań. Niektóre z jednostek usilnie pragną wyrażać i propagować ideologię ksenofobiczną czy rasistowską, nawołując tym samym do nienawiści na tle występujących różnic. Z uwagi na odmienną cechę, bardzo często spotykana jest w tym zakresie agresja fizyczna i werbalna. Ta z kolei stanowi fundament do narodzenia się przestępstwa z nienawiści.

Jak wynika z analizy literatury doktrynalnej, w zakresie nauk penalnych, przestępstwa z nienawiści usytuowane są na marginesie zainteresowań badawczych prawa i kryminalistyki. Zasadna staje się zatem potrzeba dogłębnej analizy artykułów:

119, 256 oraz 257 k.k., jak i przesłanek wskazujących wprost na kwalifikację ich jako przestępstw popełnionych z nienawiści. Za przestępstwa popełnione z nienawiści *sensu stricto* uznane zostały przestępstwa wskazane w art. 119, 256 i 257 k.k.. W powszechnie obowiązujących przepisach prawnych brak jest jednoznacznej definicji legalnej przestępstwa z nienawiści oraz ujęcia tych przestępstw w jednym rozdziale kodeksu karnego. W rozdziale XVI ustawodawca umieścił przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne i tam właśnie znalazł się art. 119 k.k. W rozdziale XXXII ustawodawca natomiast umieścił przestępstwa z rozdziału przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu i tam z kolei znajdują się między innymi przestępstwa z art. 256 i 257 k.k. Przestępstwa popełnione z ww. artykułów są występami publicznoskargowymi, a ich ściganie następuje z urzędu.

Odnosząc się do przedmiotu ochrony przestępstwa z art. 119 k.k., zgodnie z systematyką kodeksową, niniejszy art. zostaje zaliczony do przestępstw przeciwko ludzkości. Zdaniem M. Budyn-Kulik za przedmiot ochrony uznaje się ludzkość jako zbiorowość ras, narodowości i przekonań, a ponadto wolność od przymusu, swobodę sumienia wyznania oraz nietykalność cielesną jednostki¹². Odmienne zdanie prezentuje P. Hofmański, który jako dobro prawem

¹² M. Budyn - Kulik [w:] red. M. Mozgowa, Kodeks

karny. Komentarz praktyczny, Warszawa 2010 s. 276

chronione wskazuje prawa człowieka do wolności, bezpieczeństwa osobistego, do wolności od tortur i innego niehumanitarnego traktowania, prawo do rzetelnego procesu sądowego, w czasie działań zbrojnych, na obszarach zajętych lub okupowanych oraz na innych terenach okupowanych w stosunku do osób korzystających z ochrony międzynarodowej w czasie działań zbrojnych.¹³ Najbardziej trafnym wydaje się być jednak pogląd M. Fleminga oraz J. Wojciechowskiej, gdzie zdaniem autorów, w odniesieniu do niniejszego art. k.k., przedmiotem ochrony są podstawowe wartości oraz prawa człowieka i społeczności ludzkiej, tj. prawo do życia i swobodnego rozwijania wartości indywidualnych oraz odrębności grupowych, istniejących na tle narodowościowym, rasowym, religijnym, światopoglądowym lub politycznym.¹⁴ Zatem przedmiotem ochrony jest zarówno cała grupa narodowościowa, wyznaniowa, rasowa, polityczna, światopoglądowa, jak i poszczególni członkowie tych społeczności, jeśli są przedmiotem przestępczego zamachu z powodu przynależności do tych grup. Należy zważyć, iż w większości umów międzynarodowych brak jest jasnego podziału na grupy narodowe i etniczne, jednakże rozróżnienie zastosowane w art. 119, 256 i 257 kodeksu karnego jest w pełni adekwatne do podziału zastosowanego w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych.¹⁵

Strona przedmiotowa przestępstwa wskazana w art. 119 k.k. jako zachowanie sprawcy penalizuje stosowanie przemocy fizycznej lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej

przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości. Pod pojęciem przemocy należy rozumieć każde zachowanie zmierzające do fizycznego przełamania oporu. Działanie sprawcy polega na czynnym targnięciu się na osoby pokrzywdzone albo na zmuszeniu siłą do znoszenia narzucanych przez sprawcę dolegliwości. Odmienne poglądy w tej kwestii wyraził S.A. w Lublinie w wyroku z dnia 14.05.2014 r. stwierdzając, iż istotą przestępstwa wynikającą z treści art. 119 k.k. jest stosowanie przemocy wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodów w tym przepisie określonych. Treść przepisu nie jest jasna, nie wymaga innych metod wykładni niż prosta wykładnia językowa. W jego świetle chodzi wyłącznie o przemoc wobec właśnie osoby lub grupy osób. Użycie jakiegokolwiek przemocy stosowanej wobec rzeczy nie jest na tej podstawie prawnej rozpatrywane. Jak trafnie z kolei zauważył S.A. w Lublinie, dla wypełnienia przedmiotowych znamion czynu określonego w art. 119 k.k., jak też innych, w których jednym ze znamion ustawowych jest groźba, nie jest wymagane, aby sprawca groził osobiście pokrzywdzonemu lub pokrzywdzonym. Dla bytu tego przestępstwa wystarczającym w związku z tym będzie posłużenie się osobą trzecią, która przekazuje treść groźby pokrzywdzonemu.¹⁶ Dlatego też istotna jest motywacja sprawcy czynu, który można popełnić jedynie, gdy przemoc lub groźba bezprawna wobec grupy osób lub poszczególnej osoby stosowana jest z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu bezwyznaniowości. Czyn art. 119

¹³P. Hofmański, [w:] red. M. Filar, Kodeks karny. Komentarz Warszawa 2010 s. 627

¹⁴M. Fleming, J. Wojciechowska [w:] red. A. Wąsek, R. Zawłocki, Kodeks karny, Część szczególna. Komentarz do art. 117-221. Warszawa 2010 s. 26

¹⁵W. Wróbel, [w:] red. A. Zoll, Kodeks karny, Część szczególna, Tom II, Komentarz do art. 117-211, WKP 2017

¹⁶Wyrok SA w Lublinie, z dnia 14.05.2014 r. Sygn. akt II AKa 79/14, LEX nr 1488654

k.k. jest przestępstwem także wtedy, gdy grupa osób lub poszczególna osoba będąca przedmiotem zamachu w rzeczywistości nie należy do społeczności chronionej ze względu na cechy przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu bezwyznaniowości. Zachodzi wówczas usiłowanie nieudolne. Omawiane przestępstwo można popełnić z działania, jak i również w doktrynie prawnej mowa jest o zaniechaniu. Warto wspomnieć, że przestępstwo to jest przestępstwem bezskutkowym, które dokonuje się z chwilą bezpośredniego zastosowania przez sprawcę przemocy lub groźby bezprawnej. Dla bytu przestępstwa nie jest ważne, czy pokrzywdzony zachował się zgodnie z wolą sprawcy lub zareagował w jakikolwiek inny sposób. Zdaniem większości autorów przestępstwo z art. 119 k.k. może być popełnione tylko umyślnie w zamiarze bezpośrednim. Należy więc zgodzić się z poglądem, iż działanie sprawcy musi opierać się na motywach dyskryminacyjnych. Jak zauważył Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27.11.2003 r., podmiotowo czyn z art. 119 k.k. ma aksjologiczne uzasadnienie związane ze zwalczaniem wszelkich dyskryminacji człowieka, w jakiejkolwiek formie czy postaci. Nie obejmuje ono celu, w jakim sprawca używa przemocy lub groźby wobec grupy osób czy poszczególniej jednostki. Zamyśl takiego działania może być różny, natomiast należy do niego, jako warunek konieczny, kierowanie się sprawcy powodem rozumianym, jako psychiczny proces decyzyjny o charakterze intelektualnym, u podłoża którego leży negacja, a nawet pogarda dla tych osób oraz akceptowalnych, uniwersalnych wartości, które m.in. chroni art. 119

k.k.¹⁷ Umyślność w zamiarze bezpośrednim, w tym przypadku, obejmuje dwie płaszczyzny świadomości, tj. intelektualną, która dotyczy zdolności percepcyjnych i wolicjonalną, która mówi nam o woli sprawcy. W przypadku przestępstwa z art. 119 k.k. sprawca świadomością obejmuje fakt, iż osoba lub grupa, wobec której stosuje przemoc lub groźbę bezprawną charakteryzuje się cechą wymienioną w dyspozycji przepisu. Płaszczyzna woluntatywna obejmuje więc chęć popełnienia czynu zabronionego.¹⁸

Przechodząc do art. 256 k.k., który penalizuje zachowania noszące znamiona publicznego propagowania ustrojów totalitarnych lub ustroju faszystowskiego, a także nawoływania do nienawiści z powodu różnic narodowościowych, wyznaniowych czy rasowych należy uznać, że dobrem chronionym powyższym przepisem pozostają zasady ustrojowe państwa demokratycznego, wśród nich zwłaszcza wolność człowieka, jego godność, a także prawa mniejszości, w tym narodowych, wyznaniowych i etnicznych. Z. Cwiakalski w komentarzu do k.k. określa przedmiot ochrony tego przestępstwa jako „funkcjonowanie państwa w sposób demokratyczny”, zapewniający ochronę praw obywateli i innych osób w ramach takiegoż ustroju.¹⁹ Zarówno § 1, jak i § 2 niniejszego artykułu ustanawia przestępstwa o wielowymiarowo określonej czynności sprawczej. Znamiona czynnościowe w art. 256 § 1 k.k. ujęte zostały alternatywnie jako „propagowanie” lub „nawoływanie”. Pojęcie propagowania nie powinno być utożsamiane, jak niekiedy czyni się w literaturze, jedynie z prezentowaniem, gdyż tak szeroka interpretacja prowadzić mogłaby do ograni-

¹⁷ Wyrok SA w Lublinie z dnia 27.11.2003 r. Sygn. akt II AKa 338/03 OSA 2005 nr 6 poz. 39 z głosem aprobowującym S. Przyjemski *Wojskowy Przegląd Prawniczy* 2006 nr 3 s. 129 i n.

¹⁸ M. Duda, *Przestępstwa z nienawiści*, Studium prawne i kryminologiczne, Olsztyn 2016 s. 163 i n.

¹⁹ Z. Cwiakalski [w:] *Kodeks karny*, t. II, red. W. Wróbel, A. Zoll, 2017, s. 520

czeń wolności słowa czy wolności badań naukowych.²⁰ Propagowanie stanowi zatem prezentowanie, któremu towarzyszą pozytywne sądy wartościujące odnoszące się do przedstawianych treści. Zarazem propagowanie nastawione jest na zapewnienie jak najszerszego odbioru, podczas gdy samo prezentowanie z realizacją tego celu związane być nie musi. Takie rozumienie pozostaje zresztą w zgodzie z utrwalonym znaczeniem językowym pojęcia propagowania, oznaczającego „krzewienie, rozpowszechnianie, popularyzowanie, szerzenie, zyskiwanie zwolenników dla wyznawanych zasad”. Należy zatem określić je jako szerzenie wiedzy o totalitarnym ustroju z popieraniem go, zachęcanie do wprowadzenia tego ustroju, podkreślanie jego zalet i przemilczanie wad. Słusznie zwraca się uwagę, że w pojęciu propagowania występują dwa elementy: obiektywny - wyrażający się w podejmowaniu czynności polegających na prezentowaniu, szerzeniu, oraz subiektywny - w postaci aprobującego stosunku sprawcy do upowszechnianych treści, poglądów, połączonego z zamiarem zjednania, przekonania do nich²¹. Należy zasadniczo zaakceptować tezę wyroku S.A. we Wrocławiu: „Propagowanie w rozumieniu art. 256 § 1 k.k. może być kierowane zarówno do osób, które są już przekonane do negacji demokratycznego ustroju państwa i pochwalają ustrój totalitarny, gdyż w tym wypadku utwierdza te osoby w swoich poglądach, jak i do osób, które sprawcy chcą przekonać do swoich antydemokratycznych idei”²². Przestępstwo to wymaga działania w miejscu publicznym, jednak zauważyć należy tu dwa kierunki interpretacyjne: pierwszy wskazujący,

że mowa jest wyłącznie o działaniu, które może być realnie, a nie jedynie hipotetycznie dostrzegalne dla nieokreślonej liczby faktycznie obecnych w pobliżu osób, drugi - zwrot „publicznie” jest na tyle pojemny, że można nim objąć wszelkie sytuacje, w których ze względu na miejsce działania (miejsce publiczne) lub okoliczności i sposób działania sprawcy jego zachowanie jest lub może być dostępne (dostrzegalne) dla nieokreślonej liczby osób. Przychylając się do drugiej koncepcji, należy niewątpliwie zgodzić się, że poza zakresem omawianego przepisu pozostaje jednak zarówno propagowanie faszyzmu lub innego ustroju totalitarnego w zamkniętym gronie i miejscu, jak i publiczne prezentowanie wspomnianych idei, haseł, myśli, które nie będzie wiązało się z żadną dla nich aprobatą czy podkreślaniem ich atrakcyjności.²³ Co do karalności zachowań polegających na samym tylko eksponowaniu symboli nazistowskich, faszystowskich czy komunistycznych, nie przekonuje jednak stanowisko wyrażone w wyroku S.A. w Katowicach z dnia 4.08.2005 r., II AKa 251/05, że samo noszenie kurtek z naszywkami na rękawie i kołnierzu przedstawiających swastykę nie nosi znamion przestępstwa z art. 256 k.k.²⁴. Przedmiotem propagowania muszą być treści składające się na faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa. Przez „nawoływanie” do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość należy rozumieć wszelkie postaci zarówno słowne, jak i przykładowo pisemne oddziaływania przez sprawcę na psychikę innych osób, które wiązałyby się z chęcią

²⁰ S. Hoc, O przestępstwach z art. 256 k.k., PPK 2003/22, s. 53 i n.

²¹ K. Wiak [w:] Kodeks karny Komentarz, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2021, s. 1425

²² Wyrok SA we Wrocławiu z 7.03.2013 r., II AKa

398/12, LEX nr 1322868

²³ M. Kalitowski [w:] Kodeks karny Komentarz, red. M. Filar, s. 1181

²⁴ Wyrok SA w Katowicach z 4.08.2005 r., II AKa 251/05, Prok. i Pr.-wkł. 2006/2, poz. 31

wzbudzenia u nich „najsilniejszej negatywnej emocji do określonej narodowości, grupy etnicznej czy rasy”.²⁵ Należy uznać, że do wypełnienia znamion podmiotowych, zarówno czynów zabronionych z § 1, jak i § 2 ww. art. konieczna jest umyślność w postaci zamiaru bezpośredniego o szczególnym intencjonalnym zabarwieniu. Ustawodawca wprost wskazał na tę postać zamiaru, posługując się sformułowaniami nacechowanymi ekspresywnie: „propaguje”, „nawołuje do nienawiści” oraz wskazując na działanie „w celu rozpowszechniania”. W literaturze prawniczej powstała wątpliwość co do treści świadomości sprawcy umożliwiającej przypisanie mu popełnienia przestępstwa propagowania ustroju faszystowskiego (totalitarnego) w zamiarze bezpośrednim. Koniecznym warunkiem odpowiedzialności karnej sprawcy jest dowiedzenie mu, że wiedząc, czym jest faszystowski ustrój państwa w jego całokształcie, chciał taki właśnie totalitarny ustrój publicznie propagować. Jeżeli sprawca, posługując się swastyką lub gestem hitlerowskiego pozdrowienia, wyrażał swój światopogląd, lecz brakowało mu wiedzy, jakie cechy ustroju państwowego czynią go ustrojem faszystowskim, to możliwe byłoby przypisanie mu odpowiedzialności za „pochwalanie faszyzmu” jako ideologii, natomiast nie wydaje się możliwe stwierdzenie, że zrealizował w ten sposób zamiar propagowania ustroju państwa, opierającego się w swym całokształcie na narodowosocjalistycznych zasadach prawnych, których nie znał. Brak takiego zamiaru dekompletuje zespół znamion tworzących typ czynu zabronionego opisanego w art. 256

§ 1 k.k., co sprawia, że nie popełnia on przestępstwa z tego przepisu”²⁶.

Następnie przechodząc do art. 257 k.k., którego przedmiotem ochrony są godność i nietykalność człowieka, jak również porządek publiczny,²⁷ należy wskazać, że zachowanie sprawcy polega tu na publicznym znieważaniu lub naruszaniu nietykalności cielesnej. Sprawca realizuje ustawowe znamiona przestępstwa z art. 257 k.k. jedynie wtedy, gdy powodem jego czynu jest przynależność pokrzywdzonego do kategorii określonych przepisem. Jak zauważył S.A. w Szczecinie w wyroku z 9.09.2021 r. działania „publicznie” nie należy utożsamiać z działaniem w miejscu publicznym. Sprawca wtedy działa publicznie, gdy ze względu na miejsce działania, bądź okoliczności i sposób, jego zachowanie jest lub może być dostępne (dostrzegalne) dla nieokreślonej liczby osób, przy czym sprawca, mając świadomość tej możliwości, co najmniej na to się godzi.²⁸ Z uwagi na określone w przepisie znamie „z powodu” analizowanego przestępstwa można dopuścić się jedynie umyślnie z zamiarem bezpośrednim. Występek z art. 257 k.k. można popełnić wyłącznie z zamiarem bezpośrednim. Sprawca musi bowiem zarówno mieć świadomość określonych cech pokrzywdzonego (rasy, narodowości, wyznania czy bezwyznaniowości), jak i chcieć naruszenia jego godności właśnie i przede wszystkim z ich powodu. Istota powyższego czynu nie polega bowiem jedynie na samym znieważeniu, ale okazaniu osobom przeciwstawianym sobie przez sprawcę, charakteryzowanym jako inne, ich niższości i zanegowaniu ich prawa do równego traktowania. Racją

²⁵ Postanowienie SN z 1.09.2011 r., V KK 98/11, LEX nr 950444

²⁶ J. Giezek, Kodeks karny, Część szczególna, Komentarz, WKP 2021

²⁷ Pływaczewski, Sakowicz [w:] Wąsek, Zawłocki

Komentarz, Kodeks karny - Część szczególna, t. II, Warszawa 2010 II, s. 493

²⁸ Wyroku z 9.09.2021 r. II AKa 95/21, LEX nr 3228434

penalizacji jest tu przecież zwalczanie celowej, intencjonalnej wrogości o podłożu rasistowskim, nacjonalistycznym lub religijnym.²⁹ Aby można było mówić o zachowaniach na tle rasistowskim, o jakich mowa w przepisie art. 257 k.k., należy wykazać, że zachowania te miały bezpośredni związek z innością osób pokrzywdzonych, wynikającą z ich przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, bez konieczności wykazania, że oskarżeni mieli świadomość konkretnej, określonej narodowości pokrzywdzonych³⁰. Jeżeli przyczyną znieważenia grupy osób jest ich orientacja seksualna, to wypowiedź ta nie wyczerpuje znamion występkę z art. 257 k.k. Przepis ten zawiera katalog zamknięty powodów działania sprawcy, w związku z czym nie jest dopuszczalna wykładnia rozszerzająca do tej normy prawnej poprzez zwiększenie ochrony w niej zawartej na grupę ludności w niej niewymienioną³¹.

Przestępstwa określone w art. 119, 256 jak i 257 k.k. są czynami powszechnymi. Ich podmiotem może być każda osoba zdolna do ponoszenia odpowiedzialności karnej, poczytalna i indywidualnie określona. Ustawa karna nie wymaga posiadania przez sprawcę szczególnych właściwości. Sprawcą może być zarówno obywatel polski, cudzoziemiec jak i bezpaństwowiec (apatryda). Dla bytu omawianych przestępstw nie jest konieczna przynależność sprawcy do określonego, antagonistycznego wyznania, sekty, ugrupowania politycznego, ideologicznego lub tzw. grupy nienawiści. Zważywszy na powyższe oraz dużą szkodli-

wość społeczną ww. przestępstw z nienawiści, które mogą prowadzić do podziałów społeczeństwa i stanowić tym samym zagrożenie dla bezpieczeństwa obywateli, zasadnym jest, iż opisana problematyka pozostaje w ciągłym monitorowaniu przez szereg uprawnionych instytucji. Nie ulega również jakiegokolwiek wątpliwości fakt, iż należy skutecznie przeciwdziałać występowaniu wszelkich form niniejszych przestępstw, jak i skutecznie zwalczać istniejące już ich postaci. Przestępstwa z nienawiści to w szczególności problem społeczny, jak i jednocześnie zjawisko wielce niepożądane w obecnym świecie. Należy pamiętać, iż każdorazowo u podnóża przestępstw z nienawiści leżą różnego rodzaju uprzedzenia i nienawiść, która jest w nich oparta. Różnica pomiędzy zwykłym przestępstwem a przestępstwem z nienawiści tkwi w tym, iż ofiarą zwykłego przestępstwa może być każdy, zaś ofiarą przestępstwa z nienawiści może tylko podmiot typowy ze względu na określone cechy. Z kolei zaś cechy, jakie łączą wszystkie ofiary przestępstw z nienawiści, to przede wszystkim ich odrębność. Jak stanowi karta praw podstawowych Unii Europejskiej, godność każdego człowieka jest nienaruszalna, musi być szanowana i chroniona, a każdy ma prawo do poszanowania jej integralności zarówno fizycznej, jak i psychicznej bez względu na kolor skóry, wyznanie, czy światopogląd. Jest ona jednym z najważniejszych narzędzi praw na poziomie regionalnym i definiuje wartości, które nie podlegają negocjacjom, a ich ochrona zabezpieczona jest przymusem państwowym.

²⁹ Wyrok SA w Warszawie z 20.04.2015 r., II AKa 26/15, LEX nr 1711578

³⁰ Wyrok SA w Gdańsku, z 19.07.2018 r., II AKa

192/18, KSAG 2018/4, s. 118-129

³¹ Wyrok SN z 3.03.2022 r., II KK 534/21, LEX nr 3409118

PRAKTYCZNE UJĘCIE IDENTYFIKACJI POTRZEB SZKOLENIOWYCH W PROCESIE LOKALNEGO DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W POLICJI

podkom. Przemysław Wypuść, podinsp. w st. spocz. Robert Hampelski

Wydział Organizacji Szkolenia i Dowodzenia Szkoły Policji w Pile

Zmieniające się środowisko społeczne, generuje ciągłą potrzebę informacyjną w każdej organizacji. Dotyczy to nie tylko ugruntowania posiadanych już kompetencji i ich rozbudowywania, ale również nabywania umiejętności i wiedzy, które dotąd nie były niezbędne na zajmowanym stanowisku. Edukacja policjantów z uwagi na bardzo zróżnicowany charakter podejmowanych czynności musi być specjalistyczna. Analiza własnych doświadczeń zawodowych pozwala autorom na odtworzenie w pamięci zarówno interwencji o szablonowym przebiegu, jak i niepowtarzalnych zdarzeń.

Do zadań policjanta prewencji należało zarówno zabezpieczenie osobowe miejsca zabójstwa, jak i czynności zmierzające do ujęcia kuca, który spłoszony biegał po drodze wojewódzkiej. Słowem, szeroki wachlarz - interwencje domowe i publiczne, czynności operacyjne, prowadzenie postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw opisanych w wielu ustawach, czynności zabezpieczające i profilaktyczne i wiele innych zadań.

Szkolnictwo policyjne na poziomie centralnym zakłada następujące szkolenia³²: szkolenie zawodowe (podstawowe, podofi-

cerskie, aspiranckie i oficerskie) oraz doskonalenie zawodowe (kursy specjalistyczne, inne niż kursy specjalistyczne przedsięwzięcia). Programy tych szkoleń określane są aktem prawnym lub programem. Charakterystyka przytoczonych form kształcenia ma charakter masowy, a treści kształcenia muszą cechować się ogólnością i pewnego rodzaju standaryzacją wymaganego minimum. Zdecydowanie bardziej indywidualny charakter ma trzecia forma podnoszenia kwalifikacji zawodowych policjanta, jaką jest lokalne doskonalenie zawodowe. Każda jednostka Policji posiada swoją indywidualną specyfikę, dlatego też koniecznym jest położenie specjalnego nacisku na specyficzne kompetencje policjantów, które pozwolą na realizację zadań. Tu właśnie ujawnia się szczególnie rola identyfikacji potrzeb szkoleniowych. Na wstępie już należy zaznaczyć, jakie cele praktyczne ma spełniać identyfikacja potrzeb szkoleniowych. Przede wszystkim ma umożliwić zidentyfikowanie luk kompetencyjnych w określonych zakresach oraz wskazanie kierunków rozwoju wiedzy i umiejętności uczestników szkolenia. Zatem kluczem do organizacji prawidłowego lokalnego doskonalenia zawodowego,

³² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (t.j. Dz. U. 2023, poz. 171 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 grudnia 2022 roku w sprawie szkoleń

zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. 2022, poz. 2826).

opartego na identyfikacji potrzeb szkoleniowych jest sam policjant lub grupa policjantów. Prawidłowym wydaje się być kierunek oddolny – nie policjanci są potrzebni do przeprowadzenia szkolenia, a szkolenie jest potrzebne policjantom, wg ich potrzeb. Naturalnie dominującą czynnością jest opracowanie planu lokalnego doskonalenia na kolejny rok, co nie pozwala rzetelnie zdiagnozować w pełni potencjalnych potrzeb. Rozpatrując praktyczną wartość IPS należy rozpocząć od analizy wykładni językowej samego terminu:

Identyfikacja – wg *Encyklopedii zarządzania*³³ jest to działanie polegające na pozyskiwaniu informacji i danych o określonym obiekcie (przedmiocie identyfikacji), które następnie mogą podlegać analizie diagnostycznej lub zgromadzeniu do celów archiwalnych.

Identyfikując potrzeby szkoleniowe należy skupić się na policjantach – nie szukać czy mają uprawnienia lub zaświadczenia, tylko czy umieją coś robić i na jakim poziomie. To właśnie przytoczona analiza diagnostyczna. Szkolenie ma za zadanie przede wszystkim zbudowanie lub udoskonalenie kompetencji. Zatem poszukujemy deficytu kompetencji; trywializując – nie szukamy policjanta, który nie ma karty pływackiej, a tego który nie umie pływać. Nie sposób określić tego deficytu bez korekt planu doskonalenia zawodowego lokalnego.

Potrzeba – wg *Wielkiego słownika języka polskiego*³⁴ to coś, bez czego nie można sobie poradzić, aby prawidłowo funkcjonować.

Potrzeba to zarówno brak, jak i nadmiar, bowiem źródłem potrzeb są doświadczenia jed-

nostki. Nadmiar kompetencji jednostki w jakimś obszarze, poprzez kolejne szkolenia z tego samego zakresu może doprowadzić do regresu odczuwania potrzeb, a co za tym idzie wygaśnięcia chęci doskonalenia. Niezbędnym jest jak najdalej idące indywidualizowanie identyfikacji tych potrzeb. Sztandarowym przykładem odstępstwa od prawidłowej diagnostyki potrzeb jest przeprowadzanie udoskonaleń dla całego wydziału lub jednostki po stwierdzeniu nieprawidłowości w zachowaniu jednego z policjantów. Wracając do „wodnego” przykładu – nie ma potrzeby szkolić całego komisariatu wodnego z zakresu użytkowania kamizelki ratunkowej tylko dlatego, że jeden z policjantów nie umiał jej użyć w służbie. Należy uzupełnić potrzebę tego jednego.

Szkolenie³⁵ - zajęcia mające na celu nabycie, uzupełnienie lub zwyczajnie doskonalenie umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych.

Przytoczona definicja pozwala na stwierdzenie, że termin „szkoleniowy”, to taki, który dodaje, rozszerza lub doskonali umiejętności lub kwalifikacje. Szkolenie musi mieć walor planowości i świadomości jego etapów i ogniw. Kontynuacja wodnego przykładu prowadzi do wniosku, iż szkolenie ma za zadanie wykształcić umiejętność pływania lub obsługi kamizelki ratunkowej, rozszerzyć te kompetencje o inne style pływania lub rodzaje kamizelek i/lub doskonalić nabyte kompetencje.

W praktycznym ujęciu identyfikację potrzeb szkoleniowych można zdefiniować w wolnym przekładzie jako „zaplanowane i zamierzone poszukiwanie deficytów kompetencyjnych o charakterze zawodowym”.

³³ <https://mfiles.pl/pl/index.php/Identyfikacja> (dostęp 09.08.2023 r.)

³⁴ <https://wsjp.pl/haslo/podglad/38714/potrzeba/5077757/cos-niezblednego> (dostęp 09.08.2023 r.)

³⁵ <https://www.szkolenia-semper.pl/aktualnosci/316-co-to-jest-szkolenie-i-jak-si-ono-odbywa> (dostęp 09.08.2023 r.)

Na wstępnym etapie należy określić, kto wymaga szkolenia, jakie są rzeczywiste powody przeprowadzania szkolenia oraz jakiego typu działań rozwojowych policjanci i pracownicy rzeczywiście potrzebują, aby skutecznie wykonywać swoje zadania. Zgodnie z literaturą przedmiotu rozpoznawanie potrzeb szkoleniowych w organizacji jest procesem bardzo ważnym, bowiem zaplanowanie procesu szkolenia pracowników, w oparciu o prawidłowo zidentyfikowane potrzeby szkoleniowe, ułatwia organizacji osiągnięcie celów, a ponadto jest gwarantem jej rozwoju. Zatem właściwe przeprowadzenie identyfikacji potrzeb szkoleniowych jest podstawą wszelkich czynności związanych ze szkoleniem pracowników.³⁶ Tajemnica sukcesu tkwi w tym, aby wiedzieć skąd czerpać wiedzę na temat aktualnych potrzeb swoich podwładnych.

Poszukiwanie to można w pierwszej kolejności podzielić na źródła dotyczące aktualnie posiadanej wiedzy oraz źródła będące perspektywą przyszłości. Wiedza posiadana to obiektywne dane na temat liczby popełnianych przestępstw, zagrożenia przestępczością, wykrywalności przestępstw. W praktycznym ujęciu źródłem będą zestawienia statystyczne lub sprawozdania opisowe. Wzrost liczby czynów zabronionych związanych z przemocą domową powinien skutkować zainicjowaniem doskonalenia z zakresu np. Niebieskich Kart, być może warto pokusić się o działania szkoleniowe kompleksowe, o zaangażowanie innych instytucji rządowych i pozarządowych. Właściwa analiza statystyk dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego od lat jest podstawą do konstruowania działalności profilaktycznej w tym zakresie, może zatem stanowić doskonale podłoże do diagnozowania

potrzeb szkoleniowych związanych z udzielaniem pierwszej pomocy medycznej, a statystyki zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów służbowych określają potrzeby szkolenia techniki kierowców. Do źródeł danych można zaliczyć wartości czasu i skuteczności podejmowania interwencji policyjnych czy jakości obsługi interesantów. Opinie zawsze są zabarwione dużą dozą indywidualizmu, ale można z nich wyodrębnić deficyty i najmocniejsze strony komunikacyjne policjantów, a także zdefiniować oczekiwania interesantów. To szerokie pole diagnostyczne dla doskonalenia kompetencji komunikacyjnych, umiejętności przeprowadzania interwencji trudnych. I nie chodzi wyłącznie o dostosowanie policjanta do wymagań ludzi, ale w dużej mierze zbudowanie kompetencji policjantów do bezpiecznego i świadomego wykonywania swoich obowiązków. Wiedza dotycząca symptomów narastania gniewu, zachowania pokrzywdzonych przemocą domową jest niezbędna policjantowi każdego dnia. Źródeł opartych na wiedzy jest wiele, a do najpopularniejszych można zaliczyć choćby poziom zadowolenia policjantów z wykonywanej pracy, co samo w sobie diagnozuje potrzeby szkoleniowe u samego źródła. Analizować pod kątem potrzeb szkoleniowych można również fluktuację kadr, liczbę wolnych etatów, liczbę osób posiadających konkretne kompetencje lub kwalifikacje, profil wiekowy policjantów. Wiedza posiadana to nie tylko ta, którą Policja sama sobie gromadzi, ale także informacja zwrotna w postaci wyników badań opinii publicznej, np. w zakresie poczucia bezpieczeństwa czy realizacji przez Policję zadań ustawowych. Takimi źródłami mogą być orzeczenia sądów, które wytyczają interpretacje prawne i prowadzą

³⁶ T. Boydell, M. Leary, Identyfikacja potrzeb szkoleniowych, Oficyna Ekonomiczna Wolters Kluwer Polska, Kraków 2006, s. 7

do tworzenia algorytmów postępowania policjantów. Orzeczenia dotyczące spraw narkotykowych mogą stanowić wykładnię do postępowania policjantów, jak choćby Wyrok Sądu Najwyższego, Sygn. akt. IV KK 444/16 traktujący, iż marihuana o wadze 0,02 grama nie wywoła odurzenia, zatem środkiem odurzającym nie będzie. Brak prawa precedensu w polskim systemie sadowniczym oczywiście nie pozwala na swobodne stosowanie, ale doskonalenia zawodowe w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej nie powinny obok takiego wyroku przejść obojętnie. Ostatnim elementem posiadanej wiedzy ogólnej służącej do identyfikacji potrzeb szkoleniowych jest szeroko rozumiana ocena. Czerpać należy z audytów, kontroli, sprawozdań z wydarzeń nadzwyczajnych w służbie, i to zarówno na poziomie indywidualnym – konkretnego wydarzenia czy policjanta, jak i poziomie organizacji w perspektywie powtarzających się wydarzeń lub interpretacji. Kompleksowa analiza stanu kształcenia policjantów, w tym doskonalenia zawodowego lokalnego z wyszkolenia strzeleckiego i testu sprawności fizycznej została przedstawiona choćby w Informacji o wynikach kontroli „Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA” sporządzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w 2020 roku.

Drugim, obok zgromadzonych obiektywnych danych, źródłem identyfikacji potrzeb szkoleniowych są informacje o przyszłych zmianach organizacyjnych, a także tych zachodzących w bliższym i dalszym otoczeniu zewnętrznym, czyli perspektywa przyszłego obrazu funkcjonowania organizacji. Powodem szkoleń może być reorganizacja, może być implementacja nowych metod zarządzania i kierowania ludźmi. Policja będzie reagowała na wprowadzenie nowych narzędzi, jak miało to miejsce przy wprowadzaniu kamer nasobnych czy urządzeń do

obezwładniania energią elektryczną. Odpowiedzią na zmiany w przestrzeni potencjalnych zagrożeń bezpieczeństwa informatycznego kraju są szkolenia cyber i wdrażania polityk bezpieczeństwa informatycznego. Zmiany w ustawodawstwie były i są powodem kompleksowego doskonalenia policjanta w zakresie zmian w przepisach dotyczących prawa cywilnego i przemocy domowej. Nie tak dawno policjanci masowo szkolili się dogłębnie przy okazji nowelizacji Kodeksu Postępowania Karnego.

Identyfikacja potrzeb szkoleniowych w tak dużej organizacji jaką jest Policja musi odbywać się na kilku płaszczyznach. Po pierwsze, podstawowym poziomem są potrzeby indywidualne policjantów, w których można wyróżnić takie, jak brak konkretnej umiejętności policjanta, np. nieprawidłowe przeprowadzenie doprowadzenia, przewlekłość w postępowaniu przygotowawczym, naruszenie zasad etyki zawodowej w kontakcie z zatrzymanym, ale również wdrożenie kompetencji umożliwiających zwiększenie skuteczności i efektywności realizowanych zadań, np. przytoczone już powyżej doskonalenia w zakresie komunikacji lub reakcji na zachowania niebezpieczne. Drugim poziomem jest reakcja na potrzeby szkoleniowe jednostki. Już nie konkretne zachowania poszczególnych policjantów jest powodem prowadzenia szkolenia, ale np. wdrożenie w jednostce nowych rozwiązań w drodze decyzji komendanta: procedura pobierania pojazdów służbowych, funkcjonowania składnicy dowodów rzeczowych, korzystanie z nowych urządzeń teleinformatycznych (jak choćby szkolenia nauczycieli z obsługi systemu WEBEX podczas nauczania w okresie ograniczeń epidemicznych) czy zapoznanie z aspektami prawnymi organizowania oraz realizacji szkoleń zawodowych i doskonalenia zawodowego w Policji

w związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia. Na tym poziomie identyfikacji potrzeb można także umiejscowić doskonalenie policjantów w sytuacji, gdy w miejscowości likwidowana jest izba wytrzeźwień, a jej funkcje przejmuje PDOZ, co niesie za sobą nowe obowiązki służących w nim policjantów. Ten poziom doskonalenia to kształcenie całej kadry motywowany podniesieniem kompetencji, a nie rekcją na deficyt. Najbardziej kompleksowym poziomem identyfikacji są potrzeby związane z potrzebami Policji jako formacji. Tych źródeł należy szukać np. w treści *Priorytetów i zadań priorytetowych Komendanta Głównego Policji*, gdzie w tych określonych na lata 2021-2023 można znaleźć priorytet zapewnienia optymalnych warunków pełnienia służby i pracy, co wyraża się m.in. zadaniem rozwoju szkolnictwa policyjnego.

Reasumując, nie można zapomnieć również o istotnym pojęciu powiązanym z identyfikacją potrzeb szkoleniowych, jakim jest badanie skuteczności działań, czyli ewaluacja. Nie sposób ocenić prawidłowość wdrożonych działań bez możliwości oceny ich skuteczności. O ile identyfikacja potrzeb stanowi określenie wymagań na badanych stanowiskach, rozbieżności pomiędzy tymi wymaganiami a kompetencjami pracowników, a więc i szczegółowych potrzeb szkoleniowych³⁷, o tyle ewaluacja stanowi jednocześnie miarę skuteczności działań i sama w sobie stanowi drogowskaz do kolejnych działań. Prawidłowa ocena skuteczności przeprowadzonych udoskonaleń pozwala bowiem na dostrzeżenie i wprowadzenie zmian w dotąd zorganizowanych wydarzeniach, a jednocześnie jest doskonałym momentem na to, aby u źródła zasięgnąć informacji czy te potrzeby zostały zaspokojone

oraz jakie potrzeby nadal występują, a dotąd nie zostały dostrzeżone. Tym samym proces edukacyjny zatacza koło i ocena pracy jest również pierwszym etapem identyfikacji kolejnych potrzeb szkoleniowych. Prowadzi to do znanego od lat wniosku, że proces nauczania z pewnością musi być procesem opartym na zaplanowanym, przemyślanym i skomplikowanym cyklu działań.

³⁷ za A. Szczygieł, Identyfikacja potrzeb szkoleniowych w organizacji, Katedra Psychologii i Dydaktyki, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, s. 256

LEWORĘCZNI W POLICJI

- SKALA ZJAWISKA

asp. szt. Jarosław Tomczewski, asp. Tomasz Rogowski

Zakład Prewencji i Technik Interwencyjnych Szkoły Policji w Pile

Ilu funkcjonariuszy to osoby leworęczne? Zapewne nikt z Państwa nigdy nie zastanawiał się nad tą kwestią. Czy jest ona istotna czy też nie? Dla mnie (J.T.) pierwsze zetknięcie z tą tematyką nastąpiło podczas pisania artykułu pt. P-64 i P-83 w kaburach polskich policjantów KPK 3-4 (40-41) 2019. Miało to związek z bezpieczeństwem i wygodą użytkowania broni palnej krótkiej używanej przez funkcjonariuszy. Wtedy po raz pierwszy postanowiłem poznać faktyczną liczbę osób w formacji, która posługuje się głównie lewą ręką. Była to inspiracja do powstania niniejszego artykułu.

Leworęczność

Leworęczność, mańkuctwo - przewaga czynnościowa lewej strony ciała nad prawą. Następstwo przewagi motorycznej prawej półkuli mózgowej nad lewą; większa sprawność np. lewej nogi od prawej, a zwłaszcza lewej ręki, którą człowiek charakteryzujący się leworęcznością (mańkut) posługuje się np. przy pisaniu.¹

Pierwsze oznaki tendencji do leworęczności pojawiają się już w okresie niemowlęcym, a cecha zostaje utrwalona w okolicy 2. roku życia.²

Jak szacują eksperci, lewej ręki, jako dominującej, używa 8-15 procent populacji.³ 13 sierpnia obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Osób Leworęcznych.

W obecnych czasach dąży się do tego, aby wszystkie przedmioty codziennego użytku były tak samo łatwo dostępne

dla każdej osoby, niezależnie od tego, którą ręką posługuje się najczęściej. W przypadku broni palnej krótkiej, do której to odwołanie zostało poczynione na wstępie, obserwuje się od około połowy lat 90. XX w. tendencję do uczynienia jej tak samo funkcjonalnej manualnie dla osób prawo- i leworęcznych. Przykładem niech będzie Walther P99, gdzie w pierwszej wersji miał zatrask magazynka umieszczony po obu stronach broni, a w kolejnej wersji obustronna była również dźwignia zatrzymywania zamka. Kolejna rzecz związana z bronią krótką dla osoby leworęcznej to kabura. Musi ona być odmienna od tej używanej przez osobę praworęczną. Chociażby ze względów logistycznych warto wiedzieć szacunkowo ile takich kabur jest potrzebnych i czy pokrywa się to z dostępnymi danymi mówiącymi o przedziale 8-15 procent.

Zdjęcie 1. Broń trzymana przez osobę praworęczną widok z lewej strony.
Źródło: Archiwum autorów.

Zdjęcie 2. Broń trzymana oburącz przez osobę praworęczną widok z prawej strony.
Źródło: Archiwum autorów.

Zdjęcie 3. Broń trzymana przez osobę leworęczną widok z prawej strony.
Źródło: Archiwum autorów.

Zdjęcie 4. Broń trzymana oburącz przez osobę leworęczną widok z lewej strony.
Źródło: Archiwum autorów.

Przyjęte założenia

Na potrzeby artykułu przeprowadzone zostały analizy liczbowe osób leworęcznych biorących udział w szkoleniach zawodowych podstawowych realizowanych w Szkole Policji w Pile w latach 2019-2023. Aby uzyskać obiektywny obraz i jak najbardziej dokładnie określić liczbę osób praworęcznych podczas pierwszych zajęć zbierane były potrzebne dane takie jak: liczba słuchaczy w grupie, liczba kobiet i mężczyzn oraz liczba osób lewo- i praworęcznych z podziałem na płeć. Podstawowe dane dotyczące liczby osób posługujących się daną ręką jako dominującą miały na celu przygotowanie do zajęć praktycznych odpowiedniej liczby kabur dla wszystkich słuchaczy. Dodatkowe dane, czyli podział na płeć miał na celu porównanie liczbowe w ramach

płci funkcjonariusza. Aby nie wykazywać wielokrotnie tej samej osoby biorącej udział w różnych kursach i szkoleniach realizowanych przez Szkołę Policji w Pile grupę zawężono wyłącznie do osób uczestniczących w szkoleniu zawodowym podstawowym, które co do zasady każdy przechodzi tylko raz. Oczywiście na skutek kontuzji lub choroby osoby mogą powrócić po ustaniu przyczyny na kolejne szkolenie, ale są to sytuacje jednostkowe, które w minimalnym stopniu mogą rzutować na uzyskane wyniki.

Wyniki uzyskane wśród słuchaczy

W umieszczonej poniżej tabeli zostały zawarte uzyskane wartości liczbowe w interesującej nas tematyce z podziałem na kryteria wskazane wcześniej.

Tabela 1. Zestawienie wartości liczbowych z przeprowadzonych badań.

Grupa szkoleniowa	Suma osób w grupie	Kobiety	Mężczyźni	Leworęczni		Suma osób leworęcznych	Procentowy udział osób leworęcznych w grupie
				Kobiety	Mężczyźni		
1	23	6	17	-	-	0	0,00
2	22	5	17	-	1	1	4,55
3	23	4	19	-	3	3	13,04
4	21	3	18	-	2	2	9,52
5	23	6	17	-	1	1	4,35
Σ	112	24	88	-	7	7	6,25
1	18	3	15	1	-	1	5,56
2	22	3	19	-	1	1	4,55
3	18	3	15	-	1	1	5,56
4	19	1	18	-	-	0	0,00
5	22	5	17	-	2	2	9,09
Σ	99	15	84	1	4	5	5,05
1	23	6	17	-	1	1	4,35
2	19	4	15	-	1	1	5,26
3	22	3	19	1	3	4	18,18
4	21	3	18	-	2	2	9,52
Σ	85	16	69	1	7	8	9,41
1	21	7	14	-	1	1	4,76
2	22	4	18	-	-	0	0,00
3	22	4	18	-	1	1	4,55
4	21	5	16	-	-	0	0,00
Σ	86	20	66	-	2	2	2,33

1	22	5	17	1	2	3	13,64
2	21	4	17	-	-	0	0,00
3	22	7	15	-	2	2	9,09
Σ	65	16	49	1	4	5	7,69
1	22	2	20	-	2	2	9,09
2	21	4	17	1	3	4	19,05
3	22	8	14	1	1	2	9,09
4	21	5	16	-	-	0	0,00
5	20	5	15	-	3	3	15,00
Σ	106	24	82	2	9	11	10,38
1	22	5	17	-	-	0	0,00
2	23	6	17	-	1	1	4,35
3	22	4	18	-	3	3	13,64
4	19	3	16	-	1	1	5,26
5	22	5	17	-	1	1	4,55
Σ	108	23	85	-	6	6	5,56
1	22	5	17	1	2	3	13,64
2	21	4	17	-	3	3	14,29
3	21	4	17	-	-	0	0,00
4	22	4	18	-	2	2	9,09
5	22	7	15	-	2	2	9,09
Σ	108	24	84	1	9	10	9,26
1	22	4	18	-	2	2	9,09
2	23	9	14	1	1	2	8,70
3	23	15	8	2	-	2	8,70
4	23	12	11	-	1	1	4,35
5	23	1	22	-	-	0	0,00
Σ	114	41	73	3	4	7	6,14
1	23	7	16	-	-	0	0,00
2	23	9	14	1	1	2	8,70
3	23	7	16	1	3	4	17,39
4	23	7	16	-	1	1	4,35
Σ	92	30	62	2	8	10	10,87
1	23	5	18	1	1	2	8,70
2	23	2	21	-	-	0	0,00
3	21	8	13	-	2	2	9,52
4	22	4	18	-	1	1	4,55
5	23	6	17	-	-	0	0,00
Σ	112	25	87	1	4	5	4,46
1	22	7	15	-	1	1	4,55
2	22	8	14	1	-	1	4,55
3	23	3	20	-	1	1	4,35
4	22	12	10	-	1	1	4,55
5	23	8	15	-	-	0	0,00
Σ	112	38	74	1	3	4	3,57
1	23	6	17	1	4	5	21,74
2	23	8	15	-	-	0	0,00
3	23	8	15	-	2	2	8,70
4	23	9	14	1	1	2	8,70
5	23	-	23	-	-	0	0,00
Σ	115	31	84	2	7	9	7,83

1	22	6	16	1	2	3	13,64
2	22	10	12	1	-	1	4,55
3	23	7	14	-	2	2	9,52
4	23	8	15	-	1	1	4,35
5	21	11	10	-	2	2	9,52
Σ	111	25	86	2	7	9	8,11
1	21	7	14	-	1	1	4,76
2	22	11	11	1	1	2	9,09
3	19	13	6	2	-	2	10,53
Σ	62	31	31	3	2	5	8,06
1	23	11	12	1	-	1	4,35
2	23	4	19	-	1	1	4,35
3	22	4	18	-	-	0	0,00
4	21	6	15	-	-	0	0,00
5	22	10	12	-	1	1	4,55
Σ	111	35	76	1	2	3	2,70
1	22	2	20	-	2	2	9,09
2	21	4	17	1	3	4	19,05
3	22	8	14	1	1	2	9,09
4	21	5	16	-	-	0	0,00
5	20	5	15	-	3	3	15,00
Σ	106	24	82	2	9	11	10,38
1	23	2	21	-	2	2	8,70
2	22	6	16	-	3	3	13,64
3	23	7	16	-	2	2	8,70
4	23	7	16	-	-	0	0,00
Σ	90	22	68	-	7	7	7,69
1	22	3	19	-	2	2	9,09
2	23	5	18	-	2	2	8,70
3	23	5	18	-	1	1	4,35
Σ	68	13	55	-	5	5	7,35
1	22	3	19	-	1	1	4,55
2	23	6	17	-	2	2	8,70
Σ	45	9	36	-	3	3	6,67
1	22	3	19	-	2	2	9,09
2	22	2	20	-	-	0	0,00
3	23	5	18	-	2	2	8,70
4	23	5	18	-	1	1	4,35
Σ	90	15	75	-	5	5	5,56
1	23	2	21	-	2	2	8,70
2	22	6	16	-	3	3	13,64
3	23	7	16	-	2	2	8,70
4	23	2	21	-	-	0	0,00
5	23	7	16	-	-	0	0,00
Σ	114	24	91	-	7	7	6,14
1	23	3	20	1	2	3	13,04
2	22	7	15	-	2	2	9,09
3	23	-	23	-	1	1	4,35
4	22	9	13	1	2	3	13,64
Σ	90	19	71	2	7	9	10,00

1	23	4	19	1	4	5	21,74
2	22	5	17	-	1	1	4,55
3	23	6	17	-	1	1	4,35
4	21	6	15	-	-	0	0,00
5	23	6	17	-	1	1	4,35
Σ	112	27	85	1	7	8	7,14
1	22	6	16	-	1	1	4,55
2	23	-	23	-	1	1	4,35
3	23	5	18	1	1	2	8,70
4	23	6	17	1	1	2	8,70
5	23	7	16	-	1	1	4,35
6	23	8	15	-	2	2	8,70
Σ	137	32	105	2	7	9	6,57
1	23	9	14	-	-	0	0,00
2	22	7	15	-	2	2	9,09
3	23	6	17	-	1	1	4,35
4	22	4	18	-	-	0	0,00
5	20	2	18	-	1	1	5,00
Σ	110	28	82	-	4	4	3,64
1	24	5	19	-	1	1	4,17
2	24	10	14	2	-	2	8,33
3	24	5	19	-	-	0	0,00
4	24	6	18	-	2	2	8,33
5	22	9	13	-	1	1	4,55
Σ	118	35	83	2	5	7	5,93
1	23	3	20	-	2	2	8,70
2	24	3	21	-	1	1	4,17
3	24	7	17	-	3	3	12,50
4	24	8	16	-	3	3	12,50
5	23	3	20	-	1	1	4,35
Σ	118	24	94	-	10	10	8,47
1	24	2	22	-	5	5	20,83
2	22	6	16	-	-	0	0,00
3	24	9	15	1	1	2	8,33
Σ	70	17	53	1	6	7	10,00
1	21	14	7	1	-	1	4,76
2	24	12	12	-	-	0	0,00
3	24	9	15	2	-	2	8,33
4	22	8	14	-	-	0	0,00
Σ	91	43	48	3	-	3	3,30
Suma	2598	750	2208	34	167	201	6,80
Procentowy udział	100	25,4	74,6	4,5	7,6	6,8	

Źródło: Opracowanie własne.

Badaniu zostało poddanych 2958 słuchaczy, w tym 750 kobiet (25,4%) oraz 2208 mężczyzn (74,6%) z 30 kompanii. Byli oni zorganizowani w 133 plutony. W ramach całej grupy było 201 osób leworęcznych (6,8%), w tym 34 kobiety (4,5%) oraz 167 męż-

czyzn (7,6%). W rozbiściu na kompanie i plutony wyniki mają bardzo dużą rozbieżność. W trzech przypadkach (2%) średnia przekroczyła 20% odpowiednio dwukrotnie była to wartość 21,74% i raz 20,83%. Natomiast w 29 plutonach (21,8%) były same osoby praworęczne.

Zdjęcie 5. Kabury z bronią dla osoby prawo- i leworęcznej (od lewej strony).

Źródło: Archiwum autorów.

Zdjęcie 6. Kabury dla osoby lewo- i praworęcznej (od lewej strony) z przedstawieniem ułożenia w nich broni.

Źródło: Archiwum autorów.

Podsumowanie

W świetle przytoczonych na początku artykułu danych liczbowych należy stwierdzić, iż odsetek leworęcznych w całościowym zestawieniu jest poniżej średniej, zarówno dla całości grupy, jak i w odniesieniu do obydwu płci. Przy założeniu, że leworęczni stanowią 8 procent populacji różnica wynosząca około 1 procent może być pomijalna, natomiast przy założeniu, iż stanowią 15 procent, to w Policji jest ich o połowę mniej. Można przyjąć, że wyposażenie specjalistyczne dedykowane dla osób leworęcznych, np. kabury powinny stanowić około 10

procent wyposażenia. Tylko w 16,5 procentach przypadków (22 na 133) liczba osób leworęcznych w najmniejszej badanej grupie przekraczała 10 procent.

-
- <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3932095> dostęp [03.07.2023 r.]
 - <https://www.medonet.pl/zdrowie,leworecznosc--przyczyny--zalety-leworecznosc--leworecznosc-u-dzieci,artykul,1729822.html> dostęp [16.09.2023 r.]
 - <https://trojka.polskieradio.pl/artykul/2788878,Leworecznosc-ma-swoje-zalety-Z-czym-na-co-dzien-mierza-sie-leworeczni> dostęp [03.07.2023 r.]

UMORZENIE REJESTROWE W ASPEKcie PRACY POLICYJNEJ FUNKCJONARIUSZA DOCHODZENIOWO-ŚLED CZEGO

ml. insp. Krzysztof Sawicki, kom. Łukasz Wiśniewski

Zakład Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile

Nieznana polskiemu ustawodawstwu instytucję tzw. umorzenia rejestrowego wprowadziły ustawy nowelizujące z 10 stycznia 2003 r. i 13 czerwca 2003 r., (weszła w życie 1 lipca 2003 r.) w zamyśle projektodawców służyć miała realizacji postulatu maksymalnego uproszczenia postępowania w sprawach ściganych w trybie dochodzenia. Obecna regulacja ustawowa tej instytucji w art. 325f k.p.k. jest kompromisem między skrajnymi koncepcjami postępowania w sprawach, w których istnieją znikome szanse na wykrycie sprawców.

Trafnie podnosi się w piśmiennictwie, że unormowanie zawarte w art. 325f k.p.k. nie jest regulacją „dochodzenia rejestrowego”, lecz „umorzenia rejestrowego” dochodzenia, ponieważ nie stworzono ani jednego przepisu, który by normował tryb szczególnie dochodzenia. Wprowadzono jedynie przepisy precyzujące warunki przyspieszonego umarzania oraz konsekwencje takiego umorzenia w wypadku wykrycia sprawcy przestępstwa³⁸.

Na podstawie art. 325f § 1 k.p.k., można wydać postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, jeżeli dane uzyskane w toku czynności, o których mowa w art. 308 § 1 k.p.k., lub prowadzonego przez okres co najmniej 5 dni dochodzenia nie stwarzają dostatecznych podstaw do wykrycia sprawcy w drodze dalszych czynności procesowych.

W związku z powyższym umorzenie to jest dopuszczalne po czynnościach niecierpiących zwłoki lub co najmniej 5-dniowym prowadzeniu dochodzenia. Tym samym 5-dniowy okres czynności niecierpiących zwłoki co do zasady nie upoważnia jeszcze do sięgania po art. 325f § 1 k.p.k. Jedynie wyjątkowo, gdy już w toku tych czynności okazało się wyraźnie, iż brak jest szans na wykrycie sprawcy, możliwe staje się umorzenie dochodzenia z wpisaniem sprawy do rejestru bez prowadzenia dalszego dochodzenia³⁹.

Czas trwania postępowania w niezbędnym zakresie, które następnie kończy się umorzeniem rejestrowym, nie może być dłuższy niż 5 dni, licząc od dnia pierwszej czynności (art. 308 § 5 k.p.k.). Oznacza to, że postanowienie o umorzeniu dochodzenia może być wydane w tym okresie, jak też po przekroczeniu tego terminu (np. szóstego czy siódmego dnia), z tym że w tym ostatnim

³⁸ S. Waltoś, *Tak zwane umorzenie rejestrowe...*, s. 279.

³⁹ T. Grzegorzczak, *Komentarz do art. 325f kpk*, Lex, stan prawny 10.04.2014 r.

wypadku nie jest dopuszczalne dokonywanie czynności procesowych. Możliwe jest więc wydanie postanowienia o jego umorzeniu – inaczej niż w wypadku dochodzenia wszczętego w sposób formalny – przed upływem 5 dni⁴⁰.

Zgodnie z § 110 Wytycznych nr 3 KGP, postanowienie o umorzeniu rejestrowym wydaje się niezwłocznie po stwierdzeniu braku danych stwarzających dostateczne podstawy do wykrycia sprawcy w drodze dalszych czynności procesowych. Przesłanka ta istnieje w szczególności w przypadku, gdy na miejscu zdarzenia nie ujawniono śladów działania sprawcy nadających się do badań identyfikacyjnych, a w trakcie czynności, o których mowa w art. 304a k.p.k., pokrzywdzony zeznał, iż:

- 1) w czasie popełniania przestępstwa nie miał bezpośredniego kontaktu ze sprawcą lub kontakt był krótkotrwały;
- 2) nie jest w stanie odtworzyć wyglądu sprawcy;
- 3) nie było innych świadków przestępstwa
- 4) nie ujawniono śladów działania sprawcy⁴¹.

Z perspektywy własnego doświadczenia ważną istotą czynność wykrywczych jest też fakt czy miejsce zdarzenia było objęte zasięgiem działania kamer monitoringu, ponieważ przedmiotowe urządzenie mogło zarejestrować zaistnienie przestępstwa, sposób działania sprawcy i jego wygląd. Obecnie większość ulic, budynków, parków, skwerów, placów zabaw itp. jest objęta rejestracją kamer monitoringu miejskiego bądź rejestracją kamer administratorów budynków lub podmiotów prywatnych. Ponadto więk-

szość samochodów posiada też wideorejestratory, które zapisują obraz w trakcie prowadzenia pojazdu, ale może też być on rejestrowany w trakcie postoju.

Ważny dla organów ścigania jest fakt niezwłocznego sprawdzenia opisanego w zawiadomieniu miejsca zdarzenia, wykonania oględzin lub zweryfikowania informacji od osoby zawiadamiającej czy posiada informację dotyczącą tego, czy miejsce zdarzenia jest objęte monitoringiem.

O tyle jest to istotna informacją, gdyż najczęściej okres przechowania nagrania to od 7 dni do 30 dni, w zależności od pojemności twardego dysku urządzenia, co może spowodować po tym okresie trwale nadpisanie nagrania, w wyniku czego może dojść do utraty istotnego dowodu przestępstwa.

W związku z powyższym, jeżeli miejsce przestępstwa nie było objęte zasięgiem działania monitoringu lub było objęte, ale wygląd sprawcy jest niewidoczny i nie ma możliwości wytypowania bądź rozpoznania na tej podstawie sprawcy, można wydać postanowienie o umorzeniu rejestrowym wobec stwierdzenia braku danych stwarzających dostateczne podstawy do jego wykrycia.

Wiele kontrowersji wywoływał i nadal wywołuje czas trwania postępowania rejestrowego, w wypadku gdy było formalnie wszczęte dochodzenie, gdyż brak jest określenia w ustawie górnej granicy czasowej dochodzenia, które po umorzeniu może być wpisane do rejestru przestępstw, a więc zostało ukończone w ramach postępowania rejestrowego. Ustawa statuuje jedynie minimalny 5-dniowy termin dochodzenia. Z założeń tego postępowania wynika, że jest ono ustanowione dla sytuacji, gdy perspektywa

⁴⁰ R. A. Stefański, (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, pod red. Z. Gostyńskiego, Warszawa 2004, s. 447.

⁴¹ Wytyczne nr 3 KGP w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów z dnia 30 sierpnia 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

wykrycia sprawców już we wstępnej fazie postępowania jest minimalna, a sytuacja faktyczna sprawy nie daje podstaw do dokonywania określonych czynności procesowych. Gdyby przyjąć terminy określone dla ukończenia dochodzenia z art. 325i § 1 k.p.k., (tj. 2 i 3 miesiące), to zatraceniu uległaby różnica pomiędzy umorzeniem dochodzenia w postępowaniu „rejestrowym” a umorzeniem „zwykłym”⁴².

Przyjmuje się, że postępowanie rejestrowe powinno być zakończone niezwłocznie jak tylko brak jest możliwości wykrycia sprawcy przestępstwa. Przepis nie określa terminu maksymalnego. Należy przyjąć, że na gruncie art. 325f k.p.k. dochodzenie powinno być nie dłuższe niż kilkunasto- czy kilkudziesięciodniowe lub kilkutygodniowe (do miesiąca)⁴³.

Odnosząc się do praktyki policyjnej postępowanie rejestrowe po formalnym wszczęciu dochodzenia maksymalnie prowadzone jest jednak do 2 miesięcy, czyli do momentu kiedy to postępowanie powinno być ukończony (art. 325i § 1 k.p.k.). Natomiast Wytyczne nr 3 KGP w § 110 ust. 2 wskazują, że postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw może być wydane także w dochodzeniu, którego okres prowadzenia został przedłużony⁴⁴.

Uważam, że w związku z tym, iż dochodzenie może przedłużyć prokurator do 3 miesięcy, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych – na dalszy czas oznaczony, wchodzimy już w zakres nadzoru prokuratorskiej (art. 326 k.p.k.) trafnie podnosi T.

Grzegorz, że gdyby przyjąć terminy określone dla ukończenia dochodzenia z art. 325i § 1 k.p.k., to zatraceniu uległaby różnica pomiędzy umorzeniem dochodzenia w postępowaniu „rejestrowym”, a umorzeniem „zwykłym”.

Umorzenie rejestrowe nie jest ograniczone do określonej kategorii spraw, lecz dotyczy może wszystkich przestępstw objętych zakresem przedmiotowym trybu dochodzeniowego (art. 325b § 1 k.p.k.). Najczęściej stosowane jest jednak do drobnych przestępstw przeciwko mieniu, np. art. 278 § 1 i 5 k.k., 279 § 1 k.k., art. 284 § 1 i 3 k.k. i art. 286 § 1 k.k.

Postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru zgodnie z art. 325e § 1 k.p.k. wydaje prowadzący postępowanie, czyli tylko Policja. Umorzenie może zostać zamieszczone w protokole, o którym mowa w art. 304a k.p.k., ale w praktyce Policja nie korzysta z tego uprawnienia i wydaje ww. postanowienie, które nie wymaga uzasadnienia i zatwierdzenia przez prokuratora (art. 325e § 1 i 2 k.p.k.). Art. 312 k.p.k. nie obejmuje sytuacji opisanej w art. 325f k.p.k., a w związku z tym organem uprawnionym do prowadzenia postępowania rejestrowego jest wyłącznie Policja⁴⁵.

Odmienne twierdzi Sławomir Steinborn, iż regulacje ujęte w art. 325f § 2 i 3 k.p.k. odnoszą się wyraźnie do Policji, a nie do innych organów uprawnionych do prowadzenia dochodzenia. Z tego kontekstu można więc byłoby wysnuć wniosek, że uprawnienia do prowadzenia postępowania rejestrowego ma wyłącznie Policja lecz

⁴² T. Grzegorz, *Kodeks Postępowania Karnego. Tom I art. 1-467. Komentarz*. Wydawnictwo LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2014 r.

⁴³ T. Grzegorz, *Komentarz do art. 325f kpk*, Lex, stan prawny: 10.04.2014 r.

⁴⁴ Wytyczne nr 3 KGP w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów z dnia 30 sierpnia 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

⁴⁵ R.A. Stefański, *Postępowanie „rejestrowe” w procesie karnym*. Teza 3, GSP 2003/2/285-294.

przeczy jednak temu art. 312 k.p.k. w zw. z art. 325a k.p.k., który uprawnienia procesowe odnosi również do Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Krajowej Administracji Skarbowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Żandarmerii Wojskowej, w zakresie ich właściwości oraz innych organów przewidzianych w przepisach szczególnych. Kodeks wymaga (§ 2), by po umorzeniu "rejestrowym" prowadzono, na podstawie odrębnych przepisów, czynności w celu wykrycia sprawców. Jeżeli więc także inne organy, oprócz Policji, na podstawie odrębnych przepisów uprawnione są do podejmowania czynności operacyjno-rozpoznawczych (por. przykładowo art. 9 ust. 1 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1061, 1115), przeto trudno - wobec braku wyraźnego wyłączenia ustawowego - odmówić im prawa do prowadzenia postępowania rejestrowego. Z drugiej strony, nie należy również zapominać, że postępowanie rejestrowe jest fakultatywne ("można wydać postanowienie"), a nie obligatoryjne, i każde umorzenie postępowania wobec niewykrycia sprawców obliguje do działań zmierzających do ich ustalenia⁴⁶.

Art. 113 § 2 pkt 2 k.k.s. wskazuje, że nie stosuje się przepisu art. 325f k.p.k., czyli regulacji związanej z tzw. umorzeniem rejestrowym⁴⁷.

Zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 3 Zarządzenia nr 4 KGP przełożony sprawujący funkcyjny

nadzór służbowy aprobuje postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw⁴⁸.

Funkcyjny nadzór służbowy sprawują⁴⁹:

- bezpośredni przełożony policjantów komórki, w której prowadzone jest postępowanie,
- kierownik komórki organizacyjnej wyższego szczebla, w której prowadzone jest postępowanie,
- kierownik jednostki Policji lub jego zastępca.

Po wydaniu postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw w sprawie Policji zawiadamia o tym podmioty wymienione w art. 305 § 4 k.p.k., z pouczeniem o przysługujących im uprawnieniach (§ 111 ust. 1 Wytycznych nr 3 KGP)⁵⁰.

Na wniosek stron policjant podaje ustnie najważniejsze powody wydania postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw.

Uważam, że przedmiotowe zalecenie powinno być wykonane w ten sposób, że po uprzednim wezwaniu pokrzywdzonego w celu podania najważniejszych powodów rozstrzygnięcia, policjant dokumentuje ten fakt w notatce urzędowej lub czyni stosowną adnotację na oryginale postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy

⁴⁶ Sławomir Steinborn (red.), Piotr Rogoziński, Jan Grajewski „Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów”, stan prawny: 30.01.2016 r.

⁴⁷ Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 859).

⁴⁸ Zarządzenia nr 4 KGP z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowania przez Policję dowodów rzeczonych uzyskanych w postępowaniu karnym (Dz.Urz.KGP z 2017 poz. 9 ze zm.).

⁴⁹ §10 ust. 1 Zarządzenia nr 4 KGP z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowania przez Policję dowodów rzeczonych uzyskanych w postępowaniu karnym (Dz.Urz.KGP z 2017 poz. 9 ze zm.).

⁵⁰ Wytyczne nr 3 KGP w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów z dnia 30 sierpnia 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

do rejestru przestępstw, które jest włączone do akt postępowania przygotowawczego.

Pokrzywdzonemu, instytucji państwowej lub samorządowej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz osobie wymienionej w art. 306 § 1a pkt 3 k.p.k. przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy i złożenia pisemnego zażalenia na postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw do prokuratora właściwego do sprawowania nadzoru nad dochodzeniem za pośrednictwem organu, który wydał postanowienie (art. 306 § 1a k.p.k., art. 325e § 4 k.p.k., 428 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 1 i 3 k.p.k.).

Procedurę postępowania policjanta w związku z wpłynięciem zażalenia na ww. postanowienie określa rozdział 19 „Postępowanie zażaleniowe” Wytycznych nr 3 KGP w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów z dnia 30 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

Po wydaniu przez policjanta postanowienia o uwzględnieniu zażalenia i uchyleniu postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw kontynuuje się dochodzenie. Może następnie je zakończyć rozstrzygnięciem odmiennym niż zaskarżone, np. sporządzeniem aktu oskarżenia albo rozstrzygnięciem identycznym jak uchylone. W przypadku zakończenia dochodzenia jego umorzeniem, uprawnione osoby nabywają uprawnienia do jego zaskarżenia przez wniesienie zażalenia w trybie określonym w art. 325e § 4 k.p.k.

Zgodnie z art. 325e § 4 k.p.k. zażalenie na postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw wnosi się do prokuratora właściwego do sprawowania nadzoru nad dochodzeniem. Jeżeli prokurator nie przychylił się do zażalenia, kieruje je do sądu.

Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je. W przypadku uchylenia wskazuje powody, a w miarę potrzeby także okoliczności, które należy wyjaśnić lub czynności, które należy przeprowadzić. Wskazania te są dla organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze wiążące (art. 330 § 1 k.p.k.).

Policjant po wykonaniu wskazań sądu, może zakończyć dochodzenie ponownym umorzeniem. Na wydane przez policjanta ponowne postanowienie o umorzeniu pokrzywdzony, który dwukrotnie wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 i § 1a k.p.k. (tj. prawo do złożenia zażalenia) może wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od daty doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadzrędnego o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia (art. 330 § 2 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k.).

Policja, po wydaniu postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, jest zobowiązana do podejmowania czynności zmierzających do wykrycia sprawcy i uzyskania dowodów (art. 325f § 2 k.p.k.). Obowiązek taki ciąży do czasu przedawnienia karalności danego przestępstwa (art. 101 k.k. i 102 k.k.).

Po umorzeniu rejestrowym dalsze czynności w celu wykrycia sprawcy Policja prowadzi w formie czynności operacyjno-rozpoznawczych (art. 325f § 2 k.p.k.). Jeżeli zostaną ujawnione dane pozwalające na wykrycie sprawcy, Policja ma obowiązek wydania postanowienia o podjęciu na nowo dochodzenia bez potrzeby przesyłania go prokuratorowi do zatwierdzenia. Art. 325f § 3 k.p.k. wyłącza stosowanie art. 327 § 1 k.p.k., co dodatkowo podkreśla, że Policja jest uprawniona do podjęcia na nowo dochodzenia, a ponadto, iż dochodzenie to nie może być podjęte w każdym czasie niezależnie od powstania okoliczności, ale tylko wówczas,

gdy istnieją szanse na wykrycie sprawcy. Ujawnione dane w tym zakresie powinny pozwolić na podjęcie na nowo dochodzenia bez potrzeby korzystania z art. 327 § 3 k.p.k., który nie został wyłączony przez art. 325f § 3 k.p.k. Dane te mogą być dokumentowane notatką urzędową⁵¹.

Paragraf 115 ust. 4 Wytycznych nr 3 KGP wskazuje ten sam tryb co powyżej, iż dochodzenie, o którym mowa w art. 325f § 1 k.p.k., może być podjęte przez Policję, jeżeli zostały uzyskane dane pozwalające na wykrycie sprawcy. Jeżeli uzyskanie tych danych nastąpiło w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych, dokumentuje się to w notatce urzędowej będącej podstawą do podjęcia dochodzenia⁵².

Podjęcia dochodzenia na nowo dokonuje się w jednostce Policji, w której wydane zostało postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw⁵³.

O podjęciu dochodzenia zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samo-

rządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz ujawnionego pokrzywdzonego. Policja nie jest obowiązana do przekazania prokuratorowi odpisu postanowienia o podjęciu na nowo dochodzenia umorzonego i wpisanego do rejestru przestępstw (art. 325f § 3 zd. 2 k.p.k.).

Materiałów z przeprowadzonych czynności operacyjno-rozpoznawczych, które nie doprowadziły do ustalenia sprawcy przestępstwa, nie dołącza się do akt postępowania.

Przedstawiona formuła zakończenia postępowania przygotowawczego wprowadziła przepisy precyzujące warunki przyspieszonego umarzenia oraz konsekwencje takiego umorzenia w wypadku wykrycia sprawcy przestępstwa. Nie ulega wątpliwości, że przedstawiona forma umorzenia postępowania rejestrowego wpływa korzystnie na ekonomikę prowadzonych postępowań przygotowawczych przez funkcjonariuszy Policji.

⁵¹ W. Grzeszczyk, Komentarz do art. 325f kpk, Lex, stan prawny 18.02.2014 r.

⁵² Wytyczne nr 3 KGP w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów z dnia 30 sierpnia 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

⁵³ § 115 ust. 5 Wytyczne nr 3 KGP w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów z dnia 30 sierpnia 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

RSD-1011/23

Komenda Powiatowa Policji w Pile

(nazwa jednostki Policji, w której wydano postanowienie)

POSTANOWIENIE

O UMORZENIU DOCHODZENIA I WPISANIU SPRAWY DO REJESTRU PRZESTĘPSTW

na podstawie art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 325a § 2 k.p.k. i art. 325f § 1 k.p.k.

.....kom. Łukasz Wiśniewski.....

(stopień, imię i nazwisko)

2	6	0	5	2	0	2	3
---	---	---	---	---	---	---	---

d d m m r r r r

w sprawie: dokonanego w dniu 20 maja 2023 r. w Pile w restauracji „Smak” zaboru w celu przywłaszczenia telefonu komórkowego marki Samsung Galaxy S21 FE 256 GB o nr IMEI: 357888076756453 wartości 3900 zł na szkodę Katarzyny Kowalskiej

tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 k.k.

postanowił

umorzyć dochodzenie z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa i wpisać sprawę do rejestru przestępstw

kom. Łukasz Wiśniewski

(podpis policjanta)

Pouczenie:

Pokrzywdzonemu, instytucji państwowej lub samorządowej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz osobie wymienionej w art. 306 § 1a, pkt 3 k.p.k. przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy i złożenia pisemnego zażalenia na powyższe postanowienie do prokuratora właściwego do sprawowania nadzoru nad dochodzeniem za pośrednictwem organu, który wydał postanowienie (art. 306 § 1a k.p.k., art. 325e § 4 k.p.k., 428 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 1 i 3 k.p.k.). Jeżeli prokurator nie przychylił się do zażalenia, kieruje je do sądu. W przypadku uprzedniego zabezpieczenia dowodów rzeczowych w sprawie – organ wydający postanowienie wyda w tym przedmiocie odrębną decyzję. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 i 460 k.p.k.).

Po umorzeniu dochodzenia Policja podejmie dalsze czynności w celu wykrycia sprawcy i uzyskania dowodów (art. 325f § 2 k.p.k.). Jeżeli zostaną ujawnione dane pozwalające na wykrycie sprawcy, Policja wyda postanowienie o podjęciu na nowo dochodzenia (art. 325f § 3 k.p.k.).

Zarządzenie:

Na zasadzie art. 100 § 4 i 140 k.p.k. odpis postanowienia doręczyć:

- ☐ pokrzywdzonemu(ej) – imię i nazwisko oraz adres/adresat* w aktach sprawy – karta(y)/załącznik* nr: 1.
- ☐ pełnomocnikowi pokrzywdzonego(ej) – imię i nazwisko oraz adres/adresat* w aktach sprawy – karta(y) nr:
- ☐ ustawowemu przedstawicielowi – imię i nazwisko oraz adres/adresat* w aktach sprawy – karta(y) nr:
- ☐ osobie, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie powodującym naruszenie jej praw – imię i nazwisko oraz adres/adresat* w aktach sprawy – karta(y)/załącznik* nr:
- ☐ instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie

(nazwa instytucji i jej adres)

2	6	0	5	2	0	2	3
---	---	---	---	---	---	---	---

d d m m r r r r

.....kom. Łukasz Wiśniewski.....

(podpis policjanta)

* niepotrzebne skreślić.

☐ postawić znak x w odpowiedniej kratce i uzupełnić treść.

WYBRANE SYSTEMY INFORMATYCZNE W POLICJI

asp. szt. Paweł Jaskulski

Zakład Prewencji i Technik Interwencyjnych Szkoły Policji w Pile

W dniach 1-31 października 2023 r. byłem oddelegowany do służby w Komendzie Powiatowej Policji w Czarnkowie. W trakcie praktyk brałem udział w czynnościach zabezpieczenia miejsca, czy też w czynnościach przeszukania pomieszczeń i osoby. Ponadto prowadziłem szkolenia strzeleckie oraz z taktyk technik interwencji w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego z zakresu nabywania i doskonalenia indywidualnych oraz zespołowych umiejętności technicznych służących do realizacji interwencji policyjnych. Zaangażowano mnie również do pracy przy policyjnych systemach informatycznych, takich jak SESPOL, SWD, czy SWOP i to rozbudziło moją ciekawość. Zacząłem się zastanawiać, jakie systemy informatyczne są używane w Policji, do czego służą, jaką rolę odgrywają.

Technologia informatyczna odgrywa coraz większą rolę w pracy Policji. Systemy informatyczne są wykorzystywane w różnych obszarach jej działalności, w tym w prewencji, śledztwach, identyfikacji osób oraz wymianie informacji z innymi organami ścigania. Oto kilka z nich:

1. Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP) jest najważniejszym systemem informatycznym Policji. KSIP jest centralnym zbiorem danych, w którym odnotowywane są informacje o podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych

z oskarżenia publicznego, osobach poszukiwanych bądź usiłujących ukryć swoją tożsamość, a także o zgubionych lub skradzionych rzeczach. KSIP umożliwia policjantom szybki dostęp do informacji o przestępcach i zdarzeniach kryminalnych. System jest wykorzystywany również w śledztwach, pomagając policjantom w identyfikacji sprawców przestępstw i ustalaniu przebiegu zdarzeń.

2. System Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol) jest systemem informatycznym służącym do elektronicznego składania sprawozdań w Policji. Został on wdrożony w 2013 roku i obecnie jest wykorzystywany przez wszystkie jednostki organizacyjne Policji, w tym Komendę Główną Policji, komendy wojewódzkie, komendy powiatowe i miejskie oraz komisariaty. SESPol umożliwia składanie sprawozdań w formie elektronicznej, co znacząco ułatwia i przyspiesza ten proces. Sprawozdania są wprowadzane do systemu przez uprawnionych użytkowników, którzy mogą to zrobić w dowolnym czasie i miejscu. System zapewnia również możliwość weryfikacji i kontroli sprawozdań przed ich złożeniem. System ten umożliwia składanie sprawozdań z zakresu:

- planowania strategicznego,
- sprawozdawczości operacyjnej,
- sprawozdawczości finansowej,
- sprawozdawczości kadrowej,

- sprawozdawczości logistycznej,
- sprawozdawczości inwestycyjnej,
- sprawozdawczości kontroli wewnętrznej.

Istniejące zalety stosowania SESPól w Policji:

- znaczne ułatwienie i przyspieszenie procesu składania sprawozdań,
- poprawa dostępności informacji sprawozdawczych,
- zwiększenie bezpieczeństwa danych sprawozdawczych,
- poprawa efektywności pracy policjantów i pracowników Policji.

Potencjalne korzyści z rozwoju SESPól:

- zwiększenie zakresu sprawozdań, które mogą być składane w systemie,
- wprowadzenie nowych funkcji, takich jak możliwość generowania analiz i raportów na podstawie danych z systemu,
- integracja SESPól z innymi systemami informatycznymi Policji.

Podsumowując, SESPól jest nowoczesnym systemem informatycznym, który znacząco poprawia proces sprawozdawczości w Policji. System jest stale rozwijany i modernizowany, aby odpowiadać na potrzeby Policji.

3. SWD, czyli System Wspomagania Dowodzenia Policji, jest systemem teleinformatycznym, który wspiera wykonywanie zadań ustawowych Policji. Został on wdrożony w 2013 roku i od tego czasu jest wykorzystywany przez wszystkie jednostki organizacyjne Policji w Polsce. Głównym celem SWD jest usprawnienie i uspołnienie procesu przyjmowania i obsługi zgłoszeń o zdarzeniach oraz prowadzenia działań Policji. System umożliwia rejestrację i dokumentowanie zgłoszeń, a także koordynację działań policjantów

na miejscu zdarzenia. SWD składa się z następujących modułów:

- Moduł przyjmowania zgłoszeń - umożliwia rejestrację zgłoszeń o zdarzeniach oraz przekazywanie ich do właściwych służb Policji;
- Moduł zarządzania zdarzeniami - umożliwia koordynację działań Policji na miejscu zdarzenia, w tym wysyłanie patroli, zatrzymywanie podejrzanych osób i pojazdów oraz zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
- Moduł wymiany informacji - umożliwia wymianę informacji między Policją a innymi służbami, takimi jak Państwowa Straż Pożarna, pogotowie ratunkowe czy Straż Graniczna;
- Moduł analizy danych - umożliwia analizę danych zgromadzonych w SWD, w celu identyfikacji zagrożeń i poprawy efektywności działań Policji.

SWD jest istotnym elementem systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce. Dzięki temu systemowi Policja może sprawniej i skuteczniej reagować na zagrożenia, a także lepiej chronić obywateli.

Systemy teleinformatyczne

Policja wykorzystuje systemy teleinformatyczne do komunikacji między jednostkami Policji. Systemy te umożliwiają przesyłanie informacji o przestępstwach, sprawcach i świadkach w czasie rzeczywistym.

Systemy rozpoznawania twarzy

Policja wykorzystuje systemy rozpoznawania twarzy do identyfikacji osób. Systemy te są wykorzystywane w śledztwach, pomagając policjantom w ustaleniu tożsamości osób podejrzanych o popełnienie przestępstw.

Systemy analizy danych

Policja wykorzystuje systemy analizy danych do identyfikacji trendów w przestępczości. Systemy te są wykorzystywane w prewencji, pomagając policjantom w identyfikacji obszarów o podwyższonym ryzyku wystąpienia przestępstw.

Systemy informatyczne w przyszłości

W przyszłości systemy informatyczne Policji będą odgrywać jeszcze większą rolę. Systemy te będą wykorzystywane do rozwoju nowych metod śledztw, prewencji i identyfikacji osób.

W zakresie śledztw systemy informatyczne będą wykorzystywane do rozwoju nowych metod analizy danych. Systemy te będą wykorzystywane do identyfikacji nowych wzorów i korelacji w danych, które mogą pomóc w identyfikacji sprawców przestępstw.

W zakresie prewencji systemy informatyczne będą wykorzystywane do rozwoju

nowych metod analizy ryzyka. Systemy te będą wykorzystywane do identyfikacji obszarów o podwyższonym ryzyku wystąpienia przestępstw.

W zakresie identyfikacji osób systemy informatyczne będą wykorzystywane do rozwoju nowych metod rozpoznawania twarzy i głosu. Systemy te będą wykorzystywane do identyfikacji osób podejrzanych o popełnienie przestępstw, a także do identyfikacji osób zaginionych lub poszukiwanych.

Rozwój systemów informatycznych w Policji niesie ze sobą również pewne wyzwania. Jednym z najważniejszych wyzwań jest zapewnienie bezpieczeństwa danych osobowych. Systemy zawierają dane osobowe o ogromnej liczbie osób, w tym o przestępcach, świadkach i ofiarach przestępstw. Dlatego ważne jest, aby zapewnić, że dane te są bezpieczne i nie zostaną wykorzystane do celów niezgodnych z prawem.

CYBERPRZESTĘPCZOŚĆ

- CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

ml. asp. Tomasz Klys

Zakład Kryminalny Szkoły Policji w Pile

W dzisiejszych czasach mamy do czynienia z dynamicznym rozwojem technologii informacyjnych oraz coraz szerszym dostępem do Internetu. Elementy te w zasadniczy sposób wpływają na wzrost szybkości wymiany informacji. Niestety korzyści wynikające z rozwoju technologicznego wykorzystywane są także w celu popełniania przestępstw. Ich ściganie stało się poważnym problemem dla instytucji egzekwujących prawo, ale również dla samych ustawodawców.

Internet – okno na świat czy zagrożenie?

Internet większości osób kojarzy się głównie ze stronami www, jednak oferuje on swoim użytkownikom dużo większe możliwości. To globalny system wymiany danych, który może funkcjonować dzięki wzajemnie połączonym ze sobą sieciom lokalnym, rozmieszczonym w wielu fizycznych lokalizacjach⁵⁴.

Początkowo miał on służyć celom badawczym oraz edukacyjnym. Z czasem jednak rozwój technologiczny rozpoczął proces kształtowania się społeczeństwa informacyjnego. Internet dobrze sprawdzał się nie tylko do uzyskiwania informacji, ale również do przekazywania jej innym. Powiązanie ze sobą komputerów i środków łączności dało możliwość podniesienia efektywności pracy i znacząco zmieniło wiele aspektów dotychczasowego życia. Wzrost zainteresowania Internetem doprowadził do powstania no-

wego miejsca dla ludzkiej aktywności - cyberprzestrzeni.

Dynamiczny wzrost liczby użytkowników Internetu pozwolił zwrócić uwagę na kwestie związane z bezpieczeństwem. Osoby korzystające z zasobów sieci wywołały się bowiem z różnych środowisk i grup społecznych.

Cyberprzestępczość – wyzwanie XXI w.

Ze zjawiskiem cyberprzestępczości wiążą się różnego rodzaju definicje, do których zaliczyć można między innymi:

- cyberprzestępczość,
- przestępczość komputerową,
- przestępczość przy użyciu zaawansowanych technologii,
- przestępczość związaną z komputerami,
- przestępstwa związane z technologią cyfrową,
- przestępstwa internetowe⁵⁵.

⁵⁴ J.Kulesza, *Międzynarodowe Prawo Internetu*, Poznań 2010, s. 55

⁵⁵ A. Adamski, *Prawo karne komputerowe*, Warszawa 2000, s. 33

Definicja cyberprzestępczości różni się w zależności od tego, kto podejmował próby jej opracowania. Komisja Wspólnot Europejskich korzysta z definicji mówiącej o tym, że za cyberprzestępstwa należy uznać czyny przestępcze, które zostały dokonane przy użyciu sieci łączności elektronicznej lub systemów informatycznych albo są skierowane przeciwko tym sieciom i systemom⁵⁶.

Cyberprzestępczość stanowi jeden z najpoważniejszych problemów, z którym zmierzyć muszą się gospodarki na całym świecie. Pomimo tego, że o zjawisku dyskutuje się już dość długo, w dalszym ciągu wykorzystywanie nowoczesnych technologii do celów niezgodnych z prawem jest poważnym problemem zarówno dla ustawodawców, jak i organów egzekwujących prawo. Jednocześnie do ataków dochodzi coraz częściej. Są one również bardziej wyrafinowane i kosztowne.

Samo zjawisko cyberprzestępczości jest bardzo zmienne i dynamiczne. Wynika to w dużej mierze z różnorodności metod wykorzystywanych przez sprawców. Okazało się bowiem, że najistotniejszym elementem nie jest wcale samo naruszenie integralności oraz poufności danych, a fakt w jaki sposób sprawcy uzyskują do nich dostęp. Pozwoliło to wskazać na bardzo poważne braki w systemach bezpieczeństwa. W rezultacie rozpoczął się proces poszukiwania wykorzystywanych przez sprawców luk w zabezpieczeniach⁵⁷.

⁵⁶ M. Siwicki, *Podział i definicja cyberprzestępstw*, Prokuratura i Prawo 7-8, s. 247

⁵⁷ I. Jaroszevska, *Wybrane aspekty przestępczości w cyberprzestrzeni. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Olsztyn 2017, s. 23

Przestępczość w cyberprzestrzeni

Przestępstwa popełniane w cyberprzestrzeni mogą przybierać rozmaite formy. To między innymi czyny polegające na naruszaniu uprawnień do programu komputerowego, ale także bezpośrednio godzące w przetwarzaną informację, nośnik, komputer lub cały system połączeń komputerowych. Zaliczają się do nich także wszelkie bezprawne zachowania, które polegają na godzeniu w przetwarzane, przesyłane i gromadzone za pomocą nowoczesnych technologii informacje. To również zamachy skierowane na tradycyjne dobra prawne, które dokonywane są za pomocą urządzeń do cyfrowego przetwarzania oraz gromadzenia danych. Do takiej grupy zaliczyć można między innymi zniesławienie, groźbę karalną lub rozpowszechnianie treści pornograficznych przez Internet⁵⁸.

Przestępstwa w zakresie transmisji danych

Cyberprzestępstwa w zakresie transmisji danych, rozumiane są jako całościowy kształt procesu przesyłania danych pomiędzy systemami teleinformatycznymi za pośrednictwem łączących ich sieci. Transmisja może stanowić zarówno przedmiot przestępstwa, a także być narzędziem służącym do jego popełnienia⁵⁹.

Najczęściej spotkać można się z:

- podsłuchiwaniami treści transmisji,
- modyfikowaniem lub zakłócaniem treści transmisji,
- zalewaniem systemów nadmierną transmisją⁶⁰.

⁵⁸ M. Szczepaniec, *Komputer jako narzędzie przestępstwa*, "Zeszyty Prawnicze" 12.2/2012, Warszawa, s. 169

⁵⁹ J. Wasilewski, *Cyberprzestępczość - wybrane aspekty prawnokarne i kryminalistyczne*, Białystok 2017, s. 165

⁶⁰ Tamże

Do przechwytywania danych wykorzystywane jest specjalistyczne oprogramowanie określane mianem spyware. Rosnąca popularność technologii bezprzewodowych, w tym między innymi hot-spotów, czyli punktów dających dostęp do Internetu w miejscach publicznych, niesie ze sobą pewne zagrożenia. Wykorzystywane do transmisji fale radiowe nie podążają bowiem wyłącznie na linii komputer - router, a roz-

siewane są dookólnie. Ich zasięg potrafi sięgać nawet stu metrów.

Naruszanie dostępności w przypadku transmisji bezprzewodowej możliwe jest poprzez fizyczne zakłócanie fal radiowych za pomocą specjalistycznego urządzenia nazywanego jammerem. Daje on możliwość zakłócania fal radiowych, przez co uniemożliwiają korzystanie z routerów bezprzewodowych lub telefonów komórkowych na określonym obszarze.

Źródło: <https://www.mangalsecurity.in/adjustable-powerful-3g-4g-cellphone-jammer-wifi-3753188.html>
[dostęp w dniu 24.04.2023 r.]

Często stosowane są również ataki odmowy dostępu, czyli Dos (denial of service). Otwarcie strony internetowej oznacza wysłanie do serwera, na którym zlokalizowana jest strona, żądanie do zwrotnego przekazania zawartości otwieranej witryny. Serwer realizując to zadanie dokonuje przekazania niezbędnych danych, przez co treść finalnie może pokazać się na ekranie użytkownika.

Zadania wymagają określonej mocy obliczeniowej po obu stronach łącza internetowego. Stworzyło to możliwość wysyłania ogromnej liczby zapytań o stronę internetową, w celu wymuszenia wzmożonej pracy systemu i obciążenia łącza internetowego⁶¹.

⁶¹ J. Wasilewski, *Cyberprzestępczość - wybrane aspekty prawne i kryminalistyczne*, Białystok 2017, s. 197

Oszustwa i fałszerstwa komputerowe

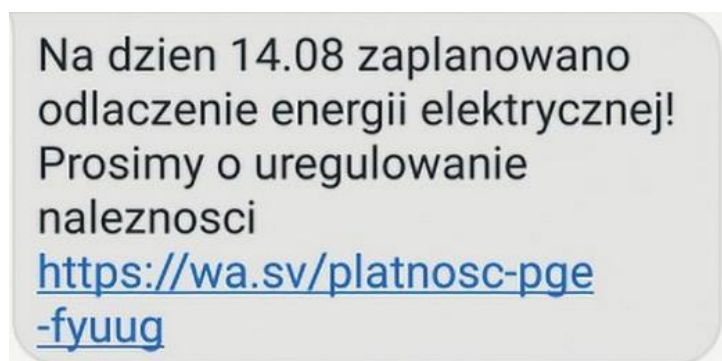
W celu osiągnięcia swoich celów cyberprzestępcy mogą wprowadzać w błąd inne osoby, jak również wykorzystywać różnego rodzaju urządzenia i procesy techniczne dające możliwość wprowadzania

w błąd maszyny lub systemu, które odpowiadają między innymi za bankowość elektroniczną.

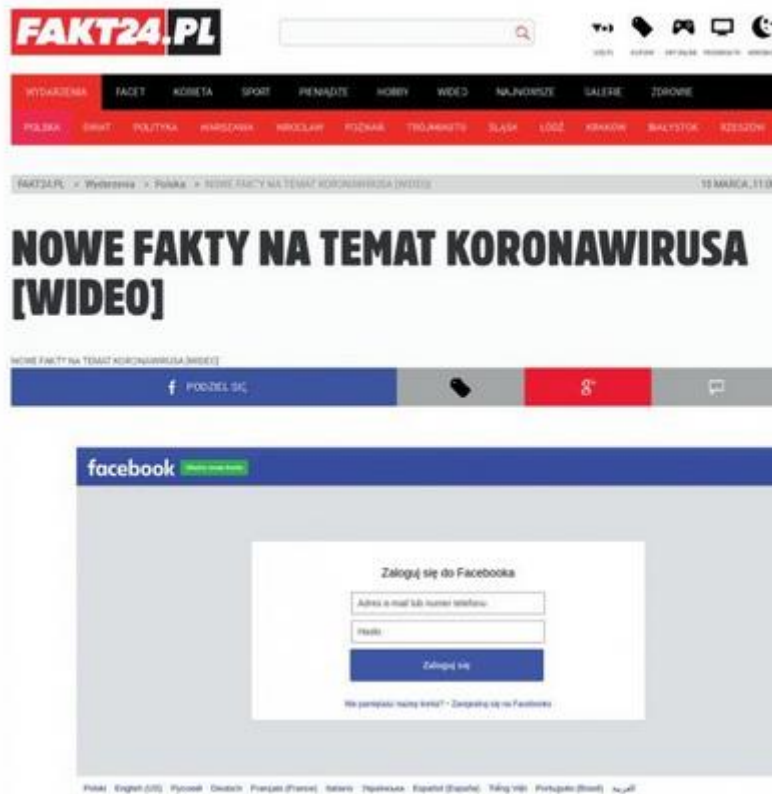
Popularnością cieszą się przede wszystkim różnego rodzaju techniki phishingowe w postaci fałszywych wiadomości sms, oszustw na serwisach ogłoszeniowych lub fałszywych artykułów.

Źródło: <https://policja.pl/pol/aktualnosci/212455,Top-5-najczestszych-technik-phishingowych.html>
[dostęp w dniu 24.04.2023 r.]

Źródło: <https://policja.pl/pol/aktualnosci/212455,Top-5-najczestszych-technik-phishingowych.html>
[dostęp w dniu 24.04.2023 r.]

Źródło: <https://policja.pl/pol/aktualnosci/212455,Top-5-najczestszych-technik-phishingowych.html>
[dostęp w dniu 24.04.2023 r.]

W przypadku tego rodzaju czynów zachowanie sprawcy służy chęci osiągnięcia wcześniej zaplanowanego przez niego celu. Nie działa on zatem wyłącznie z zamiaru naruszenia wiarygodności danych lub programów komputerowych. Interesuje go osiągnięcie konkretnego rezultatu, jakim jest na przykład uzyskanie dostępu do poczty elektronicznej lub konta bankowego.

Pornografia dziecięca

Pornografia dziecięca jest niezwykle istotnym problemem, który wymaga podjęcia stosownych działań na szczeblu międzynarodowym. Rozwój Internetu doprowadził do zwiększenia ilości pornografii dziecięcej oraz wzrostu liczby przestępstw seksualnych

popęlnianych przeciwko dzieciom i młodzieży⁶².

Szeroki dostęp do sieci sprawił, że niemal wszystkie formy pornografii stały się łatwo dostępne. Internet z jednej strony ułatwił sprawcom możliwość popełniania przestępstw kontaktowych przeciwko dzieciom, a z drugiej zapewnia zdecydowanie łatwiejszy dostęp do pornografii dziecięcej. Materiały znaleźć można za pośrednictwem grup dyskusyjnych lub aplikacji P2P.

Grooming

Choć zjawisko groomingu nie jest nowe, to właśnie dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii wykorzystywanych w procesie komunikacji, przyczynił się do ułatwienia możliwości nawiązania przez

⁶² J. Carr, *Internet a wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografia dziecięca*, "Dziecko krzywdzone" nr 13, Warszawa 2005, s. 2

sprawców kontaktu z osobami małoletnimi. Grooming nie jest pojedynczym działaniem, a całym procesem składającym się z szeregu zachowań sprawcy, którego efektem staje się zdobycie zaufania przy wykorzystaniu technik manipulacyjnych⁶³.

Niektórzy sprawcy znacząco skracają czas poświęcany na uwodzenie dziecka, próbując jak najszybciej przejść do etapu z użyciem przemocy celem uzyskania pożądanego przez siebie efektu. Może być to spotkanie z ofiarą lub otrzymanie nagich fotografii. Z kolei inni z różnych względów nie doprowadzają do spotkań w świecie rzeczywistym, a swoje działania ograniczają do formy cyberseksu. Polega to na prowadzeniu wulgarnych rozmów o tematyce seksualnej, którym towarzyszyć może masturbacja przy zastosowaniu kamer internetowych, przesyłanie filmów pornograficznych lub zdjęć ze

swoim udziałem.

Hacking

Hackerem określa się osobę, która dokonuje włamania do systemów komputerowych poprzez pokonanie zabezpieczeń broniących dostępu do zgromadzonych tam informacji. Dostęp do komputera lub systemu może zostać uzyskany zarówno poprzez zalogowanie się do cudzego komputera lub sieci przez fizyczną interakcję lub wykorzystanie połączenia zdalnego. Sprawcy dysponują szeregiem różnorodnych technik, za pomocą których mogą dokonywać infiltracji systemów oraz sieci teleinformatycznych.

Wykorzystywane są urządzenia takie jak sniffer, którego zadaniem jest przechwytywanie i ewentualnie analizowanie danych przepływających w sieci.

Źródło: <https://www.multiproject.com.pl/urzadzenie-do-przechwytywania-danych-sniffer-42-p-16368.html>

[dostęp w dniu 24.04.2023 r.]

Najprostszym sposobem pokonywania zabezpieczeń jest stosowanie metody siłowej, polegającej na próbie wprowadzania kolejnych kombinacji hasła w celu jego odgadnięcia. Znajduje on zastosowanie w sytuacji, jeśli hacker zna swoją ofiarę i jest w po-

siadaniu danych mogących zostać wykorzystanych przy konstruowaniu hasła. Istnieją również dedykowane do tego celu rozwiązania programowe, które wyręczają sprawcę w procesie wpisywania kolejnych kombinacji znaków. Działanie nazywane jest atakiem

⁶³ M. Dąbrowska, *Grooming - wybrane aspekty prawnokarne i kryminologiczne*, Warszawa 2018, s. 12

słownikowym. W przypadku skomplikowanych systemów zabezpieczeń, wymagany jest bardziej złożony program do łamania haseł⁶⁴.

Kradzież tożsamości

W przypadku ataków mających na celu pozyskanie danych, Internet może zostać wykorzystany jako źródło komunikacji, podobnie jak ma to miejsce w przypadku kontaktów osobistych lub telefonicznych. Nie wymaga się posiadania specjalistycznej wiedzy oraz urządzeń informatycznych. Natomiast w drugiej grupie znajdują się osoby, korzystające zarówno z socjotechniki, jak i złośliwego oprogramowania. Dostępne jest ono w formie rozszerzeń do popularnych przeglądarek internetowych, fałszywych sterowników do urządzeń, programów antywirusowych, programów do czyszczenia komputera z niepotrzebnych plików lub naprawiania rejestru⁶⁵.

Skimming

Skimmingiem w ścisłym znaczeniu jest skopiowanie paska magnetycznego oryginalnej karty płatniczej. Całe działanie odbywa się poprzez odczytanie przez głowicę elektromagnetyczną danych z drugiej ścieżki paska magnetycznego w momencie, gdy karta zostanie przesunięta po głowicy skimmera. Następuje wzmocnienie i przetworzenie informacji z postaci analogicznej na cyfrową. Kolejnym krokiem będzie zako-dowanie odczytanych danych do postaci właściwej użytkownikowi skimmerowi oraz zarchiwizowanie zapisów w pamięci elektronicznej urządzenia⁶⁶.

Najbardziej typowy i najczęściej spotykany jest skimming bankomatowy, który oparty jest na montażu czytnika oraz układu filmującego w celu przejęcia kodu PIN oraz danych zgromadzonych na ścieżce magnetycznej. Urządzenia potrafią być bardzo dobrze zakamuflowane.

Źródło: <https://sekurak.pl/wp-content/uploads/2013/03/skimmer01.jpg> [dostęp w dniu 24.04.2023]

⁶⁴ F. Radoniewicz, *Hacking w kodeksie karnym - wybrane zagadnienia techniczne i karne*, "Przestępczość teleinformatyczna 2020", Gdynia 2021, s. 183

⁶⁵ M. Wysocka-Pleczyk, B. Gulla, *Człowiek zalogowany. Człowiek społeczny w przestrzeni Internetu*, Kraków 2015, s. 218

⁶⁶ K. Mikołajczyk, *Przestępstwa związane z wykorzystaniem bankowości elektronicznej - skimming*, *Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego* 2014, nr 10, s. 104

Źródło: <https://sekurak.pl/wp-content/uploads/2013/03/skimmer04.jpg> [dostęp w dniu 24.04.2023 r.]

Źródło: <https://sekurak.pl/wp-content/uploads/2013/03/skimmer06.jpg> [dostęp w dniu 09.01.2023 r.]

Celem przestępstwa jest wykorzystanie faktu użycia karty w maszynie dla zdobycia wrażliwych informacji. Dla sprawcy najważniejsze jest, aby karta została przeciągnięta przez czytnik oraz został wpisany

kod PIN. Dane zostają skopiowane przez skimmer, natomiast PIN uzyskany zostanie za pomocą zastosowania fałszywej nakładki na klawiaturę lub zakamuflowanej kamery.

Zwalczanie cyberprzestępczości – co przyniesie przyszłość?

Przestępstwa komputerowe w bardzo dużym stopniu wpływają na życie i bezpieczeństwo społeczeństwa. Okazuje się, że tradycyjne metody śledcze nie zawsze są w pełni wystarczające do skutecznego ścigania oraz wykrywania sprawców cyberprzestępstw. Wymaga to bowiem aktywnej współpracy na szczeblu międzynarodowym, a także partnerstwa publiczno-prywatnego⁶⁷.

Jednym z najistotniejszych problemów związanym z cyberprzestępczością jest automatyzacja. Choć niewątpliwie zwiększa ona w znaczący sposób szybkość funkcjonowania poszczególnych usług internetowych i zwalnia z konieczności stosowania dużej ilości kosztownej siły roboczej, wpływa również na zwiększenie skali działalności przestępczej. Cyberprzestępcy wpływają bowiem na automatyczne procesy korzystając z narzędzi hackerskich.

Zapobieganie zjawisku cyberprzestępczości nie ogranicza się wyłącznie do wprowadzania odpowiednich przepisów prawa. Do eliminacji tego rodzaju zachowań przestępczych konieczne staje się redukcja ryzyka popełniania nadużyć. Dużą rolę odgrywa w tym przypadku właściwa współpraca z dostawcami usług internetowych oraz z samymi użytkownikami.

Ochrona systemów komputerowych oraz przetwarzanych za ich pomocą informacji to specjalność zabezpieczeń techniczno-organizacyjnych. Dodatkowo wykorzystuje się rozwiązania programowe, do których zaliczyć można między innymi oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe, antyszpiegowskie lub też związane z identyfikacją i uwierzytelnianiem podmiotu uprawnionego. Za skuteczny środek ochrony treści umieszczonych w Internecie uznawane są również metody kryptograficzne. To dzięki nim możliwa staje się

ochrona poufności i autentyczności informacji. Podejmuje się także inicjatywy, które dążą do blokowania lub ograniczenia dostępu do nielegalnych treści za pomocą wykorzystywania technologii filtrujących.

Zapobieganie i zwalczanie zjawiska cyberprzestępczości musi opierać się na rozwijaniu współpracy pomiędzy organami ścigania, sektorem prywatnym, a także samymi użytkownikami. Przepisy nie będą skuteczne, jeżeli użytkownicy nie będą świadomi zagrożeń, z którymi mogą się zetknąć. Należy więc przywiązywać dużą uwagę do propagowania świadomego korzystania z sieci.

Bibliografia:

- Kulesza J., *Międzynarodowe Prawo Internetu*, Poznań 2010
- Adamski A., *Prawo karne komputerowe*, Warszawa 2000
- Siwicki M., *Podział i definicja cyberprzestępstw*, Prokuratura i Prawo 7-8
- Jaroszevska I., *Wybrane aspekty przestępczości w cyberprzestrzeni. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Olsztyn 2017
- Szczepaniec M., *Komputer jako narzędzie przestępstwa*, "Zeszyty Prawnicze" 12.2/2012, Warszawa
- Wasilewski J., *Cyberprzestępczość - wybrane aspekty prawnokarne i kryminalistyczne*, Białystok 2017
- Carr J., *Internet a wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografia dziecięca*, "Dziecko krzywdzone" nr 13, Warszawa 2005
- Dąbrowska M., *Grooming - wybrane aspekty prawnokarne i kryminologiczne*, Warszawa 2018
- Radoniewicz F., *Hacking w kodeksie karnym - wybrane zagadnienia techniczne i karne*, "Przestępczość teleinformatyczna 2020", Gdynia 2021
- Wysocka-Pleczyk M., B. Gulla, *Człowiek załogowany. Człowiek społeczny w przestrzeni Internetu*, Kraków 2015
- Mikołajczyk K., *Przestępstwa związane z wykorzystaniem bankowości elektronicznej - skimming*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014, nr 10

⁶⁷ I. Jaroszevska, *Wybrane aspekty przestępczości w cyberprzestrzeni. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Olsztyn 2017, s. 31

CO ZDOBI MUNDUR POLICJANTA? PRZYPADEK ZNAKU SPADOCHRONOWEGO

podinsp. Leszek Bieliński

Wydział Organizacji Szkolenia i Dowodzenia Szkoły Policji w Pile

Mundur towarzyszy Policji od początku powstania tej formacji. Jego wygląd zmieniał się i unowocześniał, tak jak zmieniała się i przekształcała Policja. Jedno pozostało niezmienne. Dla nas, policjantów noszenie munduru jest zobowiązaniem, zewnętrznym wyrazem służby Ojczyźnie oraz największym zaszczytem. Zakładamy go z dumą, tak jak nasi poprzednicy i darzymy największym szacunkiem. Mundur to wspólnota i wartości. Identyfikuje nas z formacją w której służymy, podnosi prestiż społeczny, ale również zobowiązuje do godnego zachowania w miejscach publicznych oraz obliгуje do niesienia pomocy innym, nawet poza godzinami służby. Stanowi symbol sprawiedliwości, opieki i ochrony państwa nad obywatelami, posiada wartość historyczną, jak również emocjonalną.

Już w art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r. poz. 171 z późn. zm.) ustawodawca definiuje pojęcie formacji i jej zadania określając, że „tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego”.

W Wojsku Polskim od wieków, a w Policji od momentu jej powstania, z noszeniem munduru wiąże się nierozzerwalnie noszenie dystynkcji i znaków identyfikacyjnych oraz orderów, odznaczeń, medali i odznak. Ustanawianie i używanie odznak i mundurów odbywa się z zachowaniem

przepisów Ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2023 r. poz. 76). W Policji przepisy dotyczące umundurowania zostały szczegółowo określone w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. z 2009 r. poz. 738, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 maja 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1176).

Nie jest zjawiskiem powszechnym, ale występującym w praktyce, że na mundurze policjanta zauważyć można odznakę skoczka spadochronowego wojsk powietrznodesantowych. Odznaka ta noszona jest przez policjantów, którzy przed przyjęciem do służby w Policji odbyli zasadniczą służbę wojskową w formacjach spadochronowych, ukończyli uczelnie wojskowe, w których program nauczania przewiduje przeszkolenie spadochronowe lub zmienili mundur – z wojskowego na policyjny. Odznaka ta stanowi symbol solidarności i więzi z jednostką powietrznodesantową, w której pełnili służbę, jest elementem integrującym środowisko żołnierzy-spadochroniarzy i daje powód do dumy. Podkreślić również należy, że warunki jej zdobywania są znacząco inne. Można w tym miejscu przytoczyć stanowisko Dowódcy 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej gen. bryg. Stanisława Sosa-

bowskiego, który w swojej książce „*Najkrótszą drogą*” stwierdził, że: „Im bardziej wyborowa jest jednostka, tym jest w niej trudniej o odznaczenia”.

Fot. 1. Znak spadochronowy w formie drewnianej płaskorzeźby. Ze zbiorów autora.

Historia Znak Spadochronowego

Atrybutem rozpoznawczym wyróżniającym polskich spadochroniarzy, począwszy od II wojny światowej aż do czasów współczesnych, jest znak spadochronowy w kształcie pikującego orła. Odznaka ta, bardzo piękna i jedyna w swoim kształcie i wykonaniu była (i nadal jest) przedmiotem pożądania żołnierskiego. Nie tylko wspinał się na mundurze, ale również nie wykazuje podobieństwa z odznakami spadochronowymi armii innych krajów. Wódz Naczelny Wojska Polskiego gen. Władysław Sikorski w czerwcu 1941 roku podjął decyzję o ustanowieniu znaku spadochronowego, jako elementu wyróżniającego nowy rodzaj wojsk polskich podczas tworze-

nia 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej. Referentem projektu znaku spadochronowego gen. Sikorski wyznaczył kpt. dypl. Macieja Kalenkiewicza. Zgodnie z intencją gen. Sikorskiego znak ten miał być odznaką polskiego spadochroniarza, podobnie jak tzw. "Gapa" odznaką polskiego lotnika. Marian Walentynowicz opracował projekt znaku spadochronowego na podstawie swojej wcześniejszej okładki do emigracyjnego, wojennego wydania książki Józefa Kisielewskiego „*Ziemia gromadzi prochy*”. W dniu 20 czerwca 1941 roku Wódz Naczelny podpisał rozkaz nr 3 ustanawiający *Znak Spadochronowy*. Oto jego istotne fragmenty:

1. Zatwierdzam znak spadochronowy w kształcie spadającego do walki orła. Na obczyźnie, gdzie myśli wszystkich Polaków biegną ustawicznie do chwili powrotu, a obraz jego różny w wyobraźni przybiera kształty - ma to sens szczególny. Wojsko Polskie widzi swój powrót w walce, poświęceniu i chwale. Chcemy, by orły naszych sztandarów zwycięsko spadły na wroga zanim spoczną na swojej oswobodzonej ziemi.
2. Ustalam dwa rodzaje znaku spadochronowego: bojowy i zwykły. Bojowy znak spadochronowy różni się od zwykłego tym, że orzeł ma złoty dziób i pazury.
3. Znak nosi się na lewej piersi powyżej orderów.
4. Na wewnętrznej stronie znaku jest wyryte hasło: "Tobie Ojczyzno" i numer ewidencyjny znaku.
5. Prawo noszenia znaku bojowego mają tylko żołnierze, którzy brali udział w bojowej akcji spadochronowej. Prawo do noszenia znaku zwykłego mają żołnierze, posiadający wyszkolenie przewidziane oddzielnymi rozkazami dla oddziałów spadochronowych. Znak spadochronowy nie może być nadawany honorowo.

W dniu 23 września 1941 r. w obecności Naczelnego Wodza i licznie zaproszonych gości na placu ćwiczeń w rejonie Kincaig w Szkocji, odbyły się pierwsze ćwiczenia bojowe polskich oddziałów spadochronowych (od tego dnia 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej). Po zakończeniu pokazu gen. Sikorski wręczył żołnierzom Brygady pierwsze zwykłe znaki spadochronowe. W późniejszym okresie znaki otrzymali również spadochroniarze przeszkoleni w ośrodkach spadochronowych w Wielkiej Brytanii (a później we Włoszech), a więc żołnierze brygady spadochronowej, cichociemni i kurierzy polityczni przeznaczeni do służby krajowej, polscy skoczkowie skaczący do różnych krajów okupowanej Europy oraz spadochroniarze innych narodowości, którzy przeszli polskie przeszkolenie. Łącznie przyznano 6 536 Znaków Spadochronowych, w tym 468 skoczkom z innych państw. W dniu 20 listopada 1944 roku - dwa miesiące po operacji "Market-Garden" - Minister Obrony Narodowej, wydał rozkaz zmieniający dotychczasowy wzór bojowego znaku spadochronowego. Opis nowego wzoru znaku polegał na tym, że do zwykłego znaku spadochronowego dodano połączony wieniec laurowy przymocowany od spodu do szponów orła. Wymiary znaku bojowego wynosiły: 29,6 x 74,2 mm (inne źródła: 74 – 76 mm, w zależności od precyzji mocowania wieńca). Wieniec (o wymiarach 20 x 22 mm i grubości 1,5 – 2 mm) posiadał wybity własny numer ewidencyjny (niezależny od numeru znaku), który w większości przypadków był wpisywany do legitymacji w części dotyczącej nadania odznaki bojowej. W 1 Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej prowadzona była ewidencja nadań odznak. Ewidencja obejmowała: stopień, imię

i nazwisko odznaczonego, numer jego znaku, numer kursu spadochronowego oraz niekiedy numer rozkazu przyznającego odznakę. Żołnierze, którzy otrzymali prawo noszenia znaku spadochronowego, wraz z odznaką dostawali również legitymację potwierdzającą fakt jej nadania. Czterostronnicowy dokument był wyprodukowany na jasnokremowym kartonie o wymiarach 152 x 114 mm i zbigowany w połowie. Ze znakiem spadochronowym wiąże się również tzw. dodatek spadochronowy, czyli należność finansowa wypłacana żołnierzowi za niebezpieczne warunki służby, do których zaliczało się wykonywanie skoków. Żołnierz skazany przez sąd za czyn hańbiący tracił prawo do noszenia znaku spadochronowego.

W dniu 15 września 1967 roku wojska powietrznodesantowe w Polsce otrzymały własną odznakę spadochronową zaprojektowaną wg wzoru "Bojowego Znaku Spadochronowego" Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie z okresu II wojny światowej. Do dnia dzisiejszego, zgodnie z przepisami, odznakę może otrzymać żołnierz wyłącznie po odbyciu przeszkolenia spadochronowego przewidzianego dla wojsk powietrznodesantowych, zaliczeniu pozytywnie egzaminu i oddaniu przewidzianej normą określonej liczby skoków. W odznace wprowadzono niewielkie zmiany w stosunku do pierwotnego, tj. na odwrocie zlikwidowano napis "Tobie Ojczyzno", a w wieńcu umieszczono wymienną wkładkę wskazującą liczbę oddanych skoków lub klasę instruktora. W odznace skoczka orzeł i wieniec są oksydowane, w odznace instruktora zachowano wieniec złożony. Obecnie nadawane odznaki nie są numerowane.

Fot. 2. Kolekcja znaków spadochronowych w formie statuetek. Ze zbiorów autora

Zasady i sposób noszenia umundurowania oraz orderów, odznaczeń, medali i odznak przez policjantów został unormowany w rozdziale 4 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. z 2009 r. poz. 738, z późn. zm.). W stosunku do wojskowej odznaki skoczka spadochronowego zastosowanie ma § 41, zgodnie z którym odznaki inne niż wymienione w § 40 ust. 1 (tj. „Zasłużony Policjant”, „Absolwent Szkoły”, „Instruktor Wyszkożenia Policyjnego”, „Policyjna Odznaka Sprawności Fizycznej”, odznaka zwycięzcy konkursu lub turnieju z wiedzy

i sprawności zawodowej, „Pilot Lotnictwa Policji” oraz „Mechanik Lotnictwa Policji”) nosi się w sposób określony w przepisach ustanawiających te odznaki. Zgodnie z § 62 Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 maja 2022 r. w sprawie noszenia umundurowania przez żołnierzy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1237) na kurtce munduru Wojsk Lądowych nosi się odznakę instruktora spadochronowego lub skoczka spadochronowego, lekko pochyloną w stronę lewego rękawa, na wysokości 55 mm nad lewą górną krawędzią patki górnej kieszeni na styku kołnierza z wyłogiem.

Fot. 3. Umiejscowienie znaku spadochronowego na mundurze policjanta. Fot: A. Pinkowski

Należy nadmienić, że w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 maja 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1176) w § 1 dotyczącym ustanawiania odznak dodano pkt 8 w brzmieniu: „Skoczek Spadochronowy Policji”. Zgodnie z § 12c ww. rozporządzenia odznakę „Skoczka Spadochronowego Policji” nadaje się policjantowi, który ukończył szkolenie spadochronowe na określonym poziomie w jednostce organizacyjnej Policji, prowadzącej szkolenie spadochronowe. Odznaka jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota. Odznakę określonego stopnia nadaje się odpowiednio:

- 1) brązową – po ukończeniu szkolenia podstawowego antyterrorystycznego i uzyskaniu tytułu „Skoczka Spadochronowego Policji”,
- 2) srebrną – po uzyskaniu „Świadectwa Kwalifikacji Skoczka Spadochronowego Policji”,
- 3) złotą – po uzyskaniu uprawnień instruktora spadochronowego Policji.

Przy nadawaniu odznaki może być pominęta kolejność w stopniach. Odznaka o wymiarach 20 mm x 47,5 mm, wykonana z patynowanego srebra, ma kształt skrzydeł, na tle których znajduje się zawieszona pod cza-

szą spadochronu odznaka policyjna, otoczona wieńcem dębowo-laurowym w kolorze odpowiednim do stopnia. Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji na wniosek kierownika jednostki lub komórki organizacyjnej Policji odpowiedzialnej za prowadzenie szkolenia spadochronowego. Wzór odznaki określa załącznik do rozporządzenia. Dodać należy, że autor artykułu nie spotkał jeszcze policjanta noszącego na mundurze odznakę „Skoczek Spadochronowy Policji”.

Literatura:

- Lorys J., Historia Polskiego Znak Spadochronowego, Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego, zeszyt 9, wrzesień 1993, reprint.
- Markert W., Arnhem. Udział 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej w operacji Market-Garden, Oficyna Wydawnicza – Ajaks, Pruszków 1999.
- Niedziela R., „Tobie Ojczyzno”. Znaki spadochronowe i szybowcowe w Polskich Siłach Zbrojnych (1941-1947), Warszawa 2021.
- Sawicki Z., Wielechowski A., Odznaki Wojska Polskiego 1989 -2009. Katalog zbioru falerystycznego, Warszawa 2009.
- Sosabowski S., Najkrótszą drogą, Wydawnictwo LTW, Łomianki 2011.
- Witkowski P., Polskie jednostki powietrzno-desantowe na Zachodzie, Wydawnictwo Bellona 2009.
- Witkowski P., Walczący orzeł. Barwa i broń 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej 1941-1945, tom 1, Częstochowa 2014.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA SZKOŁY POLICJI W PILE

podinsp. Adriana Niemczuk-Gorgoń

Wydział Prezydialny Szkoły Policji w Pile

Współpraca międzynarodowa Szkoły Policji w Pile zaczęła nabierać tempa w 2015 roku, czego efektem było podpisanie porozumienia ramowego o współpracy Szkoły Policji w Pile z CEPOL-em - Agencją Unii Europejskiej, która zajmuje się szkoleniem funkcjonariuszy organów ścigania. Głównym zadaniem CEPOL-u jest aktywny udział w rozwiązywaniu problemów dotyczących bezpieczeństwa na poziomie europejskim i globalnym poprzez zacieśnianie współpracy między organami ścigania poszczególnych państw członkowskich, państw trzecich i stowarzyszonych w celu wymiany doświadczeń, wiedzy praktycznej oraz teoretycznej organizując szkolenia, konferencje, wymianę funkcjonariuszy, dostarczanie materiałów. CEPOL skupia sieć instytucji szkoleniowych w państwach członkowskich UE oraz wspiera realizację szkolenia w zakresie priorytetów bezpieczeństwa, współpracy w dziedzinie ścigania i wymiany informacji. Współpracuje również z organami UE, organizacjami międzynarodowymi oraz państwami trzecimi w celu podjęcia wspólnych działań w przypadku pojawienia się bardzo poważnych zagrożeń bezpieczeństwa.

Pierwsze kroki zmierzające do aktywnej współpracy z CEPOL-em stanowiły ogromne wyzwanie, które okazały się wielkim sukcesem Szkoły Policji w Pile. Po podpisaniu umowy ramowej z CEPOL-em

w roku 2016, rozpoczęły się prace nad przygotowaniem pierwszych wniosków aplikacyjnych o uzyskanie grantu na organizację kursów pod auspicjami agencji. Organizacja szkolenia międzynarodowego następuje w wyniku otrzymania grantu na realizację kursu, ale aby ten grant otrzymać, trzeba przejść sformalizowaną procedurę oraz otrzymać jak najwyższą liczbę punktów za przygotowany wniosek aplikacyjny. Każdy partner ramowy, a więc podmioty zajmujące się szkoleniem funkcjonariuszy organów ścigania w Europie, tj. szkoły policyjne, czy uniwersytety ubiegają się o organizację kursu poprzez przygotowanie wniosku aplikacyjnego. Po sporządzeniu i złożeniu wniosku aplikacyjnego do CEPOL-u, bierze on udział w procedurze konkursowej i jest oceniany w 5 kategoriach, m.in. ogólne założenia wniosku, założenia programowe, wymiar europejski, środowisko szkoleniowe, strona finansowa przedsięwzięcia. Dopiero suma punktów z 5 kategorii daje ogólną ocenę wniosku i plasuje w rywalizacji z innymi wnioskami na odpowiedniej pozycji.

Uczestnikami kursów CEPOL są przedstawiciele poszczególnych państw członkowskich UE, państw stowarzyszonych, państw trzecich oraz przedstawiciele Agencji UE. Mogą oni pochodzić z policji, straży granicznej, agencji zajmujących się bezpieczeństwem państwa, uniwersytetów, prokuratury, sądów. Aby wziąć udział

w kursie, każdy uczestnik musi przejść procedurę wewnętrznej kwalifikacji w swoim państwie, w wyniku której jednostka CEPOL przesyła wytypowanego uczestnika lub uczestników z danego państwa do Activity Managera kursu, który ostatecznie zatwierdza bądź nie taką osobę. W kursie powinno wziąć udział minimum 26 osób z poszczególnych państw. Kurs, który cieszył się największym zainteresowaniem dotyczył wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych przez organy ścigania. Podobnie jak uczestnicy, również eksperci pochodzą z różnych państw oraz Agencji UE, podmiotów pozarządowych, środowisk naukowo-badawczych, uniwersytetów. Do tej pory Szkoła Policji w Pile gościła ekspertów z: Anglii, Belgii, Szwecji, Holandii, Hiszpanii, Włoch, Kanady, Luksemburga, Australii oraz z EUROPOLU, Interpolu, FRONTEX, ENLETS European Network for Law Enforcement Technology Services, Victim Support Europe, Fundamental Rights Agency, organizacji pozarządowych. Z Polski wykładowcami byli przedstawiciele m.in. z: Akademii Policji w Szczytnie, Komendy Głównej Policji, Straży Granicznej, Collegium Civitas, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Wrocławskiej. W ten sposób szkolenia osiągają wymiar międzynarodowy, gdzie podstawowym zadaniem jest wymiana wiedzy i doświadczenia.

Rok 2017 był pierwszym rokiem organizacji kursów stacjonarnych. Pierwszy kurs **CEPOL 82/2017 Informant handling – advance (joint activity with Europol)** został zorganizowany przy współudziale EUROPOLU, który ze swojej strony odpowiedzialny był za dobór doświadczonych ekspertów. Celem szkolenia było wypracowanie standardów oraz dobrych praktyk w zakresie postępowania z informatorami, podniesienie wiedzy i umiejętności współpracy, bazując na doświadczeniach poszczególnych państw.

Drugi kurs **CEPOL 21/2017 Child sexual exploitation – victim identification** zorganizowany został we współpracy z Europolem i Interpolem. Kolejna edycja tego kursu odbyła się w 2018 roku pod nazwą CEPOL 31/2018 **Identification of Child Victim Sexual Exploitation**. Oprócz faktu, że kursy trwały dwa tygodnie, a prowadzący zajęcia eksperci pochodzili nie tylko z Europy, ale także z Kanady i Australii, to inną bardzo ważną cechą były zorganizowane zajęcia praktyczne, które miały formę bardzo nowoczesną. Zajęcia odbywały się z użyciem sieci internetowej oraz celowo przygotowanych materiałów i narzędzi IT, tzn. każdy z uczestników wyposażony został w komputery, dwa monitory oraz słuchawki. Komputery zostały podłączone do systemu Europolu, tak aby eksperci oraz uczestnicy kursu mogli pracować m.in. na materiałach aktualnie prowadzonych spraw. Program dwutygodniowego szkolenia obfitował w szereg zagadnień, które w dobie aktualnych zagrożeń, stanowią znakomity materiał dydaktyczny. W trakcie szkolenia omawiane były tematy związane z procesem identyfikacji ofiar przestępstw, współpracy międzynarodowej w celu identyfikacji ofiar, czynności operacyjne w Internecie, szczegółowe analizy obrazów i plików wideo oraz ich danych EXIF, biały wywiad, zbieranie i zabezpieczanie dowodów elektronicznych. Nieocenionym efektem było poszerzanie się VID Community (Victim Identification Community), sieci osób, które zostały przeszkolone w zakresie identyfikacji ofiar przestępstw.

Kolejnym kursem, który rozpoczął się w 2018 roku i po którym nastąpiły dwie kolejne jego edycje, był kurs dotyczący wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych przez organy ścigania, tj. CEPOL 100/2018, CEPOL 92/2022 i CEPOL 81/2023 **Unmanned Aerial Vehicles (drones) – threats&opportunities for LE**.

Szkolenie za każdym razem cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. W tym miejscu należy wspomnieć, że Szkoła Policji w Pile była inicjatorem włączenia tego szkolenia do Katalogu Szkoleń CEPOL. Celem szkolenia było zwiększenie możliwości wykorzystania systemów bezzałogowych statków powietrznych (dronów) w codziennej służbie organów ścigania i ochrony bezpieczeństwa. Szkolenie miało formę teoretyczno-praktyczną, a uczestnicy zapoznali się z obszarami związanymi m.in. z regula-

cjami prawnymi oraz problemami proceduralnymi związanymi ze stosowaniem bezzałogowych statków powietrznych, przeanalizowali możliwości wykorzystania dronów do poszukiwania osób zaginionych, pracy operacyjnej, monitoringu ruchu drogowego i ochrony imprez masowych; analizowali możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii przez organy ścigania, a także dzielili się wiedzą dotyczącą bezzałogowych statków powietrznych w międzynarodowych działaniach.

W roku 2019 roku Szkoła Policji w Pile wygrała konkurs na organizację trzech kursów międzynarodowych w 2020 roku, co na poziomie międzynarodowym jest dużym osiągnięciem, a dotyczyły one CEPOL 59/2020 Unmanned Aerial Vehicles, CEPOL 7/2020 Trafficking in Human Beings – labour exploitation, CEPOL52/2022 International law enforcement cooperation and information exchange. Niestety ze względu na pandemię Szkoła musiała zrezygnować z organizacji tych kursów.

Rok 2021 to realizacja kursu **07/2021 Trafficking in human beings-labour exploitation** i kolejne wyzwanie, ponieważ tym razem kurs odbywał się w formie on-

line na platformie CEPOL Leed przez 3 tygodnie. Pierwszy tydzień skupiał się bardziej na zapoznaniu się z materiałami, aktami prawnymi, artykułami z EBSCO. Kolejne 2 tygodnie były już bardziej interaktywne, uczestnicy brali udział w spotkaniach on-line z wykładowcami, prowadzone były dyskusje, w trakcie których celem było wypracowanie dobrych praktyk i wspólnych standardów postępowania. Uczestnicy mieli również możliwość odsłuchania zamieszczonych wykładów ekspertów z EUROPOLU, Włoch, Bułgarii, FRONTEXU oraz webinarów udostępnionych na platformie CEPOL Leed.

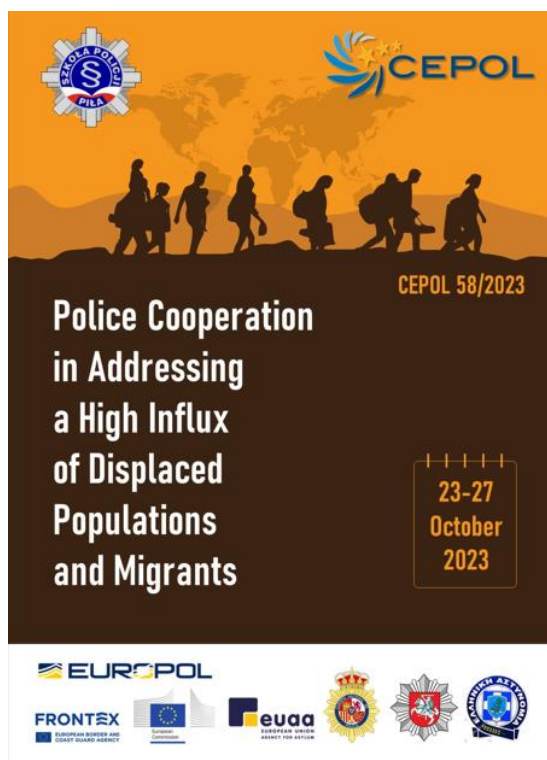

W 2022 roku po raz pierwszy realizowany był kurs **CEPOL 57/2022 Victim Protection** w obszarze ochrony ofiar przestępstw. Celem organizowanego szkolenia było zwiększenie skuteczności organów ścigania w zakresie ochrony i pomocy ofiarom przestępstw, poznania skutecznych metody

rozpoznawania różnych typów ofiar przestępstw oraz sposobów postępowania z nimi, zapoznania się z prawami pokrzywdzonego, usprawnienie współpracy ze służbami udzielającymi wsparcia pokrzywdzonym oraz z organizacjami pozarządowymi.

W roku 2023 pojawił się kolejny obszar, w ramach którego Szkoła realizowała kurs międzynarodowy, tym razem we współpracy z samą agencją do spraw szkolenia funkcjonariuszy organów ścigania – CEPOL 58/2023 Police Cooperation in Addressing a High Influx of displaced Populations and Migrants.

Podsumowując, do 2023 roku Szkoła zrealizowała 9 kursów CEPOL, a gdyby nie pandemia mielibyśmy za sobą przynajmniej ich 12. Znane już też są wyniki konkursu na 2024 rok, czeka nas organizacja dwóch bardzo ciekawych szkoleń, jedno w zakresie ochrony ofiar przestępstw oraz drugie w zakresie taktyk przesłuchań w sprawach związanych z przemytem osób.

Współpraca z CEPOL to nie tylko organizacja kursów stacjonarnych, ale również udział Szkoły Policji w Piła na międzynarodowych spotkaniach oraz wykładach. Funkcjonariusze Szkoły byli również uczestnikami szkoleń międzynarodowych w zakresie Disaster Victim Identification, EU Law Enforcement leadership development & Future leaders oraz Trafficking in Human Beings – multidisciplinary approach. Ponadto podinsp. Adriana Niemczuk-Gorgoń jako Activity Manager kursów CEPOL brała udział w spotkaniach międzynarodowych CEPOL Activity Managers Meeting, a także w spotkaniu organizacyjnym tzw. Preparatory Meeting w EUROPOLU, w trakcie którego omawiane były założenia organizacyjne kursu CEPOL 31/2108 Identification

of Child Victim Sexual Exploitation. Obok Szkoły Policji w Pile w spotkaniu uczestniczyli również organizatorzy kursu ze strony Europolu oraz Interpolu.

Ponadto 28 marca 2018 r. podinsp. Adriana Niemczuk-Gorgoń reprezentowała Szkołę podczas szkolenia CEPOL 1/2018 – Organised crime facilitating illegal migration – links to terrorism threat, które odbyło się w dniach 26-29 marca 2018 r. w Szkole Policji w Zagrzebiu (Chorwacja). Temat prowadzonych zajęć dotyczył podrabiania dokumentów „Document Fraud”, w trakcie którego przedstawione zostały zagadnienia związane m.in. z międzynarodowym wymiarem zagrożeń wynikających z podrabiania czy przerabiania dokumentów oraz ich związków ze zorganizowaną przestępczością. Ponadto poruszona została kwestia pol-

skich uregulowań w tym zakresie wynikająca z kodeksu karnego, a także przedstawiona została propozycja projektu ustawy o dokumentach publicznych, który wszedł w życie.

Bardzo istotną częścią programu szkoleniowego CEPOL oraz jego bazy dydaktycznej są wykłady on-line. I tu w 2018 roku został nadany pierwszy WEBINAR, który został poprowadzony po angielsku przez wykładowcę Zakładu Kryminalnego Szkoły Policji w Pile WEBINAR 88/2018 Tax system - Analysis of data collected through online sources. WEBINAR Y są dostępne dla wszystkich po zalogowaniu się na stronie CEPOL.

Pozycja Szkoły Policji w Pile w CEPOL jest znaczna ze względu na liczbę uzyskanych do realizacji szkoleń oraz jakość i poziom ich realizacji.

TRUDNE INTERWENCJE

st. asp. Jacek Cyran

Zakład Prewencji i Technik Interwencyjnych Szkoły Policji w Pile

Interwencje policyjne, podejmowane w stosunku do osób z zaburzeniami psychicznymi są niezwykle trudne i ciężko przewidzieć zachowanie osób, które mogą być nimi dotknięte. Nie ma jednego schematu, który pozwoliłby, aby funkcjonariusze na miejscu, każdorazowo interweniowali w ten sam sposób, ponieważ należy liczyć się z możliwością wystąpienia nieprzewidywalnego ataku ze strony osoby zaburzonej. W związku z tym, każda osoba powinna wymagać indywidualnego, specjalnego podejścia, więc w takich sytuacjach należy postępować w sposób przeczny, mając na uwadze swoje bezpieczeństwo i cel interwencji. Właściwa ocena ma na celu pomóc policjantom w podjęciu adekwatnych decyzji co do zastosowania środków przymusu bezpośredniego, zgodnie z przepisami i zagrożeniem, jakie stwarza taka osoba. Po przybyciu na miejsce interwencji należy zachować szczególną ostrożność, pamiętając, że nasza agresja może mieć negatywny wpływ na zakończenie interwencji z osobą z zaburzeniami psychicznymi. Funkcjonariusze przed podjęciem konfrontacji z taką osobą powinni ustalić plan działania. Jeśli takiego planu nie ma, działania prowadzone będą w sposób chaotyczny, nieprzemyślany, a w konsekwencji mogą zostać zastosowane nieadekwatne ŚPB, nadmierna siła lub zbyt długi czas jej użycia, co może doprowadzić do nieodwracalnych skutków, jakim jest w najgorszym przypadku zatrzymanie oddechu i krążenia. Stosując środki przymusu bezpośredniego należy pamiętać o poniższych zasadach,

które zostały określone w art. 7 ust. 1-3 Ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej:

1. Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę.
2. Od użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty.
3. Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje z zachowaniem szczególnej ostrożności, uwzględniając ich właściwości, które mogą stanowić zagrożenie życia lub zdrowia policjanta lub innej osoby.

Czy wobec osób z zaburzeniami psychicznymi za każdym razem takie samo działanie może przynieść pożądane skutki? Taka osoba może nie odczuwać bólu lub posiada wysoki próg odporności na ból i zastosowane dźwignie nie zadziałają. Dodatkowo oprócz ucisku kolanami występuje również napięcie stawu barkowego, łokciowego oraz nadgarstka. W takim przypadku prędzej dojdzie do zwinięcia stawu lub złamania kończyny, gdyż nie będzie wiadomo, gdzie jest granica naszego działania, ponieważ osoba wobec której przeprowadza się interwencje nie da tego po sobie odczuć. Zatrzymywany nie uspokoi się i choć taki sposób unieruchomienia był i nadal jest stosowany przez policję na całym świecie, należy pamiętać,

że wiązać się on może z poważnymi obrażeniami, w tym również może na skutek uduszenia dojść do zatrzymania krążenia. Dzieje się tak, ponieważ w wyniku takiego działania uniemożliwia się wykonywanie przez sprawcę ruchów oddechowych klatki piersiowej, których człowiek potrzebuje do wykonywania prawidłowych wdechów i wydechów powietrza do i z płuc.

Coraz częściej zdarzają się interwencje policyjne wobec osób z tzw. Syndromem Excited Delirium. To stan zaburzenia świadomości połączony z dezorientacją. Osoby takie mają problem odróżnienia rzeczywistości od halucynacji, któremu towarzyszy podniecenie ruchowe. Mogą nawet nie wiedzieć, że interweniujący policjanci to funkcjonariusze, którzy przybyli na miejsce. W trakcie przeprowadzania interwencji lub krótko po niej może dojść do zatrzymania krążenia i oddechu. Należy mieć na uwadze, że resuscytacja często kończy się niepowodzeniem, a jeśli udaje się przywrócić akcję serca, to mogą nastąpić nieodwracalne zmiany w mózgu i w konsekwencji może dojść do zgonu. W materiałach „Excited Delirium”, opracowanych w Szkole Policji w Słupsku zawarto twierdzenie, że przyczyną zgonu jest uniemożliwienie swobodnego, prawidłowego oddychania, związanego z obezwładnieniem osoby przez interweniujących policjantów poprzez wyłączny

docisk kolanami klatki piersiowej, ucisk na szyję, użycie ręcznych miotaczy gazu, kajdanek na ręce trzymane z tyłu czy przedmiotów przeznaczonych do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej. Wszystkie te teorie okazały się nieprawdziwe, ponieważ przyczyną zgonu jest w tego typu przypadkach kombinacja kilku zależnych, jak np. fizjologiczna reakcja organizmu spowodowana stresem i wysiłkiem, efekt działania narkotyków, środków psychotropowych, leków wydłużających odstępn QT w zapisie EKG, czy w końcu przewlekłe schorzenia układu sercowo-naczyniowego. Nie należy zapomnieć, że obchwyty szyi stosuje się w celu krótkotrwałego unieruchomienia osoby czy w celu podania leków, więc jakiegokolwiek dłuższe zastosowanie ww. metody może przyczynić się do poważnych powikłań zdrowotnych.

W sytuacji, kiedy osoba z zaburzeniami psychicznymi lub chora psychicznie nie podporządkowuje się wydawanym przez policjantów poleceniom, w tym posiadając przy sobie niebezpieczne przedmioty, zagraża życiu, zdrowiu lub wolności policjantów albo innych osób, dopuszcza się niszczenia mienia, policjanci mogą zgodnie z obowiązującymi przepisami również użyć innych środków przymusu bezpośredniego, nie tylko siły fizycznej, włącznie z użyciem broni palnej.

Z ŻYCIA SZKOŁY

LIPIEC - GRUDZIEŃ 2023

POBIEGLI W SZCZYTNYM CELU...

Za nami III edycja Biegu Charytatywnego DZIKIE PRZEŁAJE w Dobrzycy. Przedstawiciele naszej Szkoły podjęli nie lada wyzwanie i zaangażowali wszystkie siły w niesienie pomocy potrzebującym. Było warto! Celem biegu była nie tylko sportowa rywalizacji, ale przede wszystkim zachęcenie do podjęcia regularnej aktywności sportowej oraz co najważniejsze – zebranie pieniędzy na leczenie i rehabilitację podopiecznych biegu. To był dzień pełen wyzwań, ale dający jeszcze wiele satysfakcji. Nieskromnie

można powiedzieć, że III Bieg Charytatywny Dzikie Przełaje w Dobrzycy należał do naszej Szkoły!

Na stoisku promocyjnym podczas zorganizowanego festynu czekali przedstawiciele Zakładu Prawa i Kryminalistyki oraz Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych. Była to doskonała okazja do promocji zawodu policjanta oraz stworzenie możliwości rozmowy ze specjalistami techniki kryminalistycznej oraz pierwszej pomocy przedmedycznej.

Uczestnicy mieli do wyboru dwa rodzaje biegu: bieg OCR, w którym wykorzystane zostały przeszkody naturalne i sztuczne na dystansie ok. 7 km oraz bieg Suchą Stopą po drogach gruntowych o różnym podłożu na dystansie ok. 5 km. W bieg OCR wzięli udział zarówno funkcjonariusze oraz pracownicy naszej Szkoły, a także słuchaczy

szkolenia zawodowego podstawowego oraz kursu specjalistycznego. W bieg suchą stopą mocno walczyli nasi policjanci z Wydziału Prezydialnego i Zakładu Prawa i Kryminalistyki. Dodatkowym sukcesem było zajęcie przez kom. Jarosława Pinkowskiego II miejsca na podium w klasyfikacji Mistrzostwa Służb Mundurowych!

ŁĄCZYMY SIŁY

W dniu 13 lipca 2023 r. w Szkole Policji w Pile pojawili się pracownicy Wojskowym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Bydgoszczy. Tym razem poborowi przyświecał konkretny cel - zbiórka na potrzeby

leczenia naszej koleżanki sierż. Teresy Adamkiewicz z Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz kolegi Marka Osiejewskiego - Wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego NSZZ Policjantów.

Koordynatorem akcji honorowego krwiodawstwa był podkom. Grzegorz Staszczuk przy współpracy z Samorządem Szkolnym Słuchaczy naszej Szkoły. Wzięło w niej udział 67 słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego, którzy w sumie oddali blisko 28 litrów krwi.

Ponadto, w najbliższym czasie, z inicjatywy Komendanta Szkoły, insp. Beaty Różniak-Krzeszewskiej, na licytację, z której dochód zostanie przekazany na leczenie sierż. Teresy Adamkiewicz, zostanie przekazany zestaw gadżetów promujących pilską Szkołę.

OBCHODY ŚWIĘTA POLICJI

Święto Policji to zawsze wyjątkowy dzień dla wszystkich funkcjonariuszy i pracowników Policji. Tegoroczne obchody, przypadające w 104. rocznicę powołania Policji Państwowej, zostały objęte honorowym patronatem gen. insp. dra Jarosława Szymczyka, Komendanta Głównego Policji. Wczoraj, w samo południe, w Regionalnym

Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile odbyła się z tej okazji uroczysta zbiórka. Po odśpiewaniu hymnu Rzeczypospolitej Polskiej, uczestnicy uroczystości oddali honor i uczcili minutą ciszy pamięć tych, którzy działając w ochronie życia i zdrowia obywateli, zginęli w czasie służby.

Podczas uroczystej zbiórki funkcjonariusze oraz pracownicy pilskiej Szkoły otrzymali, z rąk Wojewody Wielkopolskiego Michała Zielińskiego, Zastępcy Komendanta Głównego Policji nadinsp. Pawła Dobrodzieja oraz Pani Komendant Szkoły insp. Beaty Różniak-Krzeszewskiej, medale, odznaczenia, wyróżnienia, awanse na wyższe stopnie służbowe oraz stanowiska służbowe, a także listy gratulacyjne.

Święto Policji jest świętem wszystkich osób związanych z tą formacją. Wśród nagrodzonych, wyróżnionych i awansowanych z okazji tegorocznych obchodów, znaleźli się zarówno funkcjonariusze Szkoły Policji, jak

i pracownicy Policji. Uroczystość zakończyła się wspaniałym występem wokalnym asp. Krzysztofa Ciborskiego z Komendy Powiatowej Policji w Rypinie oraz koncertem Orkiestry Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach pod batutą tamburmajora asp. Kamila Markiel.

Odznaczonym, mianowanym oraz wyróżnionym policjantom i pracownikom Szkoły składamy raz jeszcze serdeczne gratulacje, a wszystkim policjantom oraz pracownikom Policji życzymy wspaniałych sukcesów w życiu prywatnym i zawodowym.

POMAGAMY, BO LUBIMY!

To już tradycja, że wolontariusze samorządu szkolnego naszej Szkoły odwiedzają pacjentów dziecięcego oddziału w szpitalu.

Szczere uśmiechy na twarzach najmłodszych to najcenniejsze podziękowanie jakie otrzymaliśmy!

Na każdym spotkaniu samorządu słuchaczy po omówieniu poprzednich działań, skupiamy się głównie na możliwościach realizacji kolejnych przedsięwzięć związanych z wolontariatem. Za każdym razem chęć niesienia pomocy oraz wsparcia innych osób w potrzebie jest niewątpliwie mocno odczuwalna. Dlatego pielęgnujemy kilkunastoletnią tradycję i regularnie słuchacze szkolenia zawodowego podstawowego, po ciężkim

dniu nauki znajdują siłę by umilić czas najmłodszym pacjentom przebywającym w Specjalistycznym Szpitalu w Pile. Spotkanie poprzedzone zostało zorganizowaniem zbiórki zabawek, artykułów papierniczych i szkolnych oraz słodczy. Tak przygotowane paczki trafiły do młodych pacjentów, którzy choć na chwilę mogli zapomnieć o tym, że przebywają w szpitalu.

Z MIŁOŚCI DO ZWIERZĄT...

Pod koniec lipca br. przedstawiciele szkolenia zawodowego podstawowego kompanii 1 oraz 3 wraz z dowódcą kompanii nadkom. Wojciechem Kurem w ramach cyklicznej akcji udali się do schroniska dla zwierząt „Miluszków” na Leszkowie.

Na miejscu, po zapoznaniu się z „Kodeksem wolontariusza” i zasadami obowiązującymi

w placówce, nasi słuchacze mogli już wyłącznie poświęcić czas naszym czworonożnym przyjaciołom. Każdy z dwudziestu wprowadzonych na spacer psiaków odwdzieczył się wolontariuszom komunikując swoją radość żywiołowym zachowaniem i radosnym spojrzeniem. Równie życzliwie na naszą obecność reagowały koty przebywające w schronisku.

Warto zaznaczyć, że z przeprowadzonej zbiórki środków, dla podopiecznych schroniska zakupiliśmy szeroki asortyment pro-

duktów niezbędnych do codziennego funkcjonowania tego rodzaju placówki na łączną kwotę 3403,45 zł.

BO SZKOLIĆ TO MY POTRAFIMY! NIE TYLKO POLICJĘ

Za nami szkolenie organizowane dla strażników Państwowej Straży Rybackiej będące konsekwencją podpisanego porozumienia ze świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim w Kielcach. Tematem przewodnim było posługiwanie się środkami przymusu bezpośredniego.

Celem organizowanego szkolenia było przygotowanie uczestników do wykonywania zadań na stanowisku strażnika Państwowej Straży Rybackiej.

Realizacja treści kształcenia zawartych w programie wymagała przeprowadzenia 22 godzin lekcyjnych. Podczas 3 dniowego szkolenia strażnicy reprezentujący Państwową Straż Rybacką w Kielcach zapoznali

się oraz doskonalili swoje umiejętności w zakresie:

- przepisów regulujących zastosowanie i dokumentowanie użycia broni palnej i środków przymusu bezpośredniego przez strażników Państwowej Straży Rybackiej;
- posługiwania się bronią oraz zasad i warunków jej przechowywania i ewidencji;
- posługiwania się środkami przymusu bezpośredniego.

W sali wykładowej wyłożonej matami do ćwiczeń funkcjonariusz pokazuje na uczestniku szkolenia kajdankowanie, dwóch pozostałych obserwuje ćwiczenie.

Zajęcia realizowała doświadczona kadra Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych, tj. podinsp. Tomasz Ratajczak, asp. szt. Jarosław Tomczewski oraz mł. asp. Adam Wrzeszcz. Szkolenie spotkało się z pozytywnym odbiorem, głównie z uwagi na jego

praktyczny charakter. Satisfakcja z uzyskanych kwalifikacji – jak mówili sami uczestnicy – zdecydowanie przyczyni się do wykonywania zadań służbowych na jak najwyższym poziomie.

CZŁONKOWIE DRUŻYN POŻARNICZYCH Z WIZYTĄ W SZKOLE

W dniu 25 sierpnia Szkołę Policji w Pile odwiedziła grupa 50 osób – uczestników obozu Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych z gmin powiatu pilskiego oraz reprezentacja z zaprzyjaźnionego powiatu Schwalm-Eder. Obóz został zorganizowany w ramach edukacji przeciwpożarowej Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Pile. Jego program obejmuje m.in. ćwiczenia sportowo-pożarnicze, zapoznanie z pracą jednostek pożarniczych oraz ćwiczenia z musztry, pierwszej pomocy medycznej i podstaw ratownictwa wodnego. Jednym z punktów obozu była wizyta w Szkole Policji i zapoznanie się z warunkami i metodami szkolenia policjantów.

Po powitaniu młodzieży i ich opiekunów w holu głównym Szkoły, goście zwiedzili w obecności asp. szt. Gerarda Stankiewicza obiekty sportowe, gdzie policjanci szkoleni są z technik interwencyjnych oraz zapoznali się z jednostkami broni palnej wykorzystywanej w Policji. Następnie mł. asp. Anna Magdziak zapoznała młodzież z zagadnieniami dot. udzielania pomocy przedmedycznej. Asp. szt. Kamil Doliwka omówił natomiast różnego rodzaju ślady, z którymi technik kryminalistyki może spotkać się zabezpieczając miejsce zdarzenia. Na zakończenie pobytu w Szkole, podinsp. Adriana Niemczuk-Gorgoń przekazała podstawowe wiadomości o doborze i służbie w Policji.

BO WAŻNE JEST, ABY NIE ZAMYKAĆ SIĘ NA POTRZEBY DRUGIEGO CZŁOWIEKA

Pod koniec zeszłego tygodnia gościliśmy w naszej Szkole wyjątkowe osoby. Na prośbę kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Wałczu, naszą Szkołę odwiedziło dwudziestu podopiecznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Wałczu dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi jest dzienną placówką wsparcia zapewniającą codzienną pomoc, terapię i rehabilitację społeczną dorosłym osobom z niepełnosprawnością intelektualną i chorującym na zaburzenia psychiczne. Kierownictwo placówki, w codziennej pracy terapeutycznej stara się przybliżyć swoimi podopiecznym instytucje i ciekawe miejsca bliższego i dalszego środowiska społecznego. Nic więc dziwnego, że tym razem wybrano Szkołę Policji w Pile, która zdecydowanie należy do jednych z najciekawszych w Pile.

Podczas spotkania nasi goście mieli okazję zobaczyć sale specjalistyczne, w których na co dzień słuchacze szkoleń zawodowych oraz kursów specjalistycznych nabywają umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania zadań służbowych na jak najwyższym poziomie. Wizyta w naszej pla-

cówce była doskonałą okazją do przybliżenia roli policjantów w służbie społeczeństwu oraz pokazania, z jakimi zadaniami podczas służby zmierzają się funkcjonariusze Policji. Oprócz zwiedzania Szkoły, podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Wałczu uczestniczyli w specjalnie dla nich zorganizowanych zajęciach:

mł. asp. Anna Magdziak – instruktor Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych, zaprezentowała pomoce dydaktyczne dostępne w naszej Szkole oraz sprzęt medyczny, którymi funkcjonariusze na co dzień dysponują w służbie; podczas spotkania pokazała sposób udzielania pierwszej pomocy przy złamaniach, a także postępowanie z osobą nieprzytomną i nieoddychającą przy użyciu defibrylatora AED;

asp. szt. Kamil Doliwka – instruktor Zakładu Prawa i Kryminalistyki opowiedział o zasadach poruszania się na miejscu zdarzenia, na czym polega praca technika kryminalistyki oraz przewodników psów służbowych, a także zaprezentował ślady kryminalistyczne oraz ujawnianie linii papilarnych na ujawnionych przedmiotach.

32. MIĘDZYNARODOWY PÓLMARATON SIGNIFY

W niedzielę, 3 września 2023 r., już po raz 32., ponad 1200 zawodników z Polski i zagranicy stanęło na starcie pilskiego Półmaratonu Signify.

W tym roku, już po raz kolejny przy współpracy Szkoły Policji w Pile, w ramach półmaratonu rozegrane zostały zawody Otwartego Międzynarodowego Pucharu Policji w Półmaratonie. Puchary oraz nagrody rzeczowe dla najlepszych policyjnych biegaczy

ufundowane zostały przez: Szkołę Policji w Pile, Wielkopolską Grupę Wojewódzką Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji IPA w Poznaniu oraz Niezależne Samorządne Związki Zawodowe Policjantów w Szkole Policji w Pile. Dodatkowo każdy z uczestników, który ukończył bieg, na mecie otrzymał unikatowy medal z sylwetką maratończyka, Małgorzaty Sobańskiej - rekordzistki Polski w maratonie (2:26:08).

Najlepszymi wśród policjantów okazali się:

w kategorii indywidualnej kobiet:

1. Monika Stachowska (01:16:39)
2. Marlena Bajsarowicz (01:35:32)
3. Edyta Marciniak (01:38:37)

w kategorii indywidualnej mężczyzn:

1. Arkadiusz Połec (01:12:34)
2. Michał Kołomański (01:15:24)
3. Bartosz Sarbak (01:16:32)

w klasyfikacji drużynowej:

1. Reprezentacja Polskiej Policji
2. KWP w Olsztynie
3. KPP w Świeciu

Puchary i nagrody zwycięzcom wręczyli:
Zastępca Komendanta insp. Ryszard Jakubowski oraz Wiceprzewodniczący Zarządu Szkolnego Niezależnego Samorządnego

Związku Zawodowego Policjantów w Szkole Policji w Pile kom. Jarosław Pińkowski.

MAMY NOWY SZTANDAR!

W ostatni piątek, w samo południe rozpoczęła się uroczystość z okazji nadania sztandaru Szkole Policji w Pile. Ten dzień był dla nas niewątpliwie wyjątkowy, ponieważ dokładnie w dniu 15 września 1954 roku powstała Szkoła Policji w Pile. Celebując nadanie naszej jednostce sztandaru – uczciliśmy 69. rocznicę funkcjonowania Szkoły

Policji w Pile. Sztandar Szkoły Policji w Pile, w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Pana Mariusza Kamińskiego – z rąk Zastępcy Komendanta Głównego Policji, nadinsp. Pawła Dobrodzieja odebrała Pani Komendant, insp. Beata Różniak-Krzeszewska.

W uznaniu osiągnięć w zakresie utrzymania ładu, porządku i bezpieczeństwa na terenie całego kraju, jako wyraz zaufania wspólnoty lokalnej, w dniu 5 lipca 2023 roku, z inicjatywy Pana Grzegorza Piechowiaka, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii, Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, powstał Komitet Społeczny powołany dla ufundowania Sztandaru Szkole Policji w Pile. Obok Pana Posła Grzegorza Piechowiaka – Przewodniczącego Komitetu, znaleźli się:

- Donat Mierzejewski - Rektor Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile,
- Lech Żak - Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Rozwoju ENEA S.A.,
- Bartosz Bazela - Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile,

- Maciej Bieniek - Prezes Zarządu Miejskiej Energetyki Ciepłej w Pile,
- Krzysztof Górka - Prezes Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych Koło nr 1 przy Szkole Policji w Pile,
- Sylwester Urbaniak – Członek Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych Koło nr 1 przy Szkole Policji w Pile.

Wystąpienie z inicjatywą nadania sztandaru Szkole Policji w Pile to akt wzmacniający autorytet oraz zobowiązanie do jeszcze skuteczniejszej pracy. Sztandar stanowiący o sile i jedności pilskiej jednostki szkoleniowej, będzie elementem łączącym współczesne i przyszłe pokolenia policjantów. To także duma, zaszczyt i honor dla każdego funkcjonariusza.

Otrzymany sztandar nada odpowiednią rangę naszej jednostce, stanie się symbolem jednoczącym środowisko policyjne, odwołującym się do tradycji i historii. Będzie nie

tylko uświetniał ważne uroczystości społeczno-patriotyczne, ale z pewnością podniesie prestiż naszej jednostki, uhonoruje jej dotychczasowe osiągnięcia, a w oczach społeczeństwa da wyraz uznania dla jej działań.

Podczas piątkowej uroczystości asystowała nam Kompania Reprezentacyjna Komendy Stołecznej Policji oraz Orkiestra Reprezentacyjna Polskiej Policji, które uświetniły zarówno obchody nadania Sztandaru Szkole

Policji w Pile, jak i Mszę Świętą, która – tego samego dnia celebrowana była przez Jego Ekszelencję Księdza Biskupa Krzysztofa Zadarko w Kościele pw. NMW Wspomnienia Wiernych w Pile.

Obchody nadania Sztandaru Szkole Policji w Pile były doskonałą okazją do umożliwienia mieszkańcom zapoznania się z naszą bazą dydaktyczną. Dla wszystkich tych, którym ciekawiło jak wygląda nasza jednostka po kilku latach modernizacji – Szkoła Policji

w Pile stała otworem! Nie zabrakło również atrakcji dla młodzieży i dzieci. Po głównej uroczystości, plac Staszica zamienił się w Miasteczko Policyjne, na którym każdy znalazł dla siebie niemałe atrakcje!

SPOŁECZNOŚĆ ŻYDOWSKA W POLSCE

Gościliśmy w naszej Szkole Dagmarę Mańkę-Wizor – Główną Specjalistkę ds. Projektów Naukowych Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie.

Wzajemna współpraca wynika z zawartego

w dniu 28 sierpnia 2020 r. porozumienia pomiędzy Komendantem Głównym Policji a Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w sprawie realizacji projektu „Edukacja antydyskryminacyjna – przedsięwzięcia szkoleniowe dla Policji” na lata 2020-2024.

W ramach zajęć fakultatywnych słuchacze szkolenia zawodowego podstawowego wysłuchali wykładu pt. „Społeczność żydowska w Polsce dawniej i dziś. Współpraca, rozpoznawanie i zwalczanie antysemityzmu, wsparcie i ochrona dziedzictwa – rola Policji”. Celem spotkania było podniesienie wiedzy na temat historii i obecności społeczności żydowskiej w Polsce, uwrażliwienie na antysemityzm oraz dziedzictwo żydowskie i rolę Policji w jego ochronie, jak również

zdefiniowanie uprzedzeń, stereotypów i dyskryminacji wobec Żydów. Poznanie historii i tradycji mniejszości niewątpliwie przyczynia się do budowy wzajemnego zaufania Policji i grup mniejszościowych oraz wzmacniania antydyskryminacyjnych kompetencji policjantów.

Podczas pobytu przedstawicielki POLIN odwiedzone miejsce pamięci tj. pomnik upamiętniający cmentarz żydowski na terenie Szkoły.

VIII KONFERENCJA FARMACEUTYCZNA

W dniach 26-27 września 2023 r. Szkoła Policji w Pile gościła uczestników VIII Konferencji Naukowo-Szkoleniowej.

Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem „Przestępczość farmaceutyczna – pozame-

dyczne stosowanie leków i wyrobów medycznych, doping”. Współorganizatorem przedsięwzięcia było Stowarzyszenie „STOP Nielegalnym Farmaceutikom”.

Konferencja jest konsekwencją podpisanego w 2018 roku porozumienia o współpracy pomiędzy Szkołą Policji w Pile i Stowarzyszeniem „STOP Nielegalnym Farmaceutykom”. Celem zawartego porozumienia jest m.in. doskonalenie i propagowanie wiedzy oraz umiejętności z zakresu nauk farmaceutycznych, prawnych oraz kryminalistycznych, upowszechnianie wiedzy na temat regulacji prawnych dotyczących obrotu produktami i wyrobami medycznymi w Polsce i poza jej granicami, inicjowanie i wspieranie

działań na rzecz wdrażania najlepszych standardów krajowych i światowych w zakresie ochrony zdrowia ludzi i zwierząt, a także propagowanie wiedzy na temat odpowiedzialności prawnej z tytułu naruszania norm prawnych regulujących obrót produktami i wyrobów medycznych, a także wyróżnianie i promowanie wybitnych osiągnięć naukowych, działalności i upowszechniania wiedzy w zakresie dobrych praktyk dedykowanych dla produktów i wyrobów medycznych.

Uczestników konferencji przywitał, w imieniu Komendanta Szkoły Policji w Pile insp. Beaty Różniak-Krzeszewskiej, Zastępca ds. dydaktycznych – insp. Ryszard Jakubowski. Następnie głos zabrał Prezes Stowarzyszenia „STOP Nielegalnym Farmaceutynom”, który omówił zagadnienia związane z przestępczością farmaceutyczną w III dekadzie XXI wieku. W sumie w ciągu dwóch dni trwania konferencji głos zabrało ponad 20 prelegentów (wykaz oraz omawiana tematyka została przedstawiona w prezentacji).

Na zakończenie insp. Ryszard Jakubowski wręczył uczestnikom certyfikaty oraz podziękował za wystąpienia. Konferencja została oceniona, zarówno przez prelegentów, jak i odbiorców z komend wojewódzkich i Stołecznej Policji, jako bardzo interesująca i cenna z punktu widzenia potrzeb codziennej pracy i służby, mających na celu zapobieganie i zwalczanie przestępstwom farmaceutycznym.

CHARYTATYWNY TURNIEJ, A NA NIM NASZA SZKOŁA

Komenda Powiatowa Policji w Pile wraz z Zarządem Terenowym NSZZ Policjantów powiatu polskiego zorganizowali Charytatywny Turniej o Puchar Komendanta Powiatowego Policji w Pile, z którego dochód w całości przeznaczony był na rzecz synka policjanta z tej jednostki, który walczy z poważną chorobą nowotworową. Nie mogło w Turnieju zabraknąć naszej Szkoły.

Pod koniec zeszłego tygodnia zakończyła się koleżeńska zbiórka, którą przeznaczono na pomoc w leczeniu 6 letniego synka policjanta z Wydziału Patrolowo – Interwencyjnego z KPP w Pile, u którego zdiagnozowano ostrą białaczkę limfoblastyczną. Leczenie jest bardzo kosztowne i przerosło możliwości finansowe rodziców. Do tej pory zorganizowano wiele akcji na rzecz małego Maciusia, a kolejnym pomysłem był Charytatywny Turniej o Puchar Komendanta Powiatowego w Pile.

Głównym celem spotkania była nie tylko zbiórka funduszy na leczenie syna policjanta, ale również propagowanie sportowej

rywalizacji jako skutecznej metody rozwoju osobistego i aktywnego stylu życia oraz integracja środowiska służb mundurowych.

Turniej miał charakter charytatywny. Opłaty startowe wnoszone były bezpośrednio do przygotowanych puszek i w całości przeznaczone na zakończeniu Turnieju potrzebującemu ojcu. Szkoła Policji w Pile postanowiła przeprowadzić na ten cel koleżeńską zbiórkę pieniędzy, w wyniku której udało się zebrać ponad 2000 zł.

Turniej wzbudził wiele pozytywnych emocji, a rywalizacja była tak zacięta, że do ostatnich sekund nie wiedzieliśmy kto stanie na najwyższym podium. Dopiero rzuty karne wyłoniły mistrza, a została nim Szkoła Policji w Pile, którą reprezentowali nasi policjanci oraz słuchacze szkolenia zawodowego podstawowego. Kolejną miłą niespodzianką było uzyskanie przez naszego funkcjonariusza asp. szt. Tomasza Skrętę tytułu najlepszego zawodnika Turnieju!

W CISZY I ZADUMIE

Wkrótce 1 i 2 listopada, a wraz z nimi przychodzi czas zadumy i refleksji. W te dni szczególnie wspominamy zmarłych krewnych, przyjaciół, znajomych.

Pamiętając również o miejscach wiecznego spoczynku dawnych mieszkańców Piły,

w dniu 24 października słuchacze kompanii 3 szkolenia zawodowego podstawowego wspólnie z opiekunem samorządu słuchaczy oraz dowódcą kompanii udali się na teren zabytkowej nekropolii mieszczącej się w Pile przy alei Powstańców Wielkopolskich.

Cmentarz powstał w połowie XIX wieku. Z racji upływającego czasu, znaczna część cmentarza jest zaniedbana.

W trakcie wizyty przedstawiciele naszej Szkoły uporządkowali teren wokół kilkudziesięciu pomników i mogił, a w dowód pamięci o spoczywających tam osobach, zapalone zostały znicze nagrobne.

KURS CEPOL 58/2023

W dniach 23-27 października w Szkole Policji w Pile gościliśmy uczestników międzynarodowego kursu CEPOL, którego tematyka dotyczyła współpracy policyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dużego napływu uchodźców i imigrantów. Była to już kolejna edycja międzyna-

wego kursu CEPOL w naszej szkole. Tematyka kursu dotyczyła aspektów związanych z problematyką rozwiązywania problemów dużego napływu uchodźców i imigrantów, co stanowi jedno z najważniejszych wyzwań dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie.

Wśród uczestników kursu byli przedstawiciele 21 państw takich jak: Malta, Francja, Chorwacja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Francja, Holandia, Niemcy, Finlandia, Włochy, Czechy, Portugalia, Belgia, Turcja, Litwa, Łotwa, Bułgaria, Rumunia, Węgry,

Grecja. Uczestniczyli oni w zajęciach prowadzonych przez ekspertów reprezentujących: CEPOL, EUROPOL, Agencję UE ds. Azylu, Komisję Europejską, FRONTEX oraz Komendę Główną Policji.

URATUJ KOMUŚ ŻYCIE – AKCJA REJESTRACJA

Policjanci ze Szkoły Policji w Pile wspólnie z Fundacją DKMS zorganizowali w dniu 20

listopada akcję pod nazwą „Uratuj komuś życie – akcja rejestracja”.

Celem przedsięwzięcia było zachęcenie jak największej liczby osób do rejestracji w bazie potencjalnych dawców szpiku. Grupa 91 słuchaczy, w tym kadra Szkoły, zgłosiła gotowość do oddania swoich komórek macierzystych i szpiku kostnego.

W Polsce co godzinę ktoś dowiaduje się o nowotworze krwi, czyli białaczkę. Im więcej osób będzie zarejestrowanych, tym większe szanse dla chorych osób na znalezienie zgodnego genetycznie dawcy niespokrewnionego.

XIII SEMINARIUM PRAWNICZE

W dniach 29-30 listopada 2023 r. w Szkole Policji w Pile odbyło się XIII Seminarium Prawnicze z cyklu odpowiedzialność dyscyplinarna w służbach mundurowych.

Wydarzenie to zostało zrealizowane przez naszą Szkołę przy współudziale Uniwersytetu SWPS. Tegoroczna edycja poświęcona była tematyce związanej z trybami szczególnymi postępowania dyscyplinarnego.

Zaproszenie do udziału w seminarium przyjęli przedstawiciele nauki i praktyki, zajmujący się prawem dyscyplinarnym, w tym

zwłaszcza problematyką odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych.

Uroczystego otwarcia i przywitania uczestników dokonała Komendant Szkoły Policji w Pile insp. Beata Różniak-Krzeszewska. W swoim przemówieniu wskazała na istotną rolę dotychczasowych spotkań w tak znaczącym gronie oraz ich wpływie na regulacje prawne w zakresie ich ujednolicania w różnych służbach mundurowych i dostosowywania do współczesnych realiów prowadzenia postępowań dyscyplinarnych.

Następnie głos, w imieniu współorganizatora – Uniwersytetu SWPS – zabrał dr Piotr Józwiak z Katedry Prawa Publicznego i Teorii Prawa. Wspominał o wadze i znaczeniu seminarium w świecie prawniczym i wyraził zadowolenie, że w porównaniu do wcześniejszych edycji, w których wypowiadali się głównie przedstawiciele nauki, w ostatnich latach coraz częściej włączają się do dyskusji przedstawiciele służb mundurowych, np. rzecznicy dyscyplinarni, którzy na podstawie własnych doświadczeń wzbogacają tematykę tych spotkań. Pierwszego dnia referaty wygłosili m.in.: prof. dr hab. Barbara Janusz-Pohl z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,

prof. SWPS dr hab. Teresa Gardocka i dr Łukasz Majewski z Uniwersytetu SWPS, prof. dr hab. Radosław Giętkowski z Uniwersytetu Gdańskiego i prof. WSG dr Ireneusz Adamczak z Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy.

Dzień drugi otworzyło wystąpienie dr. Olafa Włodkowskiego z Uniwersytetu Zielonogórskiego, który omówił tematykę wznowienia postępowania dyscyplinarnego funkcjonariuszy Policji. W dalszej części swoje referaty wygłosili m.in. dr Piotr Józwiak i Prezes Sądu Najwyższego Wiesław Koziół.

Podczas seminarium głos zabrali również studenci Akademii Policji w Szczytnie, którzy poruszyli zagadnienia z zakresu dobrowolnego poddania się karze oraz rozmowie dyscyplinującej. Nazwiska prelegentów oraz tematy ich wystąpień zamieszczone zostały w programie.

Na zakończenie seminarium insp. Beata

Różniak-Krzeszewska, wręczając certyfikaty uczestnictwa oraz publikację będącą pokłosiem XII edycji, wyraziła podziękowania za pozytywny i liczny udział przedstawicieli środowiska naukowego i różnych służb, którzy po raz kolejny zdecydowali się przyjechać do pilskiej Szkoły Policji i właśnie tu zabrać głos w tak ważnej kwestii, jaką jest odpowiedzialność dyscyplinarna.

TEGO JESZCZE NIE BYŁO!

To już tradycja, że Szkoła Policji w Pile chętnie włącza się w akcje charytatywne. Od kilku lat, z inicjatywy Komendant Szkoły insp. Beaty Różniak-Krzeszewskiej, jedną z nich jest wsparcie najbardziej potrzebujących w ramach „Szlachetnej Paczki”.

W tym roku pomoc, który wypłynęła zarówno od pracowników oraz funkcjonariuszy Szkoły, a także słuchaczy naszych szkoleń i kursów dotarła aż do DWÓCH rodzin!

„Szlachetna Paczka” to jedna z najbardziej rozpoznawalnych akcji w całej Polsce. Wybierając rodzinę zmieniamy świat na lepsze! To nie tylko dostrzeżenie trudnej sytuacji domowników, ale i możliwość jej zmiany. Działania podejmowane przez Wolontariuszy przygotowujących paczki dodają siły i odwagi potrzebującym. Niewątpliwie to dobra pomoc...a jak zdarza się nam się nie- rzadko mawiać „dobro wraca”....

Koniec roku 2023 stał się dla dwóch rodzin niezwykle. Udało nam się zaspokoić ich trzy kluczowe potrzeby, a także przekazać dość sporą ilość artykułów spożywczych, środków czyszczących oraz brakujące sprzęty gospodarstwa domowego. Wszyscy członkowie rodziny, a było ich łącznie dziesięcioro otrzymali od nas specjalne upominki, które spowodowały, że poczuli się naprawdę wyjątkowo.